

การวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา



นาย ม้อติ แวดราแม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

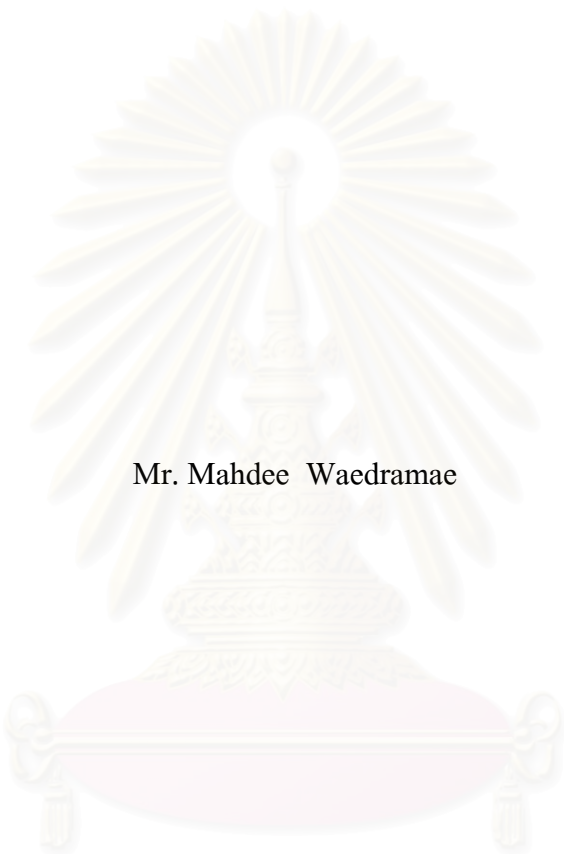
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974 – 17 – 6333 - 6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF MISCONCEPTIONS AND PRACTICES
IN EDUCATIONAL QUALITY ASSESSMENT



Mr. Mahdee Waedramae

สถาบันวิทยบริการ
จฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education in Educational Measurement and Evaluation

Department of Research and Educational Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974 – 17 – 6333 - 6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติ
ในการประเมินคุณภาพการศึกษา

โดย

นาย มัสดี แวดราแม

สาขาวิชา

การวัดและประเมินผลการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญใจ สุขโรจน์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มัสดี แวดราแม: การวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา (AN ANALYSIS OF MISCONCEPTIONS AND PRACTICES IN EDUCATIONAL QUALITY ASSESSMENT) อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ, 142 หน้า. ISBN 974 – 17 – 6333 – 6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา และ เปรียบเทียบหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนระหว่างโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ 5 สังกัดได้แก่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) และสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินของสถานศึกษาจำนวน 225 โรงเรียนจากสังกัดต่าง ๆ 5 สังกัด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบสถิติที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่า สถานศึกษามีหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนที่สำคัญคือ การประเมินเป็นงานเฉพาะกิจทำเฉพาะช่วงที่มีผู้มาประเมิน การประเมินภายในจำเป็นต้องสร้างเอกสารประกอบการประเมินในทุกตัวบ่งชี้ ผู้ที่ใช้ผลการประเมินคือครู และนักเรียนในสถานศึกษาเท่านั้น และการประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ.

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามสังกัดต่าง ๆ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย พบว่า สังกัดสำนักการศึกษาท้องถิ่นมีคะแนนหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนมากที่สุด รองลงมาได้แก่สังกัดกรุงเทพมหานคร และ สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....
สาขาวิชา.....การวัดและประเมินผลการศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2547.....

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4583761127 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEY WORD: EDUCATIONAL QUALITY ASSESSMENT/ MISCONCEPTIONS/ PRACTICES

MAHDEE WAEDRAMAE: AN ANALYSIS OF MISCONCEPTIONS AND PRACTICES IN EDUCATIONAL QUALITY ASSESSMENT. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.SIRIDEJ SUSHEVA, Ph.D., 142 pp. ISBN 974 – 17 – 6333 – 6

The purposes of this research were to analyze misconceptions and practices in educational quality assessment and to compare misconceptions between schools in The Office of the Private Education Commission, Office of the National Primary Education, Department of General Education, Department of Education Bangkok Metropolitan Administration and The Office of the Municipal Schools. The sample was 225 schools from five groups above. The research instrument is a set of questionnaire. The data was analyzed by frequency, percent, arithmetic mean, standard deviation, Factor analysis, one – way ANOVA and t – test

The research findings were summarized as follows:

1. The important misconceptions in educational quality assessment were the quality assessment is specific activity, the internal quality assessment needs to construct documents for evaluating in every indicators, an evaluating result users were only the teachers and students in schools, and the educational quality assessment objectives was evaluated for receiving the certificate from ONESQA.

2. The results of misconceptions scores comparing between the schools in five groups had different in .05 significant level. The Office of the Municipal Schools have the highest scores, The Department of Education Bangkok Metropolitan Administration and The Office of the National Primary Education respectively.

Department..... Research and Educational Psychology
Field of study..... Educational Measurement and Evaluation
Academic year..... 2004

Student's signature.....
Advisor's signature.....
Co – advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตา อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยดูแลให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดีเสมอมา โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทความรู้วิทยาการต่างๆ และข้อเสนอแนะด้านวิชาการ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณพ่อปลัดวิจิตร อิศสระ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ เป็นกำลังใจและให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา จนทำให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสที่ดีในการศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษาในวันนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ ที่ได้กรุณามอบทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณ ปาริฉัตร ชนะสงคราม ที่คอยให้กำลังใจ และร่วมก้าวเดินเคียงข้างเสมอมา ขอขอบคุณ นันทิกา ปฐมพร ปิยาภรณ์ วัลยา สุกลักษณ์ ศิริกัญญา พิหญิงจุฑาทิพย์ พิสมพงษ์ นื่องวรพันธ์ และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ สำหรับคำแนะนำ และคอยให้การช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ ที่เป็นผู้ให้ชีวิต ให้การศึกษา ให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ และเป็นกำลังใจ อบรมสั่งสอนให้ลูกๆ เป็นคนดี อดทน และมีความพยายาม ดูแลให้ความรัก ความห่วงใยต่อข้าพเจ้าตลอดมา ขอขอบคุณ คุณน้ำ นื่องรุสนา รุสนี รอยฮัน และทุก ๆ คนที่คอยเป็นกำลังใจที่ดีและเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	10
ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษา.....	18
ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา.....	32
ตอนที่ 4 งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
การกำหนดองค์ประกอบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และ การปฏิบัติที่คลาดเคลื่อน.....	41
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ข้อมูลภูมิหลังของผู้รับผิดชอบการประเมินภายในสถานศึกษา.....	51
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา.....	54
ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยายของมโนทัศน์ในแต่ละองค์ประกอบ.....	60
ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา.....	64
ผลการวิเคราะห์คะแนนการปฏิบัติงาน.....	72
ผลการวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมิน โดยภาพรวม.....	72

สารบัญ (ต่อ)

รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติ.....	73
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	91
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	92
รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	98
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	113
ภาคผนวก ค หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	116
หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ.....	117
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	118
ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (ค่าดัชนี IOC).....	119
ภาคผนวก จ รูปแบบมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพ.....	123
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	127
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	142

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 โครงสร้างเนื้อหาแบบสอบถามมโนทัศน์และการปฏิบัติงานประเมินภายใน.....	42
3.2 การปรับปรุงแบบสอบถาม	44
3.3 ความเที่ยงของแบบสอบถาม	45
3.4 อัตราตอบกลับจำแนกตามสังกัด.....	47
4.1 ความถี่ ร้อยละ ของผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษา จำแนกตามสังกัด.....	52
4.2 ความถี่ ร้อยละ ของจำนวนผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษา.....	52
4.3 ความถี่ ร้อยละ ของจำนวนผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษา.....	53
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เจตคติต่อการประเมินของผู้รับผิดชอบการ.....	53
4.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา.....	54
4.6 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ.....	54
4.7 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบด้านหลักการของการประเมิน.....	57
4.8 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมิน.....	57
4.9 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบด้านการใช้ผลการประเมิน.....	59
4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านหลักการ.....	60
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านการดำเนินงาน.....	61
4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านการใช้ผล.....	63
4.13 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบต่าง ๆ.....	67
4.14 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการเตรียมพร้อม.....	67
4.15 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการวางแผนการประเมิน.....	68
4.16 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการดำเนินงาน.....	70
4.17 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการเขียนรายงาน.....	71
4.18 ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ	72
4.19 จำนวน ร้อยละ รูปแบบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน.....	74
4.20 จำนวน ร้อยละ รูปแบบของการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา.....	74
4.21 ร้อยละของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามสังกัด.....	76
4.22 ร้อยละของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามขนาด.....	76
4.23 ร้อยละของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามการรับการอบรม.....	77
4.24 ร้อยละของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามการรับการประเมินภายนอก.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.25 ร้อยละของการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามสังกัด.....	79
4.26 ร้อยละของการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	79
4.27 ร้อยละของการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามการอบรม.....	80
4.28 ร้อยละของการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามการรับการประเมิน....	80



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก.....	15
2.2	ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	17
2.3	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	40



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยเกี่ยวกับการศึกษาให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้รับการตอบสนองอย่างเป็นรูปธรรม คือ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดอย่างชัดเจนถึงความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์การมหาชน เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินอย่างน้อย 1 ครั้งในทุกๆ 5 ปี ทั้งนี้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกสำหรับสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการภายใน 6 ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้คือภายในเดือนสิงหาคม 2548

การประกันคุณภาพการศึกษามีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนคือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาก็เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ซึ่งการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ข้อมูลที่ได้จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาจะต้องส่งให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อให้คณะผู้ประเมินภายนอกได้ศึกษาอย่างละเอียดก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีแนวคิดบนพื้นฐานของการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย หลักการและ

แนวทางการจัดการศึกษาตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้มีเอกภาพเชิงนโยบายรวมทั้งผลักดันให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพดียิ่งขึ้นตามความต้องการของผู้เรียนและผู้รับบริการ ซึ่งหลากหลายตามวัตถุประสงค์และบริบทของสถานศึกษานั้นๆ โดยใช้การรายงานตามความจริง ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนได้รับทราบ ซึ่งกรอบการประเมินคุณภาพภายนอกจะดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษา ที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้เป็นมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน ภายนอกรอบแรกมี 14 มาตรฐาน ซึ่งเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน มาตรฐานเกี่ยวกับการสอนของครู และมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหาร (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษา เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งต้องเริ่มต้นจากการที่สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของตนเอง และระบบประเมินตนเองก่อน ต่อจากนั้นจึงรับการประเมินภายนอก โดย สมศ. สำหรับกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการศึกษา ตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีความสามารถ (คนเก่ง) และมีความสุข มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการบริหารจัดการรวมทั้งการทำงานที่เน้นคุณภาพ เป็นการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นระบบ ครบวงจร (PDCA) โดยสถานศึกษาจะต้องมีการประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อพัฒนาคุณภาพให้ เป็นไปตามมาตรฐาน แล้วรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบทุกปี และได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อชี้จุดแข็ง จุดอ่อน ให้สถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพต่อไป

การประกันคุณภาพการศึกษาในช่วงแรกนั้น เป็นช่วงเริ่มต้นของการประเมินผลภายในเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินผลภายนอก จึงอาจจะทำให้บุคลากรในสถานศึกษายังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจากการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาในช่วงปลายปี 2541 ของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้รับความร่วมมือจาก รศ.ดร.สุวิมล ว่องวานิช และคณะในการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ผลปรากฏว่า จากสถานศึกษา 65 แห่ง มีสถานศึกษามากกว่าครึ่งมิได้มีการประเมินผลภายใน และไม่ได้ใช้ผลการ

ประเมินภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาส่วนใหญ่ประเมินผลตามมาตรฐานด้านปัจจัยมากกว่า มาตรฐานด้านกระบวนการและด้านผู้เรียน และในด้านความพร้อมของบุคลากรนั้น ถึงแม้ว่าทัศนคติและแรงจูงใจในการประเมินผลภายในอยู่ในระดับสูง โดยครูอาจารย์มากกว่าร้อยละ 53 ที่เคยผ่านการอบรมด้านการประเมิน ร้อยละ 21 คิดว่าสามารถทำการประเมินผลภายในได้ ร้อยละ 11 คิดว่าสามารถสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ร้อยละ 17 คิดว่ามีความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และร้อยละ 32 สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งแสดงว่าสถานศึกษายังมีความต้องการได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สยาม สุ่มงาม (2541) ซึ่งได้ศึกษากระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนบางคนได้รับความรู้ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้โรงเรียนนาร่อง ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นการจัดทำไว้เพื่อประกันตนเอง เนื่องจากคณะกรรมการโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำเพียงบางส่วน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดทำที่ถูกรังรัด ด้วยเวลาเพียง 2 เดือน อีกทั้งคณะผู้จัดทำ ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

จากงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวาณิช (2543) พบว่า ความสำเร็จของการประเมินผลภายใน วัดด้วยตัวแปร 4 ตัว คือ (1) ความรู้ความเข้าใจในการทำการประเมินผลภายในของบุคลากร (2) บุคลากรในสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีม (3) โอกาสของการทำการประเมินผลภายในอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และ (4) การทำงานด้วยความมุ่งมั่นที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา และ ในปีถัดมา จงดี แซ่ตัน (2544) ได้ทำการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาได้อภิปรายผลการวิจัยว่า การประเมินผลภายในของโรงเรียนเป็นการประเมินเฉพาะกิจเกินครึ่งของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 54.9) โดยมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประเมินภายในขึ้นเป็นการเฉพาะกิจมากกว่าการให้บุคลากรที่รับผิดชอบงานประจำเป็นผู้ประเมิน หรือนำผลจากการทำงานในวิถีชีวิตปกติมาประกอบการประเมิน บทบาทในการประเมินผลภายใน จึงเป็นของบุคลากรเพียงบางส่วน และในกรณีที่เจ้าของงานประจำไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมทำให้ขาดความเชื่อมโยงการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนางาน ทำให้การประเมินนั้นเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า เพราะเจ้าของงานประจำไม่สามารถนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนางาน นอกจากนี้ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2545) พบว่า สภาพการปฏิบัติงานประเมินผลภายในของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จระดับสูง มีการปฏิบัติงานตามวงจร PDCA อย่างต่อเนื่องอยู่ในวงจรการทำงานปกติ ส่วนโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จระดับต่ำมีการปฏิบัติงานในขั้นตอน P และ D เท่านั้น

นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวาณิช (2545) ได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการประเมินผลสถานศึกษา หรือการประเมินตนเองที่ผ่านมาและ

ผลจากการติดตามความเคลื่อนไหวในการดำเนินการประเมินผลภายในของสถานศึกษาพบว่า ในช่วง พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2545 เป็นช่วงเริ่มต้นของการประเมินผลภายในเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินผลภายนอก การดำเนินการประเมินผลภายในนี้ยังถือว่าอยู่ในวงที่จำกัด การนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้น้อย สาเหตุอาจเนื่องมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่เห็นคุณค่าของการประเมิน และขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการประเมิน

จากการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวนั้นสรุปได้ว่า ปัญหาที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาในเรื่องของบุคลากรในโรงเรียนที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่งผลทำให้กระบวนการในการประกันคุณภาพนั้นไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ เพราะบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้องทำให้การประเมินคุณภาพการศึกษานั้นเป็นการลงทุนที่สูงเกินไป ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการประเมินผลมาพัฒนางาน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นได้ การประกันคุณภาพภายในนั้นเป็นการประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคน ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรในหน่วยงานร่วมกันดำเนินการ การมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในหน่วยงานทุกฝ่าย ให้ได้รับรู้มโนทัศน์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ซึ่งจากงานวิจัยพบว่าบุคลากรในหน่วยงานยังมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งปัจจุบันยังไม่มี การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบว่ามี รูปแบบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติอย่างไร แตกต่างกันในแต่ละสังกัดหรือไม่ และมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างไร จึงเป็นเหตุผลหลักที่ผู้วิจัย ต้องการศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนกับการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าบุคลากรในโรงเรียนมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างไรบ้าง ซึ่งผลการวิจัยจะสามารถนำไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขให้บุคลากรมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้คุณภาพทางการศึกษาของไทย ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง ต่อเนื่องและยั่งยืน

คำถามวิจัย

1. สถานศึกษามีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างไร
2. มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนกับการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละสังกัด มีความแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น(เทศบาล) และสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบความคิดการออกแบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของ สุวิมล ว่องวาณิช (2544) โดยสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยได้ออกแบบระบบการประเมินภายใน ในรูปแบบของกิจกรรมในการประเมินภายใน 12 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการเตรียมความพร้อม 2) กิจกรรมการศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 3) กิจกรรมการทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 4) กิจกรรมการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน 5) กิจกรรมการกำหนดกรอบการประเมิน 6) กิจกรรมการกำหนดเกณฑ์การประเมิน 7) กิจกรรมการกำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน 8) กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล 9) กิจกรรมการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา 10) กิจกรรมแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา 11) กิจกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และ 12) กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่ถูกต้องและคลาดเคลื่อนในการประเมินภายในด้วย จากกรอบแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของมโนทัศน์โดยใช้การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้องค์ประกอบของมโนทัศน์ 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบในด้านหลักการของการประเมินคุณภาพ

การศึกษา 2) องค์ประกอบในด้านการดำเนินงานประเมินภายใน และ 3) องค์ประกอบในด้านการใช้ผลการประเมิน

สำหรับการปฏิบัติงานประเมินภายใน ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนการประเมิน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล 6) การตรวจสอบการประเมิน 7) การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และ 8) การใช้ผลการประเมิน โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาได้แก่ สังกัด ขนาดโรงเรียน การอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา และ การรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.

ประชากร ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ 5 สังกัดคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา คณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) และ กรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความหมายของการประเมินคุณภาพการศึกษา คือ การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้นิยามการประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบตนเอง ควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งในการปฏิบัติงานปกติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543; วรภัทร์ ภูเจริญ, 2544; สุวิมล ว่องวานิช, 2544; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544) ผู้วิจัยจึงได้ให้คำจำกัดความของการประเมินคุณภาพการศึกษาดังนี้

การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาว่าได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ เป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนด เป็นการตรวจสอบการทำงานของตนเอง และทำเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง และพร้อมรับการตรวจสอบจากการประเมินภายนอก โดยสิ่งที่ถูกประเมินสามารถเป็นได้ทั้งกระบวนการปฏิบัติงาน หรือผลการดำเนินงาน

สำหรับคำจำกัดความของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้นมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนคือมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนไปจากมโนทัศน์ที่ยอมรับว่าถูกต้องในศาสตร์นั้น เกิดจากการตีความของสิ่งต่าง ๆ ไปในทางที่ไม่ถูกต้องซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับความเชื่ออื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนบางเรื่องเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดกันมาจากผู้นำทางความรู้ในศาสตร์นั้น ๆ แล้วถ่ายทอดมาสู่ผู้เรียน (พีชเชอร์, 1985; วันเดอร์ซี, 1986: ปีเตอร์สัน และ ทริกัส, 1989) นอกจากนี้ ศิริเดช สุชีวะ (2537) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนไว้ว่า หมายถึง ความเชื่อ ความเข้าใจที่ได้จากแนวความคิด หรือความรู้ที่ไม่ถูกต้อง ความรู้ที่ไม่สมบูรณ์ คลุมเครือ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปคำจำกัดความมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนดังนี้

มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน หมายถึง ความเชื่อ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ได้จากความรู้ที่ไม่ถูกต้อง เป็นความรู้ ความเข้าใจที่ต่างไปจากแนวคิด และหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมีมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษามี 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบในด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา 2) องค์ประกอบในด้านการดำเนินงานประเมินภายใน และ 3) องค์ประกอบในด้านการใช้ผลการประเมิน

จากการวิเคราะห์คำนิยามการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544), สุวิมล ว่องวานิช (2543), สมคิด พรหมขัย (2544), วรภัทร์ ภูเจริญ (2544) และ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2545) ผู้วิจัยได้สรุปคำจำกัดความของการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาดังนี้

การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการในการตรวจสอบการทำงานของตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนการประเมิน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล 6) การตรวจสอบการประเมิน 7) การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และ 8) การใช้ผลการประเมิน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ข้อค้นพบเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา
2. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงให้โรงเรียนในแต่ละสังกัดอย่างเฉพาะเจาะจง มีมโนทัศน์และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการประเมินคุณภาพการศึกษา



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา และหาความสัมพันธ์ระหว่างหมโนทัศน์กับการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

- 1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2 ความหมายของการประเมินผล
- 1.3 แนวคิดและหลักการการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตนเอง
- 1.5 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษา

- 2.1 การเตรียมความพร้อม
- 2.2 การวางแผนการประเมิน
- 2.3 การกำหนดกรอบการประเมิน
- 2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
- 2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 2.7 การตรวจสอบการประเมิน
- 2.8 การรายงานผลการประเมิน
- 2.9 การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน สมคิด พรหมจ้อย (2544) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพเป็นระบบในการควบคุมตรวจสอบ และตัดสินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ในระบบประกันคุณภาพจะมีการกำหนดเกณฑ์หรือเงื่อนไขแห่งคุณภาพ มีการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามเกณฑ์ มีการตรวจสอบมาตรฐานการปฏิบัติ และมีการตัดสินว่างานหรือกิจกรรมบรรลุตามเกณฑ์หรือไม่ และทบวงมหาวิทยาลัย (2541) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่า คุณภาพของการศึกษาได้รับการรักษาไว้ และส่งเสริมเพิ่มพูน การประกันคุณภาพการศึกษาจึงรวมถึงกิจกรรม หรือแนวปฏิบัติใดๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้แล้วจะเกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา อุทุมพร จามรمان (2541) ได้ให้ความหมายว่า คือการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพภายใน และภายนอกแล้วตัดสินตามเกณฑ์ ส่วน สมคิด พรหมจ้อย (2544) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงกิจกรรม หรือ แนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และ การประกันคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ รุ่ง แก้วแดง (2545) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติขององค์กร / หน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เป็นกระบวนการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านการศึกษา ซึ่งมุ่งหวังจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของ “การป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ

สุวิมล ว่องวานิช (2546) ได้ให้ความหมายแยกเป็น 2 ส่วนคือ การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของขององค์กร/ หน่วยงาน โดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านการศึกษาซึ่งมุ่งหวังจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และการประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินผล และ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของการประเมินคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การตัดสินคุณค่าของการบริหารจัดการ การดำเนินงานและผลการจัดการศึกษา โดยเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ผลการประเมินคุณภาพจะทำให้ทราบคุณภาพของการดำเนินงานว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่เพียงใด แนวคิดพื้นฐานของการประเมินอยู่ที่ “การ

พัฒนา” โดยการตรวจสอบติดตามการดำเนินงานทั้งส่วนที่เป็นกระบวนการและผลที่ได้รับ และทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาต่างก็มี เป้าหมายเดียวกันคือ ต้องการให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ จุดที่ต่างกันก็คือ การประกันคุณภาพจะเน้นกระบวนการในการปฏิบัติงานว่าถ้าหากสามารถทำได้ตามที่กำหนด ก็น่าจะเชื่อมั่นได้ว่า ผลการดำเนินงานจะมีคุณภาพ ส่วนการประเมินคุณภาพนั้น เป็นการตัดสินคุณค่าของการดำเนินงานว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้หรือไม่

โดยสรุป การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เป็นการบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติขององค์กร หรือหน่วยงานในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านการศึกษา ซึ่งมุ่งหวังจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ประกอบด้วยประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

1.2 ความหมายของการประเมินผล

การประเมินผล คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ถูกวัด โดยการเทียบกับเกณฑ์ จุดเน้นของการประเมินอยู่ที่ความยุติธรรม และความเหมาะสมของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินที่มีความโปร่งใสและเปิดเผย นอกจากนี้การประเมินผลที่ดี ต้องอยู่บนฐานของข้อมูลที่มีความตรง และเชื่อถือได้ ซึ่งได้มาจากกระบวนการวัดผลที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถให้ผลการวัดที่ถูกต้อง สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544)

การประเมินผลภายใน (Internal evaluation) คือกระบวนการการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self – evaluation) และควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง (Wilcox, 1992 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2543) ลักษณะสำคัญของการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง และพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบจากการประเมินภายนอกด้วย

การประเมินผลภายนอก (External evaluation) คือ การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผู้ประเมินภายนอกหรือคุณหมอ โรงเรียนมีความเป็นอิสระ และเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการประเมินคุณภาพภายนอก จะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการศึกษาด้วยความเป็นกลาง

เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546)

1.3 แนวคิดและหลักการการประกันคุณภาพการศึกษา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไข ปัญหาต่างๆในสังคม โดยหลักการศึกษามี 3 ประการคือ 1) การศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การศึกษาต้องให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) พัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง ท้องถิ่น รวมทั้งให้มีการกำหนดมาตรฐาน และจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality control) เป็นการวางแผนกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality audit) เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการ ดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ (Quality assessment) เป็นการประเมินคุณภาพขององค์กร / หน่วยงาน โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งภายในและภายนอกองค์กร

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้สถานศึกษาได้สารสนเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการ พัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาในด้านปัจจัย กระบวนการ และ ผลผลิต การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสะท้อนความสำเร็จ หรือความ บกพร่อง ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้ กำหนดหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดย เป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็น กระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้อง วางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และ พัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพ การทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากรอื่นๆในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเช่นผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษา มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และ ประเทศชาติ

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตนเองนั้นได้มีผู้ให้แนวคิดไว้หลายท่าน ดังเช่น พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต, 2531) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับการประเมินตนเองว่า เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นที่ การประเมินภายใน เป็นลักษณะการตรวจสอบ พิจารณาตนเองตามหลักพุทธศาสนา เป็นเรื่องของการฝึกฝนพัฒนาตนเอง โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ มีศักยภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ เมื่อบรรลุจุดมุ่งหมายแล้วก็จะทำให้มีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ก็คือ มีจิตสำนึกในการศึกษา ก็จะพิจารณาตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีหลักเกี่ยวกับเรื่องการเตือนตนเอง การพิจารณาตนเอง ดังสุภาษิตที่ว่า จงเตือนตนด้วยตนเอง จงพิจารณาตนด้วยตนเอง ซึ่งเป็นตัวเสริม ที่จะมาช่วยให้ไม่ประมาท ควรทำให้แต่ละคนมีจิตสำนึกในการประเมินตนเอง ต้องมีวิธีการหรือ เตือนให้เขาคอยหมั่นตรวจสอบตนเอง หรือช่วยเขาในการที่จะวัดประเมินตนเอง

การประเมินตนเองต้องอาศัยข้อมูลการวัดจากภายในและภายนอก หมายความว่า ประเมิน แต่ตนเอง คอยวัดตนเองอยู่ การประเมินตนเองก็มีความเป็นไปได้มากและก็จะยอมรับการวัดและ ประเมินจากภายนอกมากขึ้น ถ้าตัวเองไม่ยอมที่จะประเมินตนเองแล้ว ก็จะค้านการวัดและประเมิน จากข้างนอกด้วย คนที่มีความต้องการพัฒนาตนเองจะมีความต้องการให้คนอื่นช่วยวัดและประเมิน ด้วย เพื่อที่จะได้รู้ว่าก้าวหน้าแค่ไหน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

การพัฒนาคนให้สามารถประเมินตนเองได้ มีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ต้องสร้าง ต้องทำให้ผู้ประเมินมีจิตสำนึกในการศึกษา มีความพอใจหรือความต้องการที่จะฝึกฝนพัฒนาตนเอง 2) มีความต้องการจุดมุ่งหมายที่เป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นจริง ความ ถูกต้องและความดีงาม ต้องการความเจริญก้าวหน้า ก็คือ การพัฒนาตนเองนั่นเอง 3) การมอง ประสพการณ์ทุกอย่างเป็นการเรียนรู้ คนที่มองประสพการณ์ต่างๆเป็นการเรียนรู้นี้เป็นลักษณะที่มี ผลดี ไม่ถือว่าการประเมินเป็นเรื่องการจับผิด แต่ต้องเห็นว่า การประเมินทำให้ตนเองได้รับความรู้ ทราบจุดเด่น และจุดบกพร่องของตนเอง เพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงและพัฒนางานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีผลดีต่อด้านจิตใจของตนเอง ไม่เกิดความทุกข์ หวาดระแวง เพราะการมองอะไรๆเป็นการเรียนรู้ ก็จะมองแต่ว่าประสพการณ์ที่พบที่เห็นนั้นได้เรียนรู้อะไร มี อะไรที่จะได้รับบ้าง ไม่สนใจผลเสียที่จะมากระทบว่าจะเสียหน้า หรือเสียศักดิ์ศรี คนที่มอง ประสพการณ์เป็นการเรียนรู้หมดก็จะหาว่าในการประเมินนั้นได้เรียนรู้อะไรบ้าง อะไรเป็น

ประโยชน์นำมาเอามาใช้ปรับปรุงงานและปรับปรุงตนเอง ทำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งสามประการจะช่วยลดอคติ 4 ได้แก่ ถิ่นทาคติ ถ้าเอียงเพราะรัก โทสาคติ ถ้าเอียงเพราะชัง โมหาคติ ถ้าเอียงเพราะหลง และภยาคติ ถ้าเอียงเพราะกลัว นอกจากนี้แล้วยังมี โยนิโสมนสิการ เป็นการคิดพิจารณา โดยใช้ปัญญาพิจารณา ในแง่ของการเป็นเหตุเป็นผล การศึกษาปัจจัยการพิจารณาโดยแยกแยะองค์ประกอบเป็นส่วนที่ช่วยให้ไม่หลงตัวเอง เพราะหลักของการอิงความจริงโดยใช้ปัญหาอิงกับความจริงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ เย็นใจ เลอาหณิซ (2531) ให้ความเห็นว่าการประเมินตนเองเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แต่ความจริงมนุษย์ก็ประเมินตัวเองอยู่แล้วถ้าเราอยากพัฒนาปัจเจกบุคคล ถ้าไม่มีการประเมินตนเองได้ลึกซึ้งนั้น คนที่จะประเมินตนเองได้ต้องทำใจให้เป็นกลางให้ได้ ต้องมีการฝึกจิตของตนเอง การประเมินตนเองสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานประเมินต่างๆได้ เช่น นำไปประเมินผลโครงการ องค์กร การสถาบัน เป็นต้น การนำไปประเมินโครงการจะต้องมีตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์มาตรฐานอย่างชัดเจน และในปีเดียวกันนั้น สุมณ อมรวิวัฒน์ (2531) ได้เสนอความเห็น ว่า ในเรื่องของการประเมินตนเองโดยอิงตามหลักของศาสนาพุทธ ซึ่งสอนคนให้ใช้ปัญญา คิดไตร่ตรองการประเมินตนเองเกี่ยวข้องกับหลักธรรมอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะในเรื่องของวิมังสา คือ ความไตร่ตรอง การวิเคราะห์บททวนผลของการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สอดคล้องกับความเห็นของ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) การประเมินตนเองนั้น ผู้ประเมินสามารถรู้จุดเด่น จุดด้อย ของตนเอง รวมทั้งสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น โดยการใช้อนุมานและเหตุผล ข้อควรระวังของการประเมินตนเองเป็นเรื่องของอคติ ดังนั้นมีความจำเป็นที่ผู้ประเมินจะต้องลดความลำเอียง หรืออคติและสร้างความเป็นกลางเพื่อที่จะการป้องกันตนเอง กลัวเสียหาย เสียศักดิ์ศรี การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นการประเมินตนเอง เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายและกิจกรรมการศึกษามีลักษณะหลากหลาย นอกจากนี้ ระวี ภาวิไล (2531) ได้ให้แนวคิดว่าการประเมินตนเองเป็นเรื่องของการตรวจสอบตนเองว่าขนาดไหน อยู่ในระดับใด จะต้องมึสติ และปัญญา การประเมินตนเอง เป็นการพัฒนาตนเอง สิ่งไหนที่รู้ว่ามึคุณภาพที่ดีก็ส่งเสริมให้มีมากขึ้น สิ่งไหนไม่ดีก็ให้ลดลง ทำให้รู้จักตนเอง สำราจตนเอง ดังนั้นการประเมินตนเองควรจะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต การประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรด้วย สำหรับข้อมูลที่ได้ต้องมีความเป็นประนัย คือ ต้องเก็บข้อมูลในเรื่องต่างๆ ให้ครอบคลุม แล้วนำมาพิจารณาตรวจสอบ จะต้องหาตัวชี้วัดว่า เจริญขึ้นหรือเลวลง ต้องหาดัชนีชี้วัดที่ถูกต้อง การประเมินตนเองมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาจิตใจผู้ประเมินก่อนตามหลักพุทธศาสนา การพิจารณาตนเองเป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมของตัวเอง

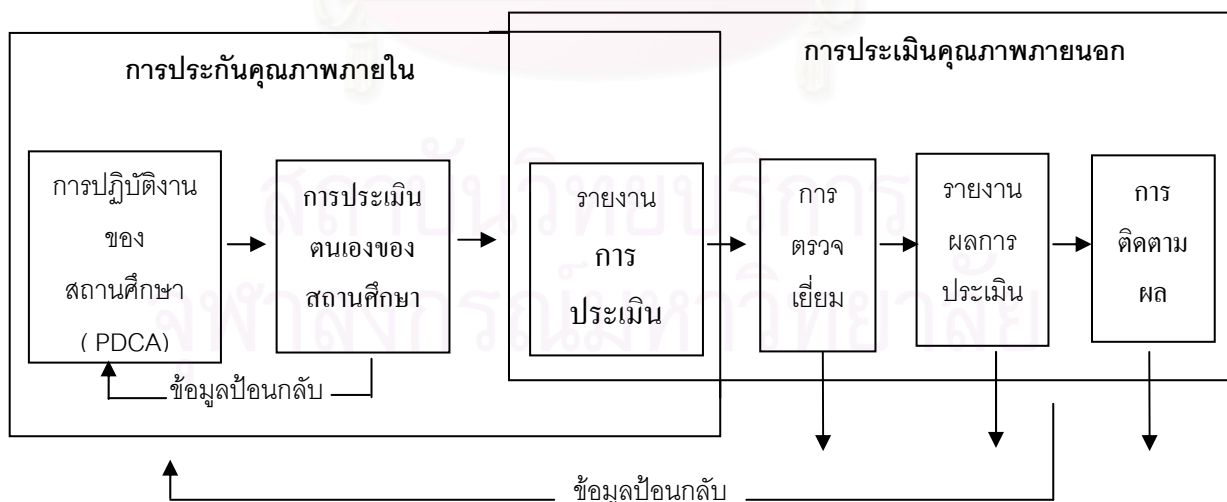
1.5 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

จะต้องส่งให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อให้คณะผู้ประเมินภายนอกได้ศึกษาอย่างละเอียดก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีแนวคิดบนพื้นฐานของการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย รวมทั้งผลักดันให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพดียิ่งขึ้นตามความต้องการของผู้เรียนและผู้รับบริการ ซึ่งหลากหลายตามวัตถุประสงค์และบริบทของสถานศึกษานั้นๆ โดยใช้การรายงานตามความจริงให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนได้รับทราบ ซึ่งกรอบการประเมินคุณภาพภายนอกจะดำเนินการตาม มาตรฐานการศึกษาที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้เป็นมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน ภายนอกรอบแรกมี 14 มาตรฐาน ซึ่งเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียน มาตรฐานเกี่ยวกับการสอนของครู และมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหาร

การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นงานที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสอดคล้องกับ Nevo & David (2001) ซึ่งได้กล่าวว่าทั้งการประเมินภายใน และ ภายนอก ต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การประเมินภายในเป็นการตรวจสอบผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานแก่สถานศึกษา และทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพจึงมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายใน กับการประเมินคุณภาพภายนอก

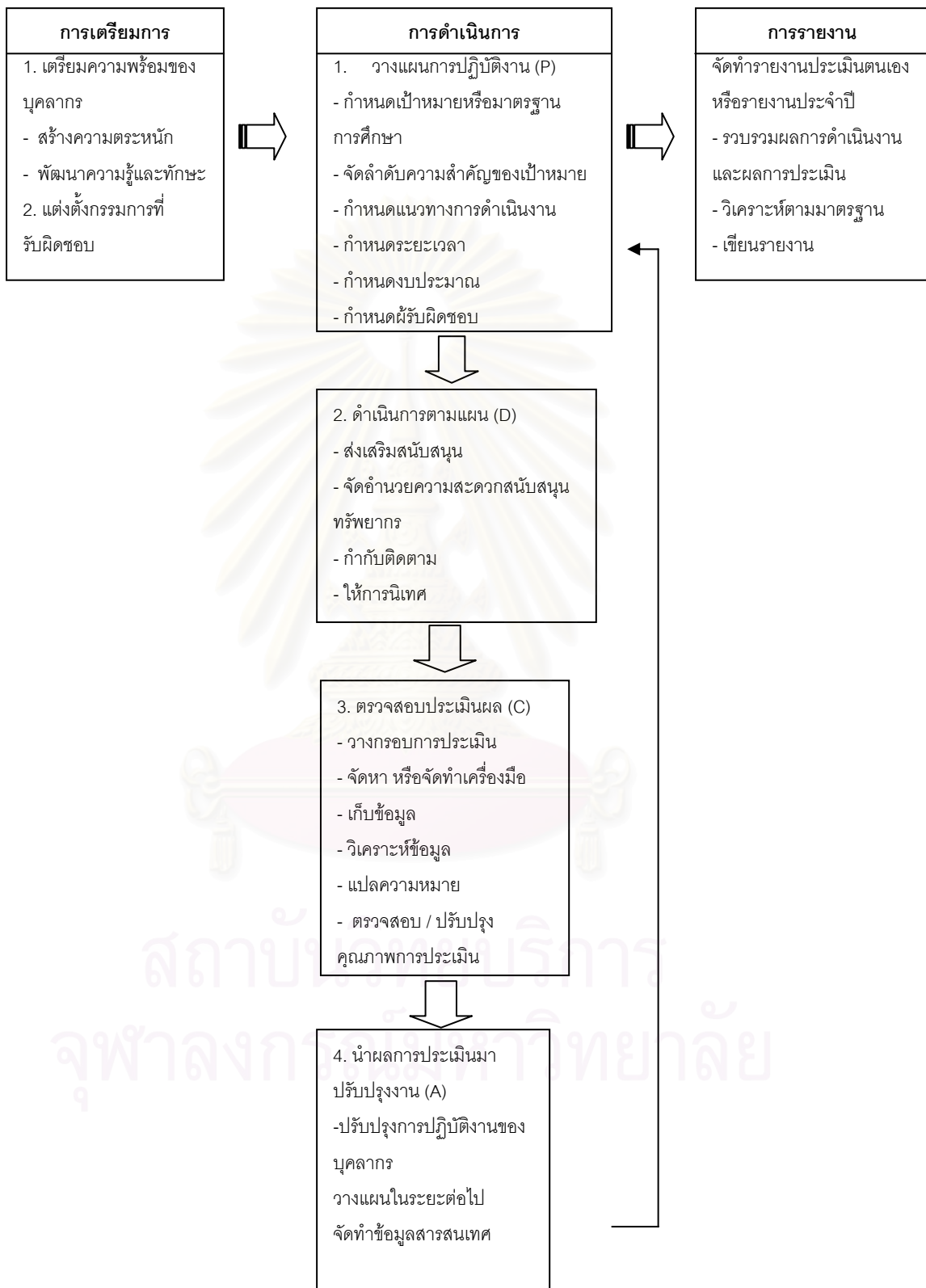
จากแผนภูมิ แสดงให้เห็นว่าเมื่อสถานศึกษามีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และจัดทำรายงานการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี (Self – Assessment Report) รายงานดังกล่าว จะเสนอต่อ สมศ เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา จะช่วยให้คณะผู้ประเมินภายนอกสามารถวางแผนเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินคุณภาพของสถานศึกษาได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว การประเมินตนเองจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของการประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมินภายนอกจะเน้นการประเมินตามสภาพความเป็นจริงของข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นสภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการบริการต่างๆ โดยการประเมินจะมีความต่อเนื่องจากการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอง จึงเป็นงานที่ยั่งยืนผลของการประเมินภายในที่ทำโดยสถานศึกษาเองว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด

1.5.1 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กล่าวว่าระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือครบวงจร PDCA การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ และจะต้องไม่แปลกแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริการและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในการทำงานประจำวัน

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพควรมีการเตรียมการสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงานในเรื่องนี้ หลังจากนั้นบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด ดังที่เสนอในแผนภูมิที่ และมีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



แผนภูมิที่ 2.2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบความคิดการออกแบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของ สุวิมล ว่องวานิช (2544) โดยสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี และกรอบการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประเมินภายในดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อมในการประเมินภายใน เพื่อสำรวจลักษณะของบุคลากร และความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา เป็นแนวทางในการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประเมินภายในตามความเหมาะสม และเป็นการศึกษาความพร้อมในด้านทรัพยากร เช่น งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการประเมินภายใน นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการจัดทำระบบการกำกับ และติดตามงานการประเมิน และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช (2544) ได้เสนอว่าการประเมินภายในควรเริ่มต้นด้วยการสำรวจความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบทำการสำรวจความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการประเมินภายใน แรงจูงใจในการทำการประเมิน และประสบการณ์ในการประเมิน เนื่องจากการประเมินภายใน จะต้องดำเนินการโดยบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อคณะทำงานจะได้มอบหมายภาระหน้าที่ในการทำการประเมินภายในให้เหมาะสมกับบุคคล ข้อมูลจำเป็นที่ควรจะต้องรับรู้ได้แก่อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ความสามารถพิเศษ หรือ ความถนัด ประสบการณ์ทำงาน หรือการประเมิน ภาระงานที่รับผิดชอบ

2.1.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินภายในของสถานศึกษา

คณะกรรมการการประเมินภายในจะเป็นผู้ที่คอยควบคุมดูแล ประสานงาน และติดตามการประเมินภายในของสถานศึกษา ดังนั้นในการแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินภายในควรเป็นบุคคลที่มีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายใน และมีแรงจูงใจในการทำการประเมินภายใน นอกจากนี้ควรมีความรู้ ความสามารถในการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล มาตรฐานการจัดการศึกษา การประมวลผลข้อมูลที่จัดเก็บ และมีความสามารถในการเขียนรายงานการประเมิน เป็นนักประสานสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นบุคคลที่หมั่นสนใจ

สถานศึกษาไว้วางใจ มีลักษณะเป็นนักประสานที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นที่ยอมรับ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ และตรงเวลา เป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีความรอบรู้ในภาระงานของสถานศึกษาเป็นอย่างดี ประกอบด้วยครู อาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชนที่สถานศึกษาดังอยู่ ซึ่งจะเป็นแกนนำในการประเมินภายใน

2.1.2 การเตรียมงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมินภายใน

การประเมินภายในเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูล ดังนั้นนอกจากต้องเตรียมกำลังคนที่จะต้องรับผิดชอบในการทำการประเมินแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเตรียมงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการประเมินด้วย นอกจากนี้ควรจัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ต่างๆที่ต้องใช้ในการจัดเก็บข้อมูล และประมวลผลข้อมูล เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ควรมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน การประเมินภายในเป็นกระบวนการที่ต้องทำต่อเนื่อง และดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ ผู้บริหารและคณะกรรมการการประเมิน ต้องจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานและมีการกำหนดระบบการกำกับ และติดตามผลการดำเนินงานที่ชัดเจน การกำหนดแผนการปฏิบัติงานต้องมีความเป็นไปได้ และไม่รบกวนการทำงานปกติ เช่น งานด้านการเรียนการสอนของครู อาจารย์ และนักเรียนมากเกินไป

2.1.3 การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

การใช้ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่รายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่า ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในทิศทางใด กระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษา ไม่ใช่การทำงานที่แยกออกไปจากงานปกติ ไม่ใช่การเพิ่มภาระให้กับบุคลากรในสถานศึกษา แต่เป็นงานที่ต้องทำเป็นประจำ และถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ ที่ต้องมีการตรวจสอบ และพัฒนาปรับปรุงตนเองตลอดเวลา โดยแท้จริงแล้วสถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลอยู่มากมายในแต่ละวัน แต่อาจจะไม่ได้มีการจัดทำระบบข้อมูล สารสนเทศที่เป็นระบบ ดังนั้นก่อนทำการประเมินภายใน ควรศึกษาสภาพการดำเนินงานของตนเองว่า อยู่ ณ จุดใด และศึกษาข้อมูลด้านการประเมินที่สถานศึกษาได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อกำหนดกรอบการประเมินต่อไปว่า สถานศึกษาต้องประเมินตนเองในด้านใด การทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาการทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ถึงสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา และมีข้อมูลที่จะใช้พื้นฐานในการช่วยกันวางแผนการพัฒนาสถานศึกษา ให้ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

ผู้รับผิดชอบในการประเมินภายใน ควรมีการสำรวจความรู้เข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษาว่ามี การรับรู้เกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษามากน้อยเพียงใด ควรมีการสำรวจการรับรู้ และความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการประเมินภายในของสถานศึกษาว่ามีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษามากน้อยเพียงใด และอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำเสนอแก่คณะกรรมการประเมินภายใน เพื่อวางแผนการทำการประเมิน และสร้างพันธกิจร่วมกันในการ

ประเมินภายในของบุคลากรในสถานศึกษา ในกรณีที่พบว่ามิบุคลากรไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานและทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา อาจต้องมีการจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจให้บ่อยยิ่งขึ้น

2.2 การวางแผนการประเมิน

การประเมินภายในนั้น ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันวางแผนการประเมิน ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาล่วงหน้าว่า การประเมินผลภายในครั้งนี้จะประเมินอย่างไร ให้ใครทำ ประเมินอะไร ทำไมจึงประเมิน ทำที่ไหน และทำเมื่อใด การวางแผนเป็นการกำหนดทิศทางหรือ กำหนดกรอบการทำงาน คล้ายๆกับการสร้างบ้านจะต้องวางแผนจัดทำพิมพ์เขียวของแบบบ้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) การวางแผนการประเมินภายในก็คล้ายกับพิมพ์เขียวของการประเมินซึ่งจะทำให้ทราบว่า ทำไมต้องประเมิน ประเมินอะไร ใช้อะไรเป็นเกณฑ์ หรือ มาตรฐาน จะประเมินอย่างไร จะให้ใครเป็นผู้ประเมิน ต้องการข้อมูลอะไรบ้าง จะใช้เครื่องมืออะไร จะเก็บข้อมูลจากใคร จำนวนเท่าใดถึงจะพอ ผลออกมาแล้วจะนำเสนอใคร จะนำผลการประเมินไป ใช้อย่างไร รวมทั้งการวางแผนการประเมินภายใน จะสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ ประเมิน เพื่อใช้เป็นแผนแม่บท ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน สามารถเข้าใจตรงกัน และสามารถปฏิบัติงานประเมินภายในได้อย่างถูกต้อง การวางแผนการประเมินภายในไว้อย่างชัดเจน จะเป็นสื่อกลางในการดำเนินการประเมิน จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบแนวคิด และแนวทางการ ดำเนินงานประเมินอย่างสอดคล้องตรงกัน และทำให้การดำเนินงานประเมินผลภายในเป็นไปอย่าง ราบรื่น และบรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

2.2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน

ขั้นตอนที่สำคัญขั้นต้นหนึ่งของกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษา คือ การ กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ซึ่งเป็นการระบุสิ่งที่ผู้ประเมินต้องการศึกษาหาคำตอบ โดย วัตถุประสงค์ของการประเมินควรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และมาตรฐาน การศึกษา คณะกรรมการการประเมินภายในจะต้องศึกษาธรรมเนียมโรงเรียน ว่ามีแผนพัฒนา สถานศึกษาในทิศทางใด และวางแผนการประเมินร่วมกันว่าการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไป ตามแผนที่กำหนดหรือไม่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินต้องมีความครอบคลุม และ ตอบคำถามของการประเมินให้ครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อให้ผลการประเมินสามารถนำไปใช้ได้ประโยชน์ สูงสุด คณะกรรมการการประเมินภายใน ควรดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กับ สถานศึกษา เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการให้คณะประเมินดำเนินการเพื่อให้ได้คำตอบสำหรับคำถามที่อยาก รู้ โดยควรสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ชุมชน ครูอาจารย์ บุคลากรใน สถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อความรวดเร็ววิธีการที่ใช้ อาจเป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็น ทางการก็ได้ และบุคลากรทุกฝ่ายควรศึกษามาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ภายใต้แต่ละมาตรฐาน และสำรวจสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยศึกษาข้อมูลที่มีการจัดเก็บจากฝ่ายต่างๆ จากนั้นกำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่ต้องการทำการวัดและประเมิน นอกเหนือจากที่ได้

มีการดำเนินการอยู่แล้ว หลังจากที่ได้ข้อมูลจากหน่วยต่างๆแล้ว คณะกรรมการการประเมินภายใน ควรนำมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมินสถานศึกษาให้เหมาะสม โดยพยายามใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่ให้มากที่สุด เพื่อให้งานการประเมินภายในไม่ต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลมากเกินไป

2.3 การกำหนดกรอบการประเมิน

กรอบการประเมินเป็นแนวทางที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละตัวบ่งชี้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล แหล่งผู้ให้ข้อมูล ประเภทของเครื่องมือประเมิน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การตัดสิน นอกจากนี้ควรมีการกำหนดช่วงเวลาการเก็บข้อมูล และผู้รับผิดชอบการประเมินด้วย เพื่อสะดวกกับการติดตามและกำกับกับการประเมินภายในของคณะทำงาน

การทำกรประเมินภายในต้องวางแผนการดำเนินงานโดยต้องคำนึงถึงว่าผลการประเมินต้องให้ข้อมูลตรงตามที่ใช้ผลการประเมินอยากทราบ เช่น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานได้จริง โดยเฉพาะถ้าสามารถให้ข้อมูลช่วยในการปรับปรุงตนเองระดับบุคคล เช่น นักเรียน ครู ผู้บริหาร ได้จะยิ่งเป็นประโยชน์มากขึ้น นอกจากนี้วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ประหยัด คุ่มค่า และมีความเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น ไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายกับผู้ให้ข้อมูล และ วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง ให้ข้อมูลที่มีความตรง และเชื่อถือได้ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องสามารถวัดตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัดได้จริง มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด แหล่งผู้ให้ข้อมูลเชื่อถือได้ ให้ข้อมูลตรงตามความเป็นจริง วิธีการวิเคราะห์และการเสนอผลการประเมินที่ถูกต้อง

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษามีหลายประเภท (กรมวิชาการ, 2544) ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ส่วนมากเป็นแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูลจากการสังเกต ปัญหาหนึ่งในการทำการประเมินภายในสำหรับผู้ไม่คุ้นเคยหรือไม่มีประสบการณ์ในการวิจัย และประเมิน คือ การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล ในการสร้างเครื่องมือขึ้น ขั้นตอนสำคัญคือ การกำหนดรูปแบบของคำถามและเนื้อหาสาระที่ปรากฏในเครื่องมือ เครื่องมือที่ดีต้องมีความตรง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) คือ วัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของสิ่งที่ต้องการวัด และมีความเที่ยงคือ มีความคงเส้นคงวาในการวัด คณะผู้ประเมินควรได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง เครื่องมือที่สร้างขึ้นควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหา และเก็บข้อมูลครบถ้วนในครั้งเดียวเพื่อมิให้รบกวนผู้ให้ข้อมูลมากเกินไป โดยขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินมาตรฐานการศึกษา มีดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) 1) เลือกมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการประเมิน 2) เลือกตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ

ประเมิน 3) ในแต่ละตัวบ่งชี้ เลือกแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสมที่สุด 4) กำหนดรูปแบบของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแต่ละแหล่ง 5) สรุปเนื้อหาสาระที่ต้องการวัดจากแต่ละแหล่งข้อมูล แล้วจัดทำเป็นเครื่องมือที่ใช้เวลาในการเก็บเพียงครั้งเดียว เพื่อไม่ให้เสียเวลา และรบกวนผู้ให้ข้อมูลมากเกินไป

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดอ่อนของสถานศึกษา / องค์กร ต้องอาศัยข้อมูลประกอบทั้งสิ้น ข้อมูลจึงเป็นหัวใจสำคัญของการประเมินภายใน ดังนั้นการพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้ระบุผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย

1) ผู้เรียน นักเรียนสามารถให้ข้อมูลได้ดีในเรื่อง ความสนใจ หรือ ความถนัดของตนเอง พฤติกรรมการสอนของครู พฤติกรรมการบริโภค ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเสพติด การรายงานพฤติกรรมตนเอง การเรียนทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน พฤติกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เจตคติต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น เจตคติต่ออาชีพสุจริต ลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และทักษะการจัดการ เป็นต้น แต่ผู้เรียนอาจให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองได้ไม่ดีเท่าครู อาจารย์ ผู้ปกครองหรือเพื่อนนักเรียน

2) ครู อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและตนเองได้ดี เช่น พฤติกรรมของผู้เรียนและตนเอง เช่น พฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน แผนการสอนของตนเอง สภาพแวดล้อมและสาธารณูปโภคของสถานศึกษา การจัดบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นต้น และพฤติกรรมการสอนของครูอาจารย์ ควรได้รับการประเมินจากผู้เรียนจะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3) ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ครู และตนเองได้ดี เช่น ระเบียบนโยบาย และแผนงานของสถานศึกษา การติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน การส่งเสริมและพัฒนาครู ความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงาน ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการสร้างทีมงาน ความรู้เรื่องหลักสูตร และเป้าหมายการจัดการศึกษา เป็นต้น

4) ผู้ปกครอง ผู้ปกครองสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร และชุมชนได้ดี เช่น พฤติกรรมของผู้เรียนในด้านการประพฤติ และปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาสถานศึกษา เป็นต้น

วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอาจใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ซึ่งมีความสำคัญเป็นอันดับแรกของการประเมินภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) เพราะข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานต่างๆ จะทำให้

สถานศึกษาได้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงาน จุดแข็ง และจุดอ่อน ของสถานศึกษา รวมทั้งทำให้มองเห็นสภาพปัญหาของการดำเนินงานที่ผ่านมาได้อย่างชัดเจน เอกสารที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินภายในนี้รวมถึงเอกสารที่มีใช้สิ่งพิมพ์ด้วย เช่นหนังสือทั่วไป เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จัดเป็นรูปเล่ม ได้แก่ หนังสือ คู่มือการปฏิบัติงาน เอกสารประกอบการสอน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คู่มือนักเรียน เป็นต้น เอกสารทางราชการ เป็นเอกสารที่สถานศึกษาต่างๆ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และมีการเผยแพร่หรือเปิดเผยได้ เอกสารประเภทนี้สามารถนำมาใช้ในการการอ้างอิงหรือวิเคราะห์ได้อย่างมาก ได้แก่ รายงานประจำปีของสถานศึกษา คำสั่ง กฎ ระเบียบ แผนปฏิบัติงานประจำปี ธรรมนูญโรงเรียน รายงานสรุปผลการเรียนของนักเรียน เป็นต้น รายงานการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ เป็นเอกสารที่จะให้ความรู้ที่เป็นข้อมูลเฉพาะ อาจเป็นเอกสารที่จัดทำเป็นรูปเล่ม สมบูรณ์ หรือ เอกสารเย็บเล่มก็ได้ ได้แก่ รายงานการสำรวจ รายงานติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา รายงานการประเมินโครงการ รายงานการวิเคราะห์ หรือ รายงานการศึกษารายอื่น ๆ วารสารทางวิชาการ เป็นเอกสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ โดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ได้แก่ วารสารของสถานศึกษา วารสารของนักเรียน หรือ จุลสารของสถานศึกษา เป็นต้น (อุทุมพร จามรมาน, 2544) เอกสารส่วนบุคคล เป็นเอกสารที่บุคคลหรือเอกชนจัดทำขึ้นไว้ในรูปของบันทึกส่วนตัว จดหมายชีวประวัติ สมุดบันทึกความจำ หรือ สมุดบันทึกผู้ใช้บริการห้องสมุด โรงเรียน หรือสมุดบันทึกรายการยืมสื่อ อุปกรณ์การสอน โดยทั่วไปแล้ว ข้อมูลที่ได้จากเอกสารจะเป็นประโยชน์ต่อการประเมินภายใน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารส่วนบุคคลนี้ คณะผู้ประเมินอาจขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง กับเอกสาร โดยตรง หรืออาจจะเป็นภาพถ่าย เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ ไมโครฟิล์ม ก็ได้เช่นกัน

นอกจากนี้ก็อาจจะเก็บข้อมูลโดยการสังเกต (สุวิมล ว่องวานิช, 2544) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ประสาทสัมผัส ศึกษาเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อหาข้อสรุป หรือข้อเท็จจริงตามที่ต้องการ การสังเกต เหมาะกับการศึกษาพฤติกรรมที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง การทำงานของนักเรียน เป็นต้น โดยทั่วไป คนส่วนใหญ่ได้ใช้วิธีการสังเกตในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว วิธีการสังเกตอาจจะใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือ สถานการณ์ที่ตนจะสังเกต โดยเข้าไปร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม เช่น การสังเกตพฤติกรรม การทำกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนของนักเรียน พร้อมดำเนินการสังเกต พฤติกรรมการทำงานของนักเรียนไปด้วย หรือ การสังเกตพฤติกรรมการสอนข้างยนต์ของครูวิชาชีพ ผู้สังเกตก็สมัครเข้าเรียนข้างยนต์แล้วนั่งเรียนไปด้วย พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูข้างยนต์ไปด้วย หรืออาจจะใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมซึ่งเป็นการสังเกตโดยที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าร่วมในเหตุการณ์ ผู้สังเกตจะอยู่ภายนอกของผู้ถูกสังเกต กระทำตนเป็นบุคคลภายนอกเช่น การที่ผู้สังเกต สังเกตการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดในสถานศึกษา โดยผู้สังเกตนั่งสังเกตการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์อยู่ในมุมหนึ่งของห้องสมุด ซึ่งบรรณารักษ์ อาจรู้ตัวหรือไม่ก็ได้ ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของ

นักเรียน ครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ครูก็นั่งสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนอยู่หลังห้อง เป็นต้น ข้อดีของการสังเกต คือ ได้ข้อมูลมาจากแหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง เป็นวิธีที่ทำให้ได้ข้อมูลจากผู้สังเกตทุกประเภท ไม่ว่าจะอ่านออกเขียนได้หรือไม่ และได้ข้อมูลบางอย่างที่ผู้ถูกสังเกตไม่ต้องการเปิดเผย แต่การสังเกตก็มีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ เป็นวิธีที่ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายสูง ผู้สังเกตที่ขาดความรู้ และทักษะในการสังเกต อาจทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนได้ ในกรณีที่ผู้สังเกตรู้ตัวอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมชาติ ผู้สังเกตที่มีอคติในการสังเกตอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง และพฤติกรรมหรือการกระทำบางอย่างไม่อาจสังเกตได้โดยตรง จำเป็นต้องใช้เครื่องมือชนิดอื่น ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ตอบตอบคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ทำการเก็บรวบรวม ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ไม่มีคำ หรือข้อความที่ต้องการคำอธิบาย ข้อคำถามควรใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย จำนวนข้อคำถามไม่ควรมากเกินไป การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้รวบรวมข้อมูลอาจรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง หรือ ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และเมื่อผู้ตอบได้กรอรายละเอียดครบถ้วนแล้ว จะส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามควรทำแบบสอบถามให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ง่ายต่อการตอบ ไม่ยาวเกินไป และอำนวยความสะดวกในการส่งกลับคืน

ข้อดีของการเก็บรวบรวมด้วยวิธีนี้คือ เสียค่าใช้จ่ายน้อย ประหยัดเวลา สะดวก วิเคราะห์ได้รวดเร็ว ลดความลำเอียงอันเกิดจากผู้รวบรวมข้อมูล แต่มีข้อเสียในด้านที่แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมามีจำนวนน้อย ข้อมูลที่ได้รับการบันทึกในแบบสอบถามอาจมีโอกาสดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงอย่างมาก เนื่องจากผู้ตอบเข้าใจข้อคำถามไม่ถูกต้อง หรือบันทึกคำตอบอย่างขาดความรับผิดชอบ ความเชื่อถือได้ของข้อมูลมีน้อยกว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นๆ

นอกจากนี้วิธีการหนึ่งที่สามารถทำได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลก็ได้แก่การรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (สมคิด พรหมจ้อย, 2543) การสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลที่ผู้รวบรวมข้อมูลมีโอกาสสนทนากล้าถามกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารสองทางที่สามารถได้ยินเสียงและซักถามได้อย่างใกล้ชิด ทำให้สามารถได้ข้อมูลที่กระจ่างชัดขึ้น ซึ่งอาจจะใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดรายละเอียดที่จะถาม โดยมีคำถามที่แน่นอน คล้ายกับคำถามในแบบสอบถามใช้เป็นคู่มือในการสัมภาษณ์ จะถามคำถามทุกประเด็นตามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ และบันทึกคำตอบลงในแบบสัมภาษณ์นั้น หรืออาจจะใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่ได้กำหนดข้อคำถามไว้อย่างละเอียด เป็นการกำหนดเฉพาะประเด็นหลักที่สำคัญที่จะถามเพื่อใช้เป็นแนวทางที่จะสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สามารถยืดหยุ่นดัดแปลงคำถามในรายละเอียดได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ อาจจัดลำดับประเด็นคำถามหลักที่จะถามไว้คร่าวๆ เพื่อสะดวกและรวดเร็ว การสัมภาษณ์แบบนี้ผู้สัมภาษณ์ จะต้องเข้าใจ

วัตถุประสงค์ของคำถาม และมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆเป็นอย่างดี และมีความชำนาญในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้คำตอบที่ครบถ้วนตามต้องการ

ข้อดีของการสัมภาษณ์คือได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรงจากคนทุกประเภท กรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจคำถาม สามารถซักถามคำถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามที่ต้องการ ผู้สัมภาษณ์สามารถกระตุ้นหรือโน้มน้าวให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ร่วมมือได้ ส่วนข้อจำกัดของการสัมภาษณ์คือต้องใช้เวลา แรงงานและค่าใช้จ่ายสูง หากผู้สัมภาษณ์มีคุณสมบัติไม่ดีพอ อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์อาจรู้สึกหวาดระแวงต่อผลการให้สัมภาษณ์ทำให้มีการบิดเบือนข้อมูล

สำหรับการเก็บข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ อาจใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบ (สุวิมล ว่องวานิช, 2543) การทดสอบเป็นการวัดความรู้ความสามารถของผู้สอบโดยการใช้แบบทดสอบ ซึ่งอาจเป็นแบบทดสอบที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด แบบทดสอบเป็นชุดของคำถามที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ ใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียน ด้านความสามารถทางสมอง ความรู้สึนึกคิด และทักษะการปฏิบัติภายใต้สถานการณ์ที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งถือว่าเป็นตัวอย่างพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด เช่น การวัดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และทักษะการจัดการ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจใช้การรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองก็ได้ซึ่งการทดลองเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้สำหรับการทดลองสร้างสถานการณ์ หรือควบคุมบังคับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างเพื่อดูปฏิกิริยาของตัวแปรที่ศึกษาว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้นๆ โดยปราศจากอิทธิพลของตัวแปรภายนอกอื่นๆ โดยการใช้กระบวนการในทำนองเดียวกับการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ที่กระทำกันในห้องทดลอง ในทางการศึกษาก็มีการศึกษาในรูปแบบนี้มาก เช่น ครูผู้สอนต้องการดูการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนสองวิธีที่แตกต่างกัน อยากรู้ว่าวิธีสอนวิธีไหนจะดีกว่ากัน ครูผู้สอนจะทดลองสอนและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักเรียนก่อนและหลังจากที่ได้มีการทดลองสอน แล้วเปรียบเทียบดูการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความสามารถของนักเรียนแต่การเก็บข้อมูลด้วยวิธีนี้ก็มีความยากลำบากในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองในทางการศึกษาอยู่ที่ความสามารถในการควบคุมหรือลดอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม หรือตัวแปรอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องได้มากนักยิ่งใด ยิ่งครูผู้สอนสามารถควบคุมได้มากเท่าใดตรงตรง ข้อมูลที่รวบรวมได้ก็น่าเชื่อถือมากขึ้นเท่านั้น

วิธีการเก็บรวบรวมที่ง่ายและสะดวกอีกวิธีหนึ่งก็คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนับและการวัด การนับและการวัดเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ตัวอย่างเช่น การสำรวจจำนวนนักเรียนที่เข้าใช้บริการห้องสมุดของสถานศึกษา การวัดส่วนสูงของนักเรียน เป็นต้น

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นก็คือ ความแตกต่างของระดับความเป็นรูปธรรมของตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) เช่น นำหนัก ส่วนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนครู อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวนครูตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวนอาคารสถานที่ ขนาดห้องสมุด จำนวนสื่อที่ครูผลิต วิธีการวัดตัวบ่งชี้ประเภทนี้ทำได้ง่าย มีความเป็นปรนัยในการวัดสูง และตัวบ่งชี้ที่เป็นนามธรรม เช่น คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ได้แก่ ความกตัญญู ความเมตตา กรุณา และ คุณธรรม จริยธรรมของครู หรือผู้บริหาร การรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตของนักเรียน ตัวบ่งชี้ประเภทนี้วัดได้ยาก เพราะเห็นพฤติกรรมไม่ชัดเจน และเครื่องมือวัดก็สร้างได้ยาก นอกจากนี้ความยากง่ายในการเก็บข้อมูล หรือการหาร่องรอยหลักฐานของตัวบ่งชี้ก็เป็นสิ่งที่ผู้ประเมินต้องคำนึงถึงเช่นกัน โดยตัวบ่งชี้ที่เก็บข้อมูล หรือหาหลักฐานร่องรอยได้ง่าย เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพของแผนการสอน ลักษณะของหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน ระบบสาธารณูปโภคในโรงเรียน สถิติการเจ็บป่วยของนักเรียน จำนวนนักเรียนที่มีการทะเลาะวิวาทในโรงเรียน ข้อมูลเหล่านี้จัดเก็บอยู่แล้ว และเป็นที่ยอมรับ สำหรับตัวบ่งชี้ที่เก็บข้อมูล หรือหาร่องรอยหลักฐานค่อนข้างยาก เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู การวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ไขปัญหาได้ เจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ข้อมูลเหล่านี้หลายตัวต้องมีโอกาสเข้าไปใกล้ชิดผู้ถูกวัด และสังเกตพฤติกรรม ซึ่งในทางปฏิบัติจริงทำได้ยาก

ประเภทของวิธีการที่ใช้ในการประเมิน

สุวิมล ว่องวานิช (2544) ได้กำหนดวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสมกับตัวบ่งชี้ในการประเมินภายในดังนี้

1. การใช้แบบสอบถามกับตัวบ่งชี้ที่เป็นความรู้ ความเข้าใจ เช่น การทดสอบผู้เรียนด้านวิชาการ การทดสอบความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด การวัดความรู้ด้านหลักโภชนาการ การวัดความตระหนักคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ถือเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการสอบวัดความรู้ แต่อาจมีข้อเสียที่ต้องทำการทดสอบผู้เรียนซึ่งเสียเวลา จึงเสนอแนะให้นำไปเป็นส่วนหนึ่งในการสอบตามวิชาที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ต่างๆ เช่น สุขศึกษา (สุขนิสัย ยาเสพติด) พลศึกษา (สมรรถภาพทางกาย) สังคมศึกษา (ตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม) เป็นต้น
2. การใช้แบบวัดทางจิตวิทยากับตัวบ่งชี้ที่เป็นนามธรรม หรือคุณลักษณะภายในที่มองไม่เห็น เช่น การวัดทัศนคติต่ออาชีพครู การวัดเจตคติต่ออาชีพสุจริตของนักเรียน การวัดความตระหนักคุณค่าของสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปฏิบัติได้ง่ายกว่าการสังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล (สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่)
3. การใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมกับตัวบ่งชี้ที่มีพฤติกรรมให้สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น

ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน พฤติกรรมการสอนของครูในห้องที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ความสามารถในการสื่อสารทางภาษาของผู้เรียน วิธีนี้จะดีถ้ามีโอกาสสังเกตพฤติกรรม

4. การสำรวจด้วยแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์กับตัวบ่งชี้ที่สะท้อนความรู้สึกรู้สึกหรือความคิดเห็น เช่น การสอนถามนักเรียนเกี่ยวกับระดับการเอาใจใส่ของครูต่อผู้เรียน การสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงการเคารพในสิทธิ์ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน การสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร

5. การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ หรือร่องรอยหลักฐานที่ปรากฏ เช่น สถิตินักเรียนที่เจ็บป่วย เพิ่มสะสมผลงานของนักเรียน เพิ่มสะสมผลงานของครู ชรรถมนูญ โรงเรียน ข้อมูลเหล่านี้ส่วนใหญ่สถานศึกษาจะมีการจัดเก็บอยู่แล้ว สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการประเมินได้เลย โดยไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่

เงื่อนไขที่มีผลต่อการเลือกวิธีการเก็บข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กำหนดวิธีการประเมินตัวบ่งชี้ตามหลักการที่ควรจะเป็น บางครั้งไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้เนื่องจากมีเงื่อนไขปัจจัยหลายประการดังต่อไปนี้

1. โอกาสการเกิดสถานการณ์ที่ทำให้สังเกตเห็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดในบางตัวบ่งชี้มีน้อย เช่น ความสามารถในการปฐมพยาบาล และปฏิบัติตนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินถูกเกิน เพราะไม่มีสถานการณ์หรือโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ประเภทนี้ให้สังเกตเห็นได้ง่าย อาจต้องใช้วิธีการสอบถามนักเรียนหรือผู้ปกครองแทน หรือใช้วิธีการสร้างสถานการณ์จำลองแทนซึ่งหลายท่านอาจเห็นว่าข้อมูลไม่ค่อยน่าเชื่อถือ

2. วัฒนธรรมองค์กร บางตัวบ่งชี้มีความเป็นรูปธรรม แต่การเก็บข้อมูล หรือสังเกตพฤติกรรมทำได้ไม่ถนัดนัก เช่น พฤติกรรมการสอนของครู จริงๆแล้วประเมินได้ไม่ยากหากผู้ประเมินได้เข้าไปมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนได้จริง แต่ในสภาพจริงครูบางกลุ่มไม่ยอมรับวัฒนธรรมให้ผู้อื่นมาประเมินตนเอง จึงอาจใช้วิธีการรายงานตนเองแทน (Self Report) เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับสถานศึกษาที่บุคลากรภายในไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อลดการต่อต้านการประเมินภายใน ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้นควรเก็บข้อมูลจากแหล่งอื่นประกอบด้วย เช่น เพิ่มสะสมงานของครู

3. ความแตกต่างของสภาพบริบทของสถานศึกษา

3.1 ระดับการศึกษาที่เปิดสอน เนื่องจากสถานศึกษาที่จะทำการประเมินมีทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสายอาชีวศก วิธีการเก็บข้อมูลอาจไม่เหมือนกัน เนื่องจากวัยของผู้เรียนต่างกัน

3.2 สภาพที่ตั้งของสถานศึกษา สถานศึกษาที่ตั้งทั้งในเมือง และชนบทซึ่งลักษณะ

ของชุมชนมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน ทำให้การจัดหาทรัพยากรในการประเมินไม่เท่ากัน วิธีการประเมินที่โรงเรียนหนึ่งเลือกใช้ อาจให้ข้อมูลที่มีคุณภาพเทียบเท่าอีกวิธีหนึ่งไม่ได้ แต่ถ้าวิธีนั้นมีความเป็นไปได้มากกว่าในการปฏิบัติ หรือประหยัดมากกว่าก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องใช้มากกว่า

3.3 ขนาดของสถานศึกษา โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยอาจใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งให้รายละเอียดของข้อมูลได้มากกว่าแบบสอบถาม แต่การเก็บข้อมูลแบบนี้ก็จะไม่เหมาะกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ เพราะต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลนาน ยุ่งยาก และวิเคราะห์ภาพรวมของโรงเรียนยาก จึงอาจวัดด้วยแบบสอบถามแทน ซึ่งส่วนใหญ่ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ อย่างไรก็ตาม การบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนนั้น ครูต้องมีการจัดเก็บเป็นหลักฐาน แต่ท้ายที่สุดควรแปลงข้อมูลคุณภาพเป็นข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์และเสนอเป็นภาพรวมของโรงเรียน

3.4 ความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา สถานศึกษามีความพร้อมของบุคลากรไม่เท่ากัน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถในการประเมิน จำนวนครูอาจารย์ในโรงเรียน ภาระงานของอาจารย์ ลักษณะของผู้บริหาร ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการประเมินจึงอยู่ในระดับไม่เท่ากัน บางสถานศึกษาอาจมีระบบการจัดเก็บข้อมูลคืออยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลมากนัก แต่สำหรับสถานศึกษาที่บุคลากรขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินตนเองค่อนข้างมาก วิธีการประเมินอาจใช้วิธีง่าย ๆ ก่อน แม้จะไม่ค่อยเหมาะสมนัก

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทำได้ง่าย ได้แก่ การแจกแจง การคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ หรือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา โดยในการวิเคราะห์นั้น ข้อมูลที่ได้จากการเก็บสามารถแทนคุณลักษณะด้วยค่า หรือตัวเลข ลักษณะของค่าเหล่านี้สามารถจัดประเภทของมาตรวัดได้ 4 ระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) คือ มาตรนามบัญญัติเป็นการใช้ตัวเลขจัดพวกหรือประเภทของสิ่งที่ถูกวัด เช่น เพศ แบ่งได้เป็น 2 ค่าคือ เพศชาย (1) เพศหญิง (0) ศาสนาอาจแบ่งได้เป็น 3 ศาสนา เช่น พุทธ(1) คริสต์ (2) อิสลาม(3) ตัวเลขที่แทนลักษณะ ไม่มีความหมายทางคณิตศาสตร์ ไม่สามารถบอกได้ว่า ลักษณะใดมีค่ามากกว่า หรือน้อยกว่าลักษณะใด มาตรวัดอันดับแทนค่าสำหรับคุณลักษณะที่สามารถจัดอันดับได้ เช่น เจตคติต่ออาชีพในระดับสูง (3) กลาง(2) ต่ำ(1) ค่าตัวเลขเหล่านี้บอกอันดับมากกว่าน้อยกว่า แต่ไม่สามารถบอกความแตกต่างว่าแต่ละค่ามีปริมาณความแตกต่างเท่าใด มาตรวัดอันดับขั้น เป็นการกำหนดลักษณะของสิ่งที่เราสามารถบอกปริมาณความแตกต่างได้จากตัวเลขที่กำหนด เช่น คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนแต่ละคน บางคนได้ 30 คะแนน บางคนได้ 60 คะแนน ความแตกต่างของคะแนนเท่ากับ 30 คะแนน แต่ค่าที่แทนคุณลักษณะในมาตรวัดนี้ไม่มีศูนย์แท้ เนื่องจากคะแนนที่มีค่า 0 ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนไม่มีความรู้ ดังนั้นมาตรวัดนี้จึงไม่สามารถจัดกระทำตัวเลขในเชิงอัตราส่วนได้ กล่าวคือ ไม่สามารถตีความว่านักเรียนคนที่ 2 มีความรู้เป็น 2 เท่าของคนแรก และ

มาตราส่วนเป็นการกำหนดลักษณะของสิ่งที่ถูกวัดด้วยตัวเลขที่บอกปริมาณความแตกต่างและจัดกระทำในเชิงอัตราส่วนได้ เช่น น้ำหนัก 100 กิโลกรัม มีค่ามากกว่าน้ำหนัก 50 กิโลกรัม เท่ากับ 50 กิโลกรัม หรือมีน้ำหนักคิดเป็น 2 เท่าค่าตัวเลข 0 ในมาตรวัดมีความหมายเป็นศูนย์แท้ เช่น รายได้ 0 บาทคือ ไม่มีรายได้เลย นอกจากนี้การจัดประเภทของข้อมูลอาจแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทำได้โดยใช้วิธีการทางสถิติ อาจใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพอาจใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นต้น

2.7 การตรวจสอบการประเมิน

หลังจากมีการดำเนินงานประเมินภายในแล้ว ขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งนั่นก็คือ การตรวจสอบการประเมิน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษา

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์จะทำให้ทราบว่าสถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ และทำให้ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา วิธีการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษาสามารถทำได้ง่ายๆ โดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่โรงเรียนได้คาดหวังไว้และเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริง (สุวิมล ว่องวานิช, 2544) ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาปรับปรุงในด้านใดบ้าง ที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงโดยสถานศึกษาอาจจะมีการจัดลำดับว่าสิ่งใดที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วน และสิ่งใดที่ควรพัฒนาในลำดับถัดมา เนื่องจากสถานศึกษาอาจจะไม่สามารถแก้ไข ปรับปรุงพร้อมกันในทุก ๆ ด้านได้ ดังนั้นจึงต้องมีการแก้ไขในสิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่สุดก่อน เช่น ปัญหาขาดแคลนบุคลากร มีความสำคัญกว่าปัญหาความมีวินัยของนักเรียน เป็นต้น และเมื่อสถานศึกษาได้วิเคราะห์ปัญหา หรือจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาแล้วก็ควรมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาอาจจะมีการระดมสมองกัน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป โดยการเตรียมจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมการแก้ไขปัญหา และการจัดหาทรัพยากรได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหา ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้ แม้จะรู้แนวทางการแก้ไข เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ หรือเป็นเรื่องที่เกินบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ เช่น การขาดสารอาหารของนักเรียนในพื้นที่ยากจน สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนไม่เหมาะสมเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม ในกรณีนี้อาจเสนอหน่วยงาน หรือผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางในการแก้ไขต่อไป

2.8 การรายงานผลการประเมิน

การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเป็นการเสนอผลจากการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสามารถเขียนรายงานได้หลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์ ความเหมาะสม และความต้องการของสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2544) โดยเป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี ส่วนรายงานการประเมินตนเองสำหรับการประเมินภายนอกจะต้องจัดทำทุก 5 ปี สำหรับรูปแบบการจัดทำรายงานนั้น สุวิมล ว่องวานิช (2544) ได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้ 1) รูปแบบการรายงานผลการประเมินให้พิจารณาตามที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสม ไม่มีรูปแบบตายตัว แต่สถานศึกษาควรออกแบบให้สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองที่สถานศึกษาจัดทำเสนอหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปี 2) รายงานผลการประเมินตนเองควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับ แผนภูมิ กราฟ ตาราง ตามที่เห็นว่าเหมาะสม 3) การขอรับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินภายนอก ควรมีการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วง 5 ปีด้วย 4) สำหรับหลักฐานอ้างอิง ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการรายงานผลการประเมินของสถานศึกษาควรดำเนินการคือ ข้อมูลที่คิดว่ามีความสำคัญและจำเป็นให้บรรจุในรายงานผลการประเมินตนเอง ส่วนหลักฐานที่คิดว่าสำคัญแต่ไม่สามารถบรรจุในรายงานผลการประเมินตนเองได้ สถานศึกษาอาจจัดทำเป็นเอกสารประกอบการอ่านรายงานผลการประเมินตนเอง 5) รายงานผลการประเมินตนเองที่ใช้ในสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม แต่สำหรับการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อเสนอคณะผู้ประเมินภายนอก ควรมีความยาวไม่เกิน 20 – 30 หน้า

รูปแบบการรายงานผลการประเมินตนเองของแต่ละสถานศึกษาอาจจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมหรือวัตถุประสงค์การใช้งานของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละแห่งก็ได้ ส่วนรูปแบบที่เสนอมานั้น เป็นเพียงแนวทางที่สถานศึกษาสามารถปรับให้เหมาะสมกับแต่ละสถานศึกษาได้

2.9 การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

การดำเนินการประเมินภายในจะสูญเปล่าหากสถานศึกษาไม่ได้นำผลจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการดำเนินการใช้ผลจากการประเมินในการปรับปรุงพัฒนา จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา โดยอาจใช้วิธีดังนี้

2.9.1 การใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง

การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาปรับปรุงตนเองสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักเรียน ครู อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง หรือใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนพัฒนา

สถานศึกษาต่อไป ในการประเมินนั้นเมื่อได้ดำเนินการแล้วจะต้องนำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า แนวทางการใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง มี 2 ประการ คือใช้เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นและแสดงให้เห็นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสถานศึกษา ต่อการดำเนินงานให้การศึกษาตามที่ชุมชนคาดหวังเพื่อให้ผลการประเมินมีการนำไปใช้มากที่สุด สถานศึกษาควรกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน ได้แก่ สังกัดที่รับผิดชอบสถานศึกษา คณะกรรมการการบริหารสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และดำเนินการประเมินเพื่อตอบคำถามที่กลุ่มคนเหล่านี้ต้องการรู้ให้มากที่สุด และดำเนินการประเมินให้มีคุณภาพ ได้ผลการประเมินที่น่าเชื่อถือ มีกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดำเนินการประเมินให้เสร็จทันเวลา ทันต่อการใช้ประโยชน์

2.9.2 การรายงานผลการประเมิน

การเสนอผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และปรับปรุงข้อบกพร่อง โดยผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ครู อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนที่สถานศึกษาดังอยู่ โดยในการนำผลการประเมินไปใช้กับนักเรียน ครูควรนำผลการประเมินที่เกี่ยวกับนักเรียนมาปรับปรุง ผู้รับผิดชอบการประเมินอาจสรุปรายงานผลการประเมินให้ครูประจำชั้น หรือประจำวิชา อาจารย์ฝ่ายต่างๆ ได้ใช้ในการปรับปรุง สำหรับหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าระดับแจ้งผลการประเมินให้ครู อาจารย์ทราบเป็นรายคน ควรชี้แจงเป็นการส่วนตัว ไม่ก่อให้เกิดความอับอายแก่ผู้ถูกประเมิน ในส่วนของผู้ปกครอง ควรมีการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับผลการประเมินที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน อาจจัดประชุมชี้แจงหรือหารือเป็นรายบุคคลก็ได้ สำหรับผู้บริหารเป็นผู้ที่รู้ผลการประเมินชัดเจนที่สุด เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำการประเมิน ควรนำข้อมูลมาปรับปรุงตนเองในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติกรรม การทำงานของตน สำหรับการบริหารสถานศึกษานั้น ควรนำปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด มาวางแผนแก้ไขปัญหาโดยต้องเปิดใจกว้างมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา และชี้แจงเท่าที่โอกาสอำนวย เกี่ยวกับแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน พยายามสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับชุมชน

การดำเนินงานของสถานศึกษา ไม่ใช่สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเอง เพียงครั้งเดียวแล้วหยุด แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้ว ถือเป็นข้อมูลที่บอกถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งก็ต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่า สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาต่อไปอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงเป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด การดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต้องมีการวางแผนการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เสริมจุดแข็งให้พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในส่วนที่เป็นจุดอ่อน อาจจะทำเป็นโครงการหรือแผนงาน หลังจากนั้นควรตรวจสอบผลการดำเนินงานหรือประเมินภายในอย่างต่อเนื่องโดยการย้อนกลับไปเริ่มกระบวนการในการ

วางแผน และดำเนินการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงดำเนินการจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเอง เพื่อเตรียมรับการประเมินจากภายนอกต่อไป

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษา

3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมินคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยบุคลากรในหน่วยงานเป็นผู้ร่วมกันดำเนินการ การที่บุคลากรมีจิตสำนึก และตระหนักถึงคุณค่าของการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้รับผิดชอบด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในหน่วยงานทุกฝ่าย ให้ได้รับรู้มโนทัศน์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

การสังเคราะห์ มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2544) รุ่ง แก้วแดง (2544) และ อุทุมพร จามรมาน (2544) (อ้างถึงใน สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2545) สรุป มโนทัศน์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามแนวคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2544) รุ่ง แก้วแดง (2544) และ อุทุมพร จามรมาน (2544) คือ การประเมินเป็นการให้ ข้อมูลที่ช่วยให้มีการปรับปรุงตนเองให้ทำงานได้ดีขึ้น เป็นการทำงานที่อยู่ในวงจรปกติของการทำงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง เป็นหน้าที่ของทุกคนต้องร่วมมือกัน เพื่อนำผลการประเมินเป็นกระจกเงาที่จะสะท้อนถึงคุณภาพการทำงาน และการบริหารจัดการของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาโดยมุ่งประโยชน์ต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2544) รุ่ง แก้วแดง (2544) และ อุทุมพร จามรมาน (2544) คือ การประเมินเป็นการจับผิดการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน เป็นการทำงานเสริมนอกเหนือจากงานปกติ เป็นการประเมินเฉพาะกิจเป็นครั้งคราวเพื่อรายงานต้นสังกัด ไม่ได้หวังจะนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เป็นการทำงานเพื่อสร้างผลงานของคนใด คนหนึ่ง หรือ กลุ่มคนที่ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะ เพื่อหวังผลทางการเมือง เป็นการทำงานที่ถูกบังคับให้ทำ มุ่งสร้างเครื่องมือหาข้อมูล

3.2 การปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์การปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษาของสุกัญญา แซ่มซ้อย (2545) พบว่าในด้านการเตรียมความพร้อมพบว่า ครูไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา และโรงเรียนไม่มีการเตรียมความพร้อมให้กับครูมากนัก มีครูบางคนไปอบรมมาแล้วก็ไม่มีการนำความรู้ที่ได้มาขยายผลให้กับครูในโรงเรียน ส่วนผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจพอสมควรแต่ไม่ได้มีการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับบุคลากรในโรงเรียน นอกจากนี้การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตามมาตรฐานนั้นจะมีคำสั่งแต่งตั้งจากฝ่ายบริหารให้ครูรับผิดชอบการประเมินคนละ 1 มาตรฐาน โดยพบว่าเป็นการแต่งตั้งตามระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติเท่านั้นเอง ในส่วนของการปฏิบัติจริงนั้น พบได้น้อยมาก เพราะการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มา

จากฝ่ายบริหาร และตัวครูเองยังไม่เข้าใจแนวทางปฏิบัติเท่าที่ควร จึงไม่ทราบว่าควรจะดำเนินการอย่างไร ในส่วนของการประชุมคณะกรรมการจะเป็นการประชุมเฉพาะกลุ่ม โดยที่ครูคนอื่นๆไม่ได้รับทราบว่าประชุมเรื่องอะไร ในด้านธรรมนูญสถานศึกษา แผนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารจะเป็นผู้จัดทำ แล้วให้ครูช่วยกันพิมพ์ นอกจากนี้การปฏิบัติงานประเมินภายในจะทำเฉพาะช่วงที่มีผู้มาประเมิน และไม่ได้อยู่ในวงจรการทำงานปกติของโรงเรียน ในส่วนของการตรวจสอบการประเมินพบว่า มอบหมายให้บุคลากร 3 คนเป็นผู้ตรวจสอบ ไม่ได้มีการตรวจสอบอย่างจริงจัง ทำให้ผลการประเมินไม่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในครั้งต่อไปได้ ส่วนการเขียนรายงานการประเมินตนเอง เป็นการจัดทำขึ้นมาโดยฝ่ายบริหารเป็นผู้เขียนรายงาน แล้วให้ครูในโรงเรียนช่วยจัดพิมพ์ ซึ่งรายงานการประเมินตนเองจัดทำขึ้นเพียงเพื่อรายงานต้นสังกัด และเพื่อขอรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนแต่อย่างใด และเมื่อรับการประเมินภายนอกเสร็จแล้วก็ไม่ได้มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแต่อย่างใด ทุกอย่างกลับเข้าสู่ภาวะปกติของโรงเรียน นอกจากนี้จากงานวิจัยของสยาม สุ่มงาม (2541) ยังพบว่าการประเมินคุณภาพโรงเรียนเพียงเพื่อการให้ใบรับรองมาตรฐานการศึกษาเท่านั้น เมื่อผ่านการประเมินภายนอกจาก สมศ.แล้วก็จะมีการขึ้นป้ายว่าเป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพจาก สมศ.แล้ว

นอกจากนี้ยังพบว่าการประเมินผลภายในของโรงเรียนมากกว่าครึ่งเป็นการประเมินเฉพาะกิจ เน้นการประเมินภาพรวมมากกว่ารายบุคคล มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลมากกว่าความตระหนักและความพยายามในการพัฒนางาน มีการกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ เกินครึ่งเก็บรวบรวมโดยใช้เครื่องมือประเมิน โดยแยกชุดของเครื่องมือตามตัวบ่งชี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นกรรมการประเมินที่แต่งตั้งขึ้นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เน้นประเมินกลุ่มผู้ถูกประเมินทั้งประชากร ส่วนใหญ่ดำเนินการปีละครั้ง และการประเมินผลภายในของโรงเรียนแต่ละสังกัด ส่วนใหญ่ประเมินเป็นการเฉพาะกิจ ไม่ได้แทรกอยู่ในงานปกติ

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพศึกษานั้น ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มได้เป็น 4 กลุ่มคือ 1) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความพร้อม และกระบวนการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 2) งานวิจัยที่เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษา 3) งานวิจัยที่เกี่ยวกับมโนทัศน์และผลการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา 4) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพสำหรับโรงเรียนเฉพาะ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยแต่ละกลุ่มดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความพร้อม และ กระบวนการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

สยาม สุ่มงาม (2541) ได้ศึกษากระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา การประกันคุณภาพการศึกษากรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุทัยธานี เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนนาร่อง ของ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนาม เป็นระยะเวลา 4 เดือน พบว่า กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี มี 3 ขั้นตอน 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา 2) การตรวจสอบและปรับปรุง โรงเรียน และ 3) การประเมินคุณภาพโรงเรียนเพื่อให้ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้บริหารโรงเรียนบางคนได้รับความรู้ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้โรงเรียนนาร่อง ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นการจัดทำไว้เพื่อ ประกันตนเอง เนื่องจากคณะกรรมการโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำ เพียงบางส่วน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดทำที่ถูกเร่งรัด ด้วยเวลาเพียง 2 เดือน อีกทั้งคณะผู้จัดทำยังไม่มี ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และสุวรรณ วิลาวัลย์ (2542) ได้ศึกษา ความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาในด้านความรู้ ความเข้าใจพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีระดับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดีเป็น ส่วนใหญ่ ส่วนครูมีระดับความรู้ในระดับปานกลาง บุคลากรที่มีอายุมาก มีประสบการณ์สูง จะมี ความรู้ ความเข้าใจดีกว่า ครูที่มีอายุน้อย ระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการถือว่าเป็น สิ่งที่มีความสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะนำไปสู่ภาคการปฏิบัติของการปฏิรูปการ เรียนรู้ เพื่อเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานของการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านของปัจจัยหลักพื้นฐานที่ ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ ครูฝ่ายปฏิบัติการสอนซึ่งเป็น กลุ่มบุคลากรที่มีบทบาทโดยตรงต่อนักเรียน ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือครูไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนจากแนวเดิม การนิเทศและประเมินผลจากองค์กรภายนอก เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ ทำให้ครูฝ่ายปฏิบัติการสอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของ การประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนั้น เมชวิน พุ่มมาลี (2543) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับ ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน และ เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน 7 ด้าน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการ ประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบ วิทยาลัย อยู่ในระดับพร้อมมาก ความคิดเห็นด้านปรัชญา และเป้าหมายของโรงเรียนมีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการจัดการ บริหาร ปัจจัยด้านกิจการนักเรียน/ นักศึกษา และปัจจัยด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวิมล ว่องวานิช (2543) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการจัดอันดับความสำคัญของมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการผู้เกี่ยวข้องกับจำนวนผลผลิต (ผู้ปกครองและนายจ้าง) มีการคัดเลือกสถานศึกษานำร่อง 30 แห่ง เพื่อทดลองให้มีการประเมินผลภายในซึ่งกระจายตามหน่วยงานของสังกัดทั้ง 6 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมอาชีวศึกษา สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยกระจายตามพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัด ในทุกภูมิภาค ในแต่ละจังหวัดจะมีสถานศึกษานำร่อง 6 แห่ง จากการสอบถามความคิดเห็นพบว่า มาตรฐานที่ควรทำการประเมินตนเอง 9 อันดับแรกได้แก่ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์ของผู้เรียน 2) สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขนิสัยของผู้เรียน 3) ทักษะการทำงานของผู้เรียน 4) คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 5) ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 6) การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและช่วยสังคมของผู้เรียน 7) คุณธรรม จริยธรรมของครู 8) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 9) ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ได้ทำการสำรวจสภาพและความพร้อมของสถานศึกษา 63 แห่ง พบว่าที่ผ่านมามาตรฐานการศึกษาส่วนใหญ่จะทำการประเมินตนเองโดยไม่เป็นระบบ แต่บุคลากรร้อยละ 80 รับรู้เรื่องราวมาตรฐานการศึกษาที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ครู อาจารย์มากกว่าร้อยละ 80 รับรู้เรื่องราวมาตรฐานการศึกษาที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ครู อาจารย์ มากกว่าร้อยละ 95 ยินดีและเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลภายในและพร้อมที่จะเรียนรู้วิธีการทำประเมินผลภายใน และ สำหรับเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งกลุ่มผู้แทนจากสถานศึกษานำร่องและนักวิชาการเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นควรใช้วิธีการประเมินแบบอิงเกณฑ์ และจำแนกคุณภาพของสถานศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ ดี พอใช้ ต้องปรับปรุง จุดตัดของคะแนนมีความแตกต่างกันตามสังกัด แต่ที่เหมือนกัน 2 หน่วยงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมอาชีวศึกษา และยังสอดคล้องกับมุมมองของนักวิชาการ โดยระดับคุณภาพดีควรได้คะแนน 80% ขึ้นไป ระดับพอใช้ควรมีคะแนนระหว่าง 60% - 70% และระดับต้องปรับปรุงควรได้คะแนนน้อยกว่า 60% สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพสำหรับแต่ละมาตรฐานยังสรุปได้ไม่ชัดเจนว่าควรเท่ากันหรือไม่ เนื่องจากมีความแตกต่างของความคิดของสถานศึกษาที่มาจากสังกัดต่างกัน และสถานศึกษาเกือบทุกสังกัดเห็นว่า โดยภาพรวมผลการประเมินควรสะท้อนผลการดำเนินงานเป็นรายมาตรฐานมากกว่าเสนอผลเป็นรายตัวบ่งชี้

ส่วนงานวิจัยของ วชิร เทพพุทธรังษ (2544) ได้ทำการศึกษาการวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และศึกษาเอกสาร ผู้ให้ข้อมูลคือผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียน มีการชี้แจง ทำความเข้าใจ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการวางแผน นิเทศ และประเมินผล มีการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในการใช้ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา มีการนิเทศ จัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ มีการขออนุมัติแผนจากประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนยังไม่ได้จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของ โรงเรียน นอกจากนี้ มณฑา แมนผดุง (2544) ได้ศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพ การศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการเตรียมงานส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญเรื่องการมอบหมายงาน มีการประชุมชี้แจง วิเคราะห์สภาพในปัจจุบันและอนาคต ด้าน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีการจัดแนวทางการจัดประสบการณ์โดยผสมผสานการ ส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านบุคลากรมีการจัดฝึกอบรมหรือประชุมปฏิบัติการ ด้านทรัพยากรมีการวางแผนโครงการเพื่อใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านการจัดการ และการบริหาร มีการสับเปลี่ยนหน้าที่ตามมติที่ประชุม ด้านกิจการนักเรียน มีการจัดกิจกรรมเสริม ความสามารถพิเศษให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรของโรงเรียน และด้านการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของ เด็กสูงกว่าสภาพจริง

สรุปได้ว่า ในช่วงแรกเริ่มของการประกันคุณภาพการศึกษานั้น การดำเนินงานและความ พร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษายังอยู่ในระดับที่ยังน้อย โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรยังมี โน้ตสนที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาอยู่ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเร่งแก้ปัญหาให้บุคลากรมีความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำ การประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้

งานวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษานั้น ขนิษฐา ยารวง (2544) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์กลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมในการประเมิน คุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมในการประเมินคุณภาพ โรงเรียนประถมศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้ประเมิน 5 กลุ่ม คือผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และ คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นรายตัวบ่งชี้และรายมาตรฐาน จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ โดยใช้แบบประเมินกลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มผู้บริหารเหมาะสมในการ ประเมินในมาตรฐานที่ 1,2,3,7,10,12,12, และ 14 ทุกตัวบ่งชี้ และมาตรฐานที่ 8 ตัวบ่งชี้ที่ 1 กลุ่มครู เหมาะสมในการประเมินในทุกมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ ยกเว้นมาตรฐานที่ 4 ตัวบ่งชี้ที่ 2 กลุ่มนักเรียน

เหมาะสมในการประเมินในมาตรฐานที่ 2,4,5,6,7,9, และ 11 ทุกตัวบ่งชี้ กลุ่มผู้ปกครองเหมาะสมในการประเมินในมาตรฐานที่ 3, 4, และ 9 ทุกตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 2 และ 4 มาตรฐานที่ 8 ตัวบ่งชี้ที่ 1, 3, 4, และ 5 ส่วนกลุ่มคณะกรรมการการศึกษาเหมาะสมในการประเมินมาตรฐานที่ 3 และ 12 ทุกตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1, 2, 3, 4, และ 8 มาตรฐานที่ 10 ตัวบ่งชี้ที่ 1

มนัสวีร์ โนนหัวรอ (2545) ได้ประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงกระบวนการลำดับลดหลั่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษารายด้าน ซึ่งได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานด้านปัจจัย และตัวบ่งชี้รวมทั้งหมด โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงกระบวนการลำดับลดหลั่น ประชากรที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหาร ครู 867 คนจาก 3 สังกัดคือ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ pairwise comparisons matrix แล้วหาค่า eigen vectors ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานหลักพบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดมีค่า 4.00 รองลงมาคือ มาตรฐานด้านกระบวนการ ค่าน้ำหนักความสำคัญเป็น .332 และ มาตรฐานด้านปัจจัย ค่าน้ำหนักความสำคัญเป็น .269 ผลการประเมินตัวบ่งชี้อันดับด้าน พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนมีตัวบ่งชี้รวม 19 ตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการ 12 ตัวบ่งชี้ และด้านปัจจัย 11 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ทั้งหมดมี 42 ตัวบ่งชี้ น้ำหนักความสำคัญสูงสุด .060 มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ให้สามารถ เชื่อมโยง แก้ปัญหาท้องถิ่นได้และนำไปปฏิบัติได้จริง น้ำหนักความสำคัญสูงสุด .040 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา น้ำหนักความสำคัญสูงสุด.040 ไม่เสพสิ่งเสพติด และปลอดจากสิ่งมอมเมา และไม่แสวงหาผลประโยชน์

งานวิจัยเกี่ยวกับ มโนทัศน์ และ ผลการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2545) ได้วิเคราะห์มโนทัศน์และการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์ และการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข ปัญหา และปัจจัยที่ส่งต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จระดับสูงและระดับต่ำ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรคือ ครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 929 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เมื่อจำแนกโรงเรียนตามระดับมโนทัศน์ และการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษาจะได้ 4 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 มีมโนทัศน์ระดับสูง และการปฏิบัติงานระดับสูง 21.30 % รูปแบบที่ 2 มีมโนทัศน์ระดับสูง การปฏิบัติงานระดับต่ำ รูปแบบที่ 3 มีมโนทัศน์ระดับต่ำ การปฏิบัติงานระดับสูง และรูปแบบที่ 4 มีมโนทัศน์ต่ำ การปฏิบัติงานต่ำ สำหรับสภาพการปฏิบัติงานประเมินผลภายในของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จระดับสูง มีการปฏิบัติตาม

วงจร PDCA อย่างต่อเนื่องอยู่ในวงจรการทำงานปกติ ส่วน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในระดับต่ำ มีการปฏิบัติงานในขั้นตอน P และ D เท่านั้น

จงดี แซ่ตัน (2544) ได้วิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาในการประเมินผลภายในของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ และเปรียบเทียบวิธีการประเมินตัวบ่งชี้ มาตรฐานการศึกษา และเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้ มาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนใช้ในการประเมินผลภายใน โดยใช้การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้ ผลการวิจัย พบว่าการประเมินผลภายในของโรงเรียนมากกว่าครึ่งเป็นการประเมินเฉพาะกิจ (ร้อยละ 54.9) เน้นการประเมินภาพรวมมากกว่ารายบุคคล มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลมากกว่าความตระหนักและความพยายามในการพัฒนางาน มีการกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ เกินครึ่งเกือบรวบรวมโดยใช้เครื่องมือประเมิน โดยแยกชุดของเครื่องมือตามตัวบ่งชี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นกรรมการประเมินที่แต่งตั้งขึ้นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เน้นประเมินกลุ่มผู้ถูกประเมินทั้งประชากร ส่วนใหญ่ดำเนินการปีละครั้ง และการประเมินผลภายในของโรงเรียนแต่ละสังกัด ส่วนใหญ่ประเมินเป็นการเฉพาะกิจ ยกเว้น สช.และ สปช. ที่ทำการประเมินแทรกในงานปกติ การวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายใน โดยใช้เกณฑ์ 7 ด้าน ได้แก่ ความตรง ความครบถ้วน ความถูกต้อง ความคงที่ ความทันกาล ความง่าย ต่อการปฏิบัติงาน และความประหยัด พบว่าวิธีประเมินมีความเหมาะสมมากในด้านความคงที่ และความง่ายต่อการปฏิบัติ สำหรับความตรง ความครบถ้วน ความทันกาล ความถูกต้อง และความประหยัด มีความเหมาะสมระดับปานกลาง และน้อยและ นอกจากนั้น แคทลียา ศรีแปลก (2544) ก็ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนคันนายาว กรุงเทพมหานคร ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในโรงเรียนเป็นเวลา 6 เดือน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา ได้แก่ ความรู้ ความสามารถของผู้บริหาร ความสามารถในการบริหารจัดการ การมีจิตวิทยาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอของผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ประเมิน ได้แก่ การพัฒนาตนเองของผู้ประเมิน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทิศนคติต่อการทำงานประเมินภายในสถานศึกษา การเห็นความสำคัญและคุณค่าของการประเมินภายในสถานศึกษาและการเห็นความสำคัญของผลการประเมิน ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการทำงานตามวงจรบริหารคุณภาพ PDCA ซึ่งมีการปรับใช้ผลการประเมินตลอดทั้งกระบวนการ และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความร่วมมือของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และการพัฒนาตนเองของนักเรียนในด้านการทำงานและการร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน และศิริลักษณ์ ค้อชากุล (2544) ได้ศึกษาการควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัญหาในการควบคุมคุณภาพในระบบประกันคุณภาพการศึกษา คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการ ไม่ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่าย หมวดวิชา และมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรยังไม่ชัดเจน

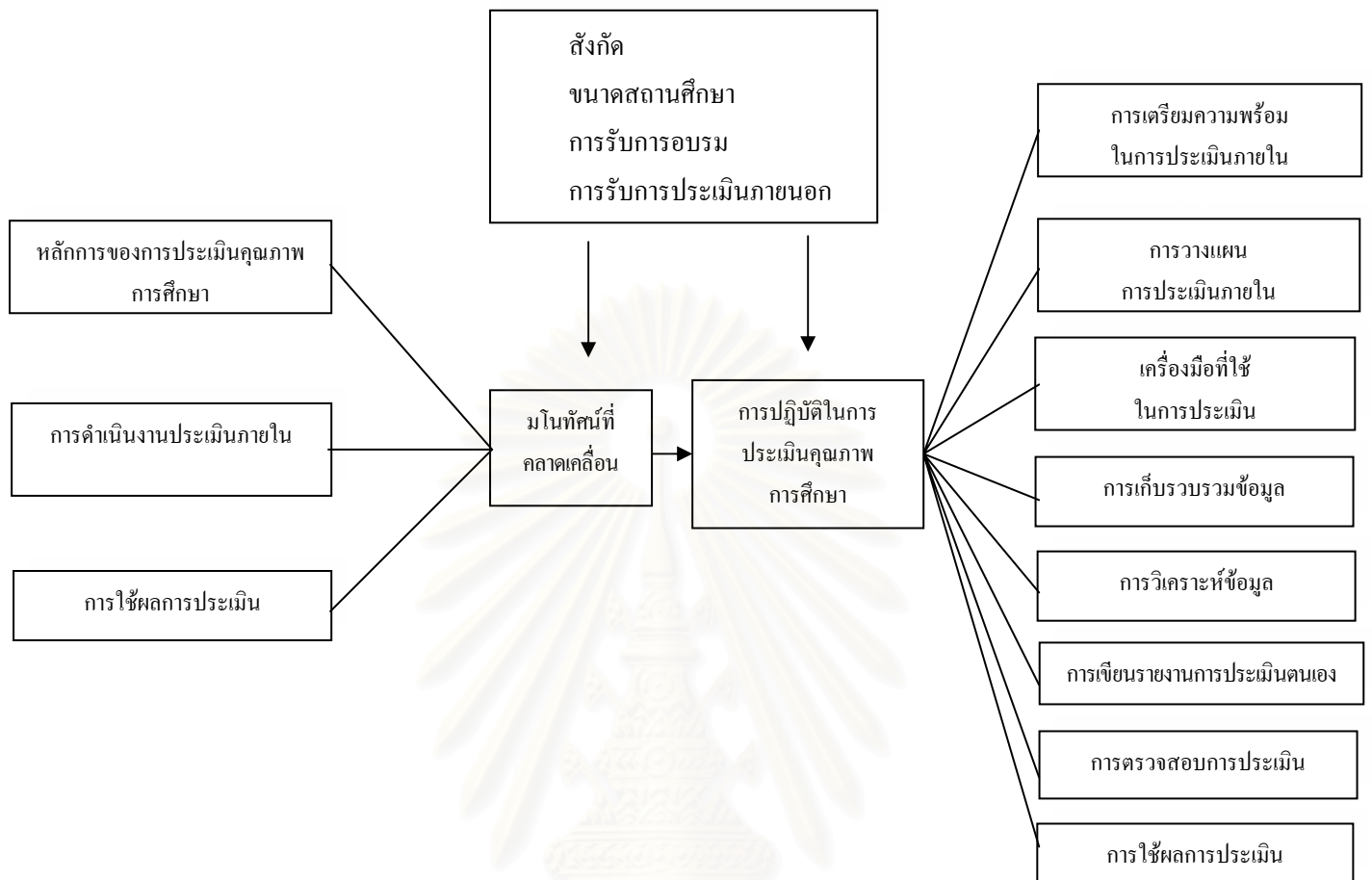
ในรูปแบบและวิธี คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหรือตัวแทนจากชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ฝ่ายบริหารขาดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนได้แก้ปัญหาโดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เน้นการทำงานเป็นทีม กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ตามที่มาตรฐานกำหนด และพัฒนาไปสู่มาตรฐาน

สรุปได้ว่าการประเมินผลภายในของโรงเรียนมากกว่าครึ่งเป็นการประเมินเฉพาะกิจ เน้นการประเมินภาพรวมมากกว่ารายบุคคล มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลมากกว่าความตระหนักและความพยายามในการพัฒนางาน มีการกำหนดเกณฑ์แบบอิงเกณฑ์ เกินครึ่งเก็บรวบรวมโดยใช้เครื่องมือประเมิน โดยแยกชุดของเครื่องมือตามตัวบ่งชี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นกรรมการประเมินที่แต่งตั้งขึ้นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เน้นประเมินกลุ่มผู้ถูกประเมินทั้งประชากร ส่วนใหญ่ดำเนินการปีละครั้ง และการประเมินผลภายในของโรงเรียนแต่ละสังกัด ส่วนใหญ่ประเมินเป็นการเฉพาะกิจ ไม่ได้แทรกอยู่ในงานปกติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรนั้นยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการประกันคุณภาพการศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพสำหรับโรงเรียนเฉพาะ

การพัฒนาเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพโรงเรียนเฉพาะนั้น วรวิทย์ กองกระโทก (2545) ได้ศึกษาการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศค ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยทำให้ได้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาจากการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประเมินเกณฑ์ในการประเมินได้ทุกรายการ และ สุพนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร โดยใช้ เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยได้ตัวบ่งชี้ย่อยตามองค์ประกอบคุณภาพ 9 ด้าน ของทบวงมหาวิทยาลัย 90 ตัวบ่งชี้ โดยด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน 7 ตัวบ่งชี้ ด้านการเรียนการสอน 28 ตัวบ่งชี้ ด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา 8 ตัวบ่งชี้ ด้านงานวิจัย 3 ตัวบ่งชี้ การบริการแก่สังคม 10 ตัวบ่งชี้ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 5 ตัวบ่งชี้ การบริการ และการจัดการ 15 ตัวบ่งชี้ การเงินและงบประมาณ 6 ตัวบ่งชี้ และด้านระบบกลไก การประกันคุณภาพ 8 ตัวบ่งชี้

จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ดังนี้



แผนภูมิที่ 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ห้ม โน้ตสนั้ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดองค์ประกอบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อน

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยความหมาย ความสำคัญ แนวคิด และหลักการการประเมินคุณภาพการศึกษา การออกแบบระบบการประเมินภายใน การประเมินภายนอก งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นกรอบมโนทัศน์ และการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพการศึกษา

1.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เมื่อได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยก็ได้ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ไว้ 4 กลุ่มคือ กลุ่มนักวิชาการ หรืออาจารย์ในระดับ มหาวิทยาลัย กลุ่มนักวิชาการในระดับที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา กลุ่มผู้ประเมินภายนอก และ กลุ่มครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยมีกรอบในการสัมภาษณ์ดังนี้ 1) มโนทัศน์ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา 2) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ครูเข้าใจคลาดเคลื่อน 3) การปฏิบัติงานประเมินภายในที่คลาดเคลื่อน

หลังจากนั้นได้นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 และ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์และกำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) (รายละเอียดในภาคผนวก ฉ) ได้องค์ประกอบเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา 3 องค์ประกอบคือ 1) องค์ประกอบในด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อยคือ ด้านความหมาย ความสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษา การเตรียมพร้อม และการวางแผนการประเมิน 2) องค์ประกอบในด้านการดำเนินงานประเมินภายใน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยคือ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการตรวจสอบการประเมิน และ 3) องค์ประกอบในด้านการใช้ผลการประเมิน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยคือ การเขียนรายงานผลการประเมิน และการใช้ผลการประเมิน

สำหรับการปฏิบัติงานประเมินภายในประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ 1) การเตรียมความ

พร้อมในการประเมินภายใน 2) การวางแผนการประเมินภายใน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล 6) การตรวจสอบการประเมิน 7) การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และ 8) การใช้ผลการประเมิน

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมากำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือ โดยมีโครงสร้างของแบบสอบถามดังนี้

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างเนื้อหาแบบสอบถามมโนทัศน์และการปฏิบัติงานประเมินภายใน

เนื้อหา	โครงสร้าง		
	น้ำหนัก	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม		12	1 – 12
แบบวัดเจตคติต่อการประเมินคุณภาพการศึกษา		7	
ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา	(30)	(77)	(1-77)
2.1 หลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา	10	15	1 – 15
2.2 การดำเนินงานประเมินภายใน	10	41	16 – 56
2.3 การใช้ผลการประเมิน	10	21	57 – 77
ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานประเมินคุณภาพการศึกษา	(80)	18	(1 – 18)
3.1 การเตรียมความพร้อมในการประเมินภายใน	10	6	1 – 6
3.2 การวางแผนการประเมินภายใน	10	5	7 – 11
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	10	1	12
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	10	1	13
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	10	1	14
3.6 การตรวจสอบการประเมิน	10	1	15
3.7 การเขียนรายงานการประเมินตนเอง	10	2	16 – 17
3.8 การใช้ผลการประเมิน	10	1	18

โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำ จำนวน 12 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน/ทำงาน ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษา การรับการอบรมเกี่ยวกับการประเมิน การทำหน้าที่ผู้ประเมิน และ การได้รับการประเมินจาก สมศ.

ส่วนในข้อ 13 เป็นแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 7 ข้อเป็นข้อคำถามแบบ semantic differential

ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบในด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา 2) องค์ประกอบในด้านการดำเนินงานประเมินภายใน และ 3) องค์ประกอบในด้านการใช้ผลการประเมิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดต่าง ๆ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ พิสัยตั้งแต่ 0 – 4 จำนวน 77 ข้อ

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานประเมินคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมองค์ประกอบการปฏิบัติงาน 8 องค์ประกอบคือ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนการประเมิน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล 6) การตรวจสอบการประเมิน 7) การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และ 8) การใช้ผลการประเมิน ประกอบด้วยข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ มีลักษณะเป็นแบบ Rubrics และคำถามปลายเปิด จำนวน 18 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานประเมินภายในของสถานศึกษา

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เมื่อผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 100 ข้อ และการปฏิบัติงานประเมินภายในจำนวน 21 ข้อ ได้นำข้อคำถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นได้นำให้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน (รายชื่อดังปรากฏในภาคผนวก ข) ได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ในแต่ละประเด็นดังนี้คือ 1) ข้อความในแต่ละข้อบ่งชี้ถึงมโนทัศน์ในด้านนั้นๆ หรือไม่ 2) มโนทัศน์ในแต่ละข้อ ถูกต้อง หรือ คลาดเคลื่อนจริงหรือไม่ 3) ความเหมาะสม ความชัดเจน และความเป็นไปได้ในสภาพจริง 4) ความครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินคือ ค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) (รายละเอียดดังภาคผนวก ง) ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า .80 ทำให้ได้ข้อคำถามทั้งหมด 85 ข้อ

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่ตรงตามเกณฑ์ IOC ที่กำหนดและปรับปรุงข้อความให้มีความชัดเจนมากขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การปรับปรุงแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
ตอนที่ 1		
3	วุฒิการศึกษาสูงสุด <input type="checkbox"/> 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา..... <input type="checkbox"/> 2. ปริญญาตรี สาขา..... <input type="checkbox"/> 3. ปริญญาโท สาขา..... <input type="checkbox"/> 4. ปริญญาเอก สาขา.....	วุฒิการศึกษาสูงสุด <input type="checkbox"/> 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา..... <input type="checkbox"/> 2. ปริญญาตรี สาขา..... <input type="checkbox"/> 3. ปริญญาโท สาขา..... <input type="checkbox"/> 4. ปริญญาเอก สาขา..... <input type="checkbox"/> 5. อื่น ๆ
9	จำนวนนักเรียน.....คน	จำนวนนักเรียน <input type="checkbox"/> 1) ไม่เกิน 300 คน <input type="checkbox"/> 2) 301-1,000 คน <input type="checkbox"/> 3) ตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป
10	ท่านเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาหรือไม่ <input type="checkbox"/> 1. เคย จำนวน..... ครั้ง 1.1) เรื่อง.....จัดโดย..... 1.2) เรื่อง.....จัดโดย..... 1.3) เรื่อง.....จัดโดย..... 1.4) เรื่อง.....จัดโดย..... 1.5) เรื่อง.....จัดโดย..... <input type="checkbox"/> 2. ไม่เคย	ท่านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาหรือไม่ <input type="checkbox"/> 1. เคยได้รับการอบรม จำนวน..... ครั้ง 1.1) เรื่อง.....จัดโดย..... 1.2) เรื่อง.....จัดโดย..... 1.3) เรื่อง.....จัดโดย..... 1.4) เรื่อง.....จัดโดย..... 1.5) เรื่อง.....จัดโดย..... <input type="checkbox"/> 2. ไม่เคยได้รับการอบรม
ตอนที่ 2		
7	การประเมินคุณภาพการศึกษานับการทำรายงานเพื่อรายงานให้ต้นสังกัด	การประเมินคุณภาพภายในเน้นการทำรายงานเพื่อรายงานให้ต้นสังกัด
14	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานที่ต้องเก็บผลการประเมินไว้ใช้ภายในสถานศึกษา	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานที่เน้นเก็บผลการประเมินไว้ใช้ภายในสถานศึกษา
28	ชุมชน และกรรมการสถานศึกษาสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้	ชุมชน และกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้
31	สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถกำหนดมาตรฐานเองได้	สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้นไม่สามารถกำหนดมาตรฐานเองได้
35	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายในควรจัดทำขึ้นใหม่ทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายในไม่ควรจัดทำขึ้นเองเพราะจะไม่ได้มาตรฐาน
39	เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ควรใช้เพียงชนิดเดียว	เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ควรใช้เพียงชนิดเดียวก็เพียงพอแล้ว
43	การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้สิ้นเปลืองกระดาษ และ	การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้สิ้นเปลือง และไม่จำ

	ไม่จำเป็น	เป็น
ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
47	ตัวบ่งชี้ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ควรเก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยา	ตัวบ่งชี้ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยา ดีที่สุด
48	ตัวบ่งชี้ทักษะในการทำงาน เก็บข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรม และ สอบถามคนรอบข้าง	การเก็บข้อมูลตัวบ่งชี้หนึ่งๆ ควรใช้หลาย ๆ วิธี
53	ควรใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมือนกันในทุกตัวบ่งชี้	ควรใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมือนกันในทุกตัวบ่งชี้
55	การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อนำไปกำหนดแนวทางพัฒนานักเรียน	การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อนำไปกำหนดแนวทาง ปรับปรุง และพัฒนานักเรียน
60	ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่สามารถนำมาจัดทำสารสนเทศเพื่อการประมวลผลภายในได้	ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่ควรนำมาจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อการประมวลผลภายใน
66	สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง รายงานต้นสังกัด และ สมศ. ทุกปี	สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง รายงาน สมศ. ทุกปี

2.3 ทดลองใช้แบบสอบถาม

เมื่อปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ก็ได้้นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try out) กับสถานศึกษาในสังกัดต่างๆ 5 สังกัด สังกัดละ 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 15 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษา นำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบความเที่ยงของมโนทัศน์ตามสูตรแอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงอยู่ในพิสัยเท่ากับ .7107 ถึง .8961 และความเที่ยงของการปฏิบัติงานมีพิสัยเท่ากับ .7252 ถึง .8254 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .9152 รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ความเที่ยงของแบบสอบถาม

	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ	ความเที่ยง
ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา			
1. ความหมาย ความสำคัญ ของการประเมินคุณภาพการศึกษา	15	1 - 15	0.7107
2. การเตรียมความพร้อม	9	16 - 24	0.7656
3. การวางแผนการประเมิน	7	25 - 31	0.8503
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	5	32 - 36	0.8961
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	10	37 - 46	0.8662
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	8	47 - 54	0.8748
7. การตรวจสอบการประเมิน	2	55 - 56	0.8486
8. การเขียนรายงานการประเมินตนเอง	7	57 - 63	0.8525
9. การใช้ผลการประเมิน	14	64 - 77	0.8533
สรุปความเที่ยงตอนที่ 2	77	1 - 77	0.9137

ตารางที่ 3.3 (ต่อ) ความเที่ยงของแบบสอบถาม

	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ	ความเที่ยง
ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานประเมินภายใน			
1. การเตรียมความพร้อม	6	1 – 6	.7252
2. การวางแผนการประเมิน	5	7 – 11	.8236
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	1	12	-
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	1	13	-
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	1	14	-
6. การตรวจสอบการประเมิน	1	15	-
7. การเขียนรายงานการประเมิน	2	16 - 17	.8254
8. การใช้ผลการประเมิน	1	18	-
ความเที่ยงตอนที่ 3	18	1 - 18	.7952
ความเที่ยงทั้งฉบับ			.9152

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโน้ตสนัและการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้รับผิดชอบการประเมินของสถานศึกษาในสังกัดต่าง 5 สังกัด คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา คณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) และ กรุงเทพมหานคร สำหรับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 50 คน กรมสามัญศึกษา จำนวน 50 คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 50 คน สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) จำนวน 50 คนและ สังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 260 คน

3.2 การสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบมโนทัศน์กับการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนระหว่างสังกัด ผู้วิจัยจึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มแต่มีความคล้ายคลึงกันภายในกลุ่ม โดยสุ่มเลือกจังหวัดต่างๆ จาก 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ภาคละ 2 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 8 จังหวัด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สุ่มเลือกจังหวัดกรุงเทพมหานครแบบเจาะจงเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานคร และในแต่ละจังหวัดก็จะสุ่มเลือกสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละสถานศึกษา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม พร้อมกับหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแนบซองเปล่าพร้อมติดแสตมป์ไปพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อให้ทางสถานศึกษาส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

หลังจากส่งแบบสอบถามประมาณ 1 สัปดาห์ผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถาม โดยการโทรศัพท์ไปยังแต่ละสถานศึกษา และเร่งให้ทางสถานศึกษาดำเนินการตอบแบบสอบถาม ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 230 ชุด ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ 225 ชุด โดยอัตราตอบกลับพบว่า สังกัด สปช.มีอัตราการตอบกลับสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 94 รองลงมาได้แก่ สังกัด ศศ. คิดเป็นร้อยละ 90 และ สังกัด เทศบาล คิดเป็นร้อยละ 84 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 อัตราตอบกลับจำแนกตามสังกัด

สังกัด	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ตอบกลับ	อัตราตอบกลับ
สปช.	50	47	94.00
ศศ.	50	45	90.00
สช.	50	44	88.00
เทศบาล	50	42	84.00
กทม.	60	47	78.33
รวม	260	225	86.87

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแยกออกเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน

การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของผู้รับผิดชอบการประเมินภายในใช้การคำนวณความถี่ ร้อยละ และเจตคติต่อการประเมินคำนวณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์ในการตัดสินระดับเจตคติเป็นดังนี้ (พิสัยเท่ากับ 1 – 7)

ค่าเฉลี่ย มากกว่า 6.51	มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก
5.51 - 6.50	มีเจตคติอยู่ในระดับดี
4.51 - 5.50	มีเจตคติอยู่ในระดับค่อนข้างดี
3.51 - 4.50	มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง
2.51 - 3.50	มีเจตคติอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
1.51 - 2.50	มีเจตคติอยู่ในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย น้อยกว่า 1.51	มีเจตคติอยู่ในระดับต่ำมาก

4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อหาองค์ประกอบของมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

4.3 เป็นการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยายของมโนทัศน์

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความแต่ละข้อ และสรุปมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในแต่ละองค์ประกอบ โดยการพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ โดยมีเกณฑ์ดังนี้ (พิสัยเท่ากับ 0 – 4)

ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป	มีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง
2.50 - 3.50	มีมโนทัศน์ที่ค่อนข้างถูกต้อง
ค่าเฉลี่ย น้อยกว่า 2.50	มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

4.4 เป็นการวิเคราะห์การปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์การปฏิบัติงานโดยแยกวิเคราะห์ เป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ความถี่ของการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน โดยการแยกวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 หาความถี่ร้อยละของการทำ หรือไม่ทำ ส่วนที่ 2 นำความถี่ของผู้ที่ทำมาวิเคราะห์หาความถี่ร้อยละของสิ่งที่ทำในแต่ละข้อ ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์คะแนนของการปฏิบัติงานเพื่อระบุการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์เป็นร้อยละ เนื่องจากในแต่ละข้อมี

น้ำหนักคะแนนไม่เท่ากันโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 กล่าวคือหากมีคะแนนสูงกว่าร้อยละ 60 แสดงว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง และหากมีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 แสดงว่ามีการปฏิบัติงานในระดับต่ำ

4.5 การวิเคราะห์รูปแบบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์รูปแบบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และการปฏิบัติในการประเมินภายในโดยภาพรวมของสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์คะแนนแต่ละองค์ประกอบ มากกว่าร้อยละ 60 ถือว่ามีมโนทัศน์ถูกต้อง และถ้าหากมีคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ถือว่ามีมโนทัศน์ในด้านนั้น ๆ คลาดเคลื่อน ส่วนการปฏิบัติงานนั้นหากมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ถือว่ามีคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง หากมีคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ถือว่ามีคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

4.6 การวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ สังกัดของสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษา การรับกา รอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา และ การรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. นอกจากนี้ยังมีการเปรียบเทียบมโนทัศน์และการปฏิบัติงานประเมินภายใน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และ เปรียบเทียบความแตกต่างของมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบ ที (t – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา และเปรียบเทียบหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนระหว่างสถานศึกษาสังกัดต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดค้อกรย่อที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

สพข. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สังกัดเดิม)

กรมสามัญ หมายถึง กรมสามัญศึกษา (สังกัดเดิม)

เอกชน หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

เทศบาล หมายถึง สำนักการศึกษาท้องถิ่น

กทม. หมายถึง กรุงเทพมหานคร

สมศ. หมายถึง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

หมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

ความหมาย ความสำคัญ หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษา

การเตรียมพร้อม หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการประเมิน

การวางแผน หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับการวางแผนการประเมิน

เครื่องมือ หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

การเก็บข้อมูล หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบ หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับการตรวจสอบการประเมิน

การเขียนรายงาน หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับการเขียนรายงานการประเมินตนเอง

การใช้ผล หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้ผลการประเมิน

ประเมินภายนอก หมายถึง หมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินภายนอกจาก สมศ.

การปฏิบัติงานประเมินภายใน

การเตรียมพร้อม หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการเตรียมความพร้อม

การวางแผน หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการวางแผนการประเมิน

เครื่องมือ หมายถึง การปฏิบัติงานด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

การเก็บข้อมูล หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบ หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบการประเมิน

การเขียนรายงาน หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการเขียนรายงานการประเมินตนเอง
การใช้ผล หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการใช้ผลการประเมิน

สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลภูมิหลังของผู้รับผิดชอบการประเมินภายในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 69 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาได้แก่ เชียงใหม่ และขอนแก่นจำนวน 24 โรงเรียนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 10 เมื่อจำแนกตามสังกัดพบว่า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และ สังกัดกรุงเทพมหานครมีจำนวนมากที่สุดจำนวน 47 โรงเรียนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 20 รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

เมื่อแบ่งตามขนาดสถานศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนมากกว่า 1000 คน จำนวน 109 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 48 และพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 194 โรงเรียนผ่านการประเมินภายนอกจาก สมศ.แล้วคิดเป็นร้อยละ 86 ส่วนสถานศึกษาที่ยังไม่ผ่านการประเมินภายนอกมีจำนวน 31 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 13 รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

เมื่อแบ่งจำนวนผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษาแบ่งตามเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งพบว่า ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษาเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีจำนวน 115 คนคิดเป็นร้อยละ 51 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 61 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

เมื่อแบ่งตามการรับการอบรม และการประเมินภายนอกจาก สมศ.พบว่า ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมจำนวน 191 คนคิดเป็นร้อยละ 85 และ สถานศึกษาสังกัด กทม ผ่านการประเมินภายนอก จาก สมศ.มากที่สุดจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 22 และ โรงเรียนสังกัด คณะกรรมการการศึกษา เอกชนยังไม่เคยได้รับการประเมินภายนอกจาก สมศ.มากที่สุดจำนวน 11 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 35 รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

นอกจากนี้พบว่า ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษาส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 48 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 22 ปี และมีคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.64 รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.1 ความถี่ ร้อยละ ของผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดขนาดสถานศึกษา และ การประเมินภายนอกจาก สมศ.

จังหวัด	สังกัด				ขนาดโรงเรียน				รวม
	สปช.	สศ.	สช.	เทศบาล	กทม.	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
กทม.		10 (22.20%)	12 (27.30%)		47 (100.00%)	10 (32.30%)	26 (30.60%)	33 (30.30%)	69 (30.70%)
นนทบุรี	6 (12.80%)	5 (11.10%)	5 (11.40%)	6 (14.30%)		3 (9.70%)	6 (7.10%)	13 (11.90%)	22 (9.80%)
เชียงใหม่	7 (14.90%)	5 (11.10%)	6 (13.60%)	6 (14.30%)		3 (9.70%)	8 (9.40%)	13 (11.90%)	24 (10.70%)
ลำปาง	7 (14.90%)	5 (11.10%)	5 (11.40%)	6 (14.30%)		1 (3.20%)	9 (10.60%)	13 (11.90%)	23 (10.20%)
บุรีรัมย์	6 (12.80%)	5 (11.10%)	5 (11.40%)	6 (14.30%)		3 (9.70%)	10 (11.80%)	9 (8.30%)	22 (9.80%)
ขอนแก่น	7 (14.90%)	5 (11.10%)	6 (13.60%)	6 (14.30%)		3 (9.70%)	12 (14.10%)	9 (8.30%)	24 (10.70%)
ยะลา	7 (14.90%)	5 (11.10%)	3 (6.80%)	6 (14.30%)		4 (12.90%)	7 (8.20%)	10 (9.20%)	21 (9.30%)
พัทลุง	7 (14.90%)	5 (11.10%)	2 (4.50%)	6 (14.30%)		4 (12.90%)	7 (8.20%)	9 (8.30%)	20 (8.90%)
รวม	47 (20.90%)	45 (20.00%)	44 (19.60%)	42 (18.70%)	47 (20.90%)	31 (13.80%)	85 (37.80%)	109 (48.40%)	225 (100.00%)

ตารางที่ 4.2 ความถี่ ร้อยละ ของจำนวนผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

สังกัด	เพศ		ระดับการศึกษา		รวม
	ชาย	หญิง	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	
สปช.	23 (21.10%)	24 (20.90%)	18 (20.70%)	29 (21.00%)	47 (20.90%)
กรมสามัญ	22 (20.20%)	23 (20.00%)	16 (18.40%)	29 (21.00%)	45 (20.00%)
เอกชน	24 (22.00%)	20 (17.40%)	22 (25.30%)	22 (15.90%)	44 (19.60%)
เทศบาล	21 (19.30%)	21 (18.30%)	14 (16.10%)	28 (20.30%)	42 (18.70%)
กทม.	19 (17.40%)	27 (23.50%)	17 (19.50%)	30 (21.70%)	47 (20.90%)
รวม	109 (48.70%)	115 (51.30%)	87 (38.70%)	138 (61.30%)	225 (100.00%)

ตารางที่ 4.3 ความถี่ ร้อยละ ของจำนวนผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของสถานศึกษา จำแนกตาม การรับการอบรม และการประเมินภายนอกจาก สมศ.

สังกัด	การรับการอบรม		การประเมินภายนอกจาก สมศ.		รวม
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	
สปช.	38 (19.90%)	9 (28.10%)	42 (21.60%)	5 (16.10%)	47 (20.90%)
กรมสามัญ	36 (18.80%)	8 (25.00%)	38 (19.60%)	7 (22.60%)	45 (20.00%)
เอกชน	40 (20.90%)	3 (9.40%)	33 (17.00%)	11 (35.50%)	44 (19.60%)
เทศบาล	35 (18.30%)	7 (21.90%)	38 (19.60%)	4 (12.90%)	42 (18.70%)
กทม.	42 (22.00%)	5 (15.60%)	43 (22.20%)	4 (12.90%)	47 (20.90%)
รวม	191 (85.70%)	32 (14.30%)	194 (86.20%)	31 (13.80%)	225 (100.00%)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เจตคติต่อการประเมินของผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน

เจตคติต่อการประเมิน	N	\bar{X}	S.D
การประเมินเป็นสิ่งที่ดี	225	6.47	1.04
การประเมินเป็นสิ่งที่สำคัญ	220	6.46	0.8
การประเมินประสบผลสำเร็จ	221	4.99	1.44
การประเมินเป็นสิ่งที่คุ้มค่า	225	5.00	1.71
การประเมินเป็นสิ่งที่จำเป็น	223	5.99	1.45
การประเมินเป็นสิ่งที่ง่าย	220	4.34	1.57
การประเมินเป็นสิ่งที่มิประโยชน์	222	6.24	1.15
สรุปภาพรวม		5.64	1.31

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้องค์ประกอบจำนวนทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา มีค่าไอเกนเท่ากับ 4.348 มีค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนเท่ากับ 8.315 2) องค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายใน มีค่าไอเกนเท่ากับ 16.58 มีค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนเท่ากับ 15.759 3) องค์ประกอบด้านการใช้ผลการประเมิน มีค่าไอเกนเท่ากับ 9.129 มีค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนเท่ากับ 14.96 ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดสามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 39 รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวแปร จะได้องค์ประกอบจำนวน 3 องค์ประกอบ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบจะประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่าในองค์ประกอบด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา มีตัวแปรทั้งสิ้น 15 ตัวแปร รายละเอียดดังตารางที่ 4.7 ในส่วนขององค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายใน มีตัวแปรทั้งสิ้น 41 ตัวแปร รายละเอียดดังตารางที่ 4.8 สำหรับองค์ประกอบด้านการใช้ผลการประเมินพบว่ามีทั้งสิ้น 21 ตัวแปร รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบ	Total	% ค่าความแปรปรวน	% ค่าความแปรปรวนสะสม
หลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา	4.348	8.315	8.315
การดำเนินงานประเมินภายใน	16.58	15.759	24.074
การใช้ผลการประเมิน	9.129	14.96	39.034

ตารางที่ 4.6 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ

ตัวแปร	Component		
	1	2	3
A11	0.536		
A6	0.512		
A3	0.507		
A8	0.49		
A15	0.451		
A7	0.443		
A13	0.415		
A9	0.411		
A4	-0.394		
A2	0.39		
A1	0.34		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ตัวแปร	Component		
	1	2	3
A10	0.338		
A14	0.275		
A12	0.253		
A5	0.245		
A36		0.817	
A52		0.802	
A54		0.787	
A20		0.773	
A46		0.758	
A28		0.731	
A37		0.72	
A41		0.715	
A53		0.711	
A38		0.698	
A40		0.691	
A48		0.69	
A47		0.69	
A39		0.661	
A27		0.661	
A32		0.66	
A45		0.659	
A50		0.652	
A24		0.646	
A34		0.644	
A49		0.64	
A17		0.618	
A18		0.609	
A26		0.608	
A31		0.596	
A29		0.59	
A23		0.582	
A33		0.57	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ตัวแปร	Component		
	1	2	3
A22		0.554	
A19		0.552	
A21		0.526	
A51		0.514	
A30		0.512	
A16		0.51	
A42		0.501	
A43		0.491	
A25		0.452	
A44		0.416	
A56		0.386	
A55		0.342	
A35		0.254	
A76			0.75
A69			0.628
A71			0.614
A64			0.613
A59			0.602
A77			0.573
A65			0.555
A61			0.536
A67			0.523
A70			0.52
A63			0.518
A68			-0.508
A57			0.497
A75			0.483
A72			0.479
A73			0.453
A62			0.434
A66			-0.429
A60			0.428
A58			0.357

ตารางที่ 4.7 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบด้าน หลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
A11	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง และชุมชนยอมรับว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	0.536
A6	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำในวงจรการทำงานปกติ	0.512
A3	การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้	0.507
A8	การประเมินคุณภาพการศึกษาช่วยให้สถานศึกษาทราบจุดอ่อน จุดแข็ง และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา	0.49
A15	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง	0.451
A7	การประเมินคุณภาพภายในเน้นการทำรายงานเพื่อรายงานให้ต้นสังกัด	0.443
A13	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระแก่บุคลากรในสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เพิ่มจากงานปกติ	0.415
A9	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานเฉพาะกิจ	0.411
A4	การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อตรวจสอบความผิดพลาดในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา	-0.394
A2	การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ	0.39
A1	การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อให้ทราบความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา	0.343
A10	การประเมินภายในจำเป็นต้องสร้างเอกสารประกอบการประเมินในทุกตัวบ่งชี้	0.338
A14	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการส่วนหนึ่งของการสร้างผลงานของผู้บริหาร	0.275
A12	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานที่เน้นเก็บผลการประเมินไว้ใช้ภายในสถานศึกษา	0.253
A5	การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสถานศึกษาต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน	0.245
	ค่าไอเกน	4.348
	% ความแปรปรวน	8.315

ตารางที่ 4.8 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายใน

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
A36	เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ควรใช้เพียงชนิดเดียวก็เพียงพอแล้ว	0.817
A52	การสรุปลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนในชั้นเรียนของครูประจำชั้นจัดเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างหนึ่ง	0.802
A54	ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในควรปรับปรุงให้มีความเป็นปัจจุบันตลอดเวลา	0.787
A20	บุคลากรที่ไม่ใช่คณะกรรมการประเมินภายในไม่สามารถที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเองได้	0.773
A46	พฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารควรเก็บข้อมูลจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง	0.758
A28	สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถกำหนดมาตรฐานเองได้	0.731
A37	ข้อมูลครู ไม่ควรเก็บรวบรวมจากนักเรียน	0.72

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
A41	ทุกตัวบ่งชี้ ควรใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมือนกัน	0.715
A53	ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ไม่ควรนำมาจัดทำสารสนเทศเพื่อการประมวลผลภายใน	0.711
A38	การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย จะทำให้ได้ข้อมูลที่ซ้ำซ้อน	0.698
A40	ข้อมูลนักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนก็เพียงพอ	0.691
A48	ควรใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมือนกันในทุกตัวบ่งชี้	0.69
A47	การวิเคราะห์ข้อมูลควรใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ	0.69
A39	การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้สิ้นเปลืองและไม่จำเป็น	0.661
A27	วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ควรใช้วิธีการเดียวกัน	0.661
A32	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายในไม่ควรจัดทำขึ้นเองเพราะจะไม่ได้มาตรฐาน	0.66
A45	พฤติกรรมการสอนของครู ควรเน้นสอบถามจากตัวครูโดยตรง	0.659
A50	การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อนำไปกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียน	0.652
A24	ก่อนทำการประเมินควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อกำหนดกรอบในการประเมิน	0.646
A34	เครื่องมือแต่ละชุด ไม่ควรเก็บข้อมูลหลายๆตัวบ่งชี้	0.644
A49	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินภายในจำเป็นต้องใช้สถิติและโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล	0.64
A17	บุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเมิน ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน	0.618
A18	เจตคติและแรงจูงใจในการทำการประเมินเป็นสิ่งที่จะต้องสำรวจก่อนทำการประเมิน	0.609
A26	ชุมชน และกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้	0.608
A31	เกณฑ์การประเมิน ควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	0.596
A29	เกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาทุกแห่งจะเหมือนกัน	0.59
A23	ผู้มีส่วนในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานควรเน้นบุคลากรในสถานศึกษา	0.582
A33	การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้อง	0.57
A22	คณะกรรมการประเมินภายในไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล	0.554
A19	สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบและประสานงานการประเมินภายใน	0.552
A21	คณะกรรมการประเมินภายในประกอบด้วยผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา	0.526
A51	สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการประเมิน	0.514
A30	บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน	0.512
A16	ก่อนทำการประเมินภายในควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา	0.51
A42	ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้ ความเข้าใจ ควรเก็บข้อมูลโดยการทดสอบ หรือประเมินผลงาน	0.501
A43	ตัวบ่งชี้ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยาที่ดีที่สุด	0.491
A25	การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินควรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานและมาตรฐานการศึกษา	0.452
A44	การเก็บข้อมูลตัวบ่งชี้หนึ่งๆ ควรใช้หลายๆวิธี	0.416

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
A56	เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรมีการกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา	0.386
A55	เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรมีการตรวจสอบการประเมิน	0.342
A35	ข้อมูลจากสมุดการบ้าน และผลงานของนักเรียนสามารถนำมาใช้ในการประเมินได้	0.254
ค่าไอเคน		16.58
% ความแปรปรวน		15.759

ตารางที่ 4.9 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบด้าน การใช้ผลการประเมิน

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
A76	เมื่อได้ผลการประเมินแล้วถือว่าสิ้นสุดกระบวนการประเมิน	0.75
A74	ผลการประเมินไม่ควรเผยแพร่เพราะจะทำให้เกิดความแตกแยก	0.628
A69	ผลการประเมินภายในที่มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยสามารถนำไปใช้วางแผนการดำเนินงานต่อไปได้	0.617
A71	ผลการประเมินของสถานศึกษาเป็นความลับทางราชการ	0.614
A64	สถานศึกษาใดที่ผ่านการประเมินจาก สมศ. จะได้รับใบรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	0.613
A59	รูปแบบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกแห่งเหมือนกัน	0.602
A77	ผู้ปกครอง และ ชุมชนไม่มีส่วนได้เสียกับผลการประเมินของสถานศึกษา	0.573
A65	ผลการประเมินของโรงเรียน ก. ดีกว่า โรงเรียน ข. แสดงว่าโรงเรียน ก. มีคุณภาพดีกว่า	0.555
A61	การรายงานผลการประเมินตนเองควรเน้นรายงานจุดเด่นของสถานศึกษา	0.536
A67	หากผลการประเมินไม่ได้ระดับดี จะทำให้สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาเสื่อมเสียชื่อเสียง	0.523
A70	ผลการประเมินของสถานศึกษาจะมีผลต่อการพิจารณาตัดสินขึ้นเงินเดือนของบุคลากรในสถานศึกษา	0.52
A63	รายงานการประเมินตนเองที่ใช้ในสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม	0.518
A68	ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา รายงานการประเมินตนเอง เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของ	-0.508
A57	สถานศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.	0.497
A75	ผู้ที่ใช้ผลการประเมินคือ ครู และนักเรียนในสถานศึกษา	0.483
A72	การประเมินเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด	0.479
A73	การประเมินคุณภาพการศึกษาจะเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อได้มีการนำผลการประเมินไปใช้	0.453
A62	การขอรับการประเมินจาก สมศ. ควรมีการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วง 5 ปีด้วย	0.434
A66	ผลการประเมินที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปรับปรุงและพัฒนา	-0.429
A60	รายงานผลการประเมินตนเองควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับ	0.428
A58	สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานสมศ. ทุกปี	0.357
ค่าไอเคน		9.129
% ความแปรปรวน		14.96

3. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยายของมโนทัศน์

ในการนำเสนอในตอนนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของผู้รับผิดชอบการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ โดยจะเรียงลำดับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนมากที่สุดตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมผู้รับผิดชอบการประเมินมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 โดยข้อความ การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.25 รองลงมาได้แก่ การประเมินภายในจำเป็นต้องสร้างเอกสารประกอบการประเมินในทุกตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 และการประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.39 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

สำหรับคะแนนมโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายในพบว่าโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.92 โดยข้อความการเก็บข้อมูลตัวบ่งชี้หนึ่งๆ ควรใช้หลายๆวิธี และการวิเคราะห์ข้อมูลควรใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 0.42 ส่วนข้อความ ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่ควรนำมาจัดทำสารสนเทศเพื่อการประมวลผลภายในมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.47 รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ส่วนคะแนนมโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านการใช้ผลการประเมินพบว่าโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 โดยข้อความ สถานศึกษาใดที่ผ่านการประเมินจาก สมศ. จะได้รับใบรับรองมาตรฐานคุณภาพศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 0.52 ส่วนข้อความ ผู้ที่ใช้ผลการประเมินคือ ครู และนักเรียนในสถานศึกษาเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.53 และการประเมินเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.54 รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาในองค์ประกอบด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา

ข้อความ	\bar{X}	S.D
หลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา	2.00	1.00
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานเฉพาะกิจ	2.94	1.20
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระแก่บุคลากรในสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เพิ่มจากงานปกติ	2.70	1.21
การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อตรวจสอบความผิดพลาดในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา	2.63	1.39
<hr/>		
การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อให้ทราบความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา	2.46	0.59
การประเมินคุณภาพภายในเน้นการทำรายงานเพื่อรายงานให้ต้นสังกัด	2.43	1.13
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการส่วนหนึ่งของการสร้างผลงานของผู้บริหาร	2.43	1.23

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	$S.D$
การประเมินคุณภาพการศึกษาช่วยให้สถานศึกษาทราบจุดอ่อน จุดแข็ง และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา	2.04	0.61
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสถานศึกษาต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน	1.83	0.92
การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้	1.76	0.93
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานที่เน้นเก็บผลการประเมินไว้ใช้ภายในสถานศึกษา	1.70	1.17
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง และชุมชนยอมรับว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	1.62	0.83
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำในวงจรการทำงานปกติ	1.45	0.71
การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ.	1.39	1.29
การประเมินภายในจำเป็นต้องสร้างเอกสารประกอบการประเมินในทุกตัวบ่งชี้	1.36	1.35
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง	1.25	0.45

หมายเหตุ : ตัวพิมพ์เอนหมายถึง มีคะแนนน้อยกว่า 2.50

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายใน

ข้อความ	\bar{X}	$S.D$
การดำเนินงานประเมินภายใน	1.92	1.00
เกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาทุกแห่งจะเหมือนกัน	3.60	1.45
เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรมีการกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา	3.59	0.66
สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่สามารถกำหนดมาตรฐานเองได้	3.41	1.37
วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ควรรูปวิธีเดียวกัน	3.33	1.35
บุคลากรที่ไม่ใช่คณะกรรมการประเมินภายในไม่สามารถที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเองได้	3.12	1.05
บุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน	2.96	1.29
ข้อมูลนักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนก็เพียงพอ	2.88	1.07
ชุมชน และกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้	2.77	0.69
การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้สิ้นเปลืองและไม่จำเป็น	2.76	1.2
เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรมีการตรวจสอบการประเมิน	2.74	0.68
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ควรรูปวิธีเดียวกันก็เพียงพอแล้ว	2.69	1.24
พฤติกรรมการสอนของครู ควรเน้นสอบถามจากตัวครู โดยตรง	2.67	1.22
ข้อมูลครู ไม่ควรเก็บรวบรวมจากนักเรียน	2.66	1.28

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	<i>S.D</i>
การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย จะทำให้ได้ข้อมูลที่ซ้ำซ้อน	2.62	1.22
คณะกรรมการประเมินภายในไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล	2.61	1.36
ทุกตัวบ่งชี้ ควรใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมือนกัน	2.61	1.2
ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในควรปรับปรุงให้มีความเป็นปัจจุบันตลอดเวลา	2.51	0.63
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายในไม่ควรจัดทำขึ้นเองเพราะจะไม่ได้มาตรฐาน	2.48	1.23
ควรใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมือนกันในทุกตัวบ่งชี้	2.28	1.21
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินภายในจำเป็นต้องใช้สถิติและ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล	2.22	1.28
ตัวบ่งชี้ควรมีวินัย ความซื่อสัตย์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยาที่ดีที่สุด	2.06	1.19
เครื่องมือแต่ละชุด ไม่ควรเก็บข้อมูลหลายๆตัวบ่งชี้	1.96	1.3
บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน	1.74	0.94
ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้ ความเข้าใจ ควรเก็บข้อมูลโดยการทดสอบ หรือประเมินผลงาน	1.70	1.16
ผู้มีส่วนในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานควรเน้นบุคลากรในสถานศึกษา	1.54	1.17
การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินควรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานและมาตรฐานการศึกษา	1.51	0.58
เกณฑ์การประเมิน ควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	1.49	0.58
คณะกรรมการประเมินภายในประกอบด้วยผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา	1.33	1.31
เจตคติและแรงจูงใจในการทำการประเมินเป็นสิ่งที่ต้องสำรวจก่อนทำการประเมิน	1.18	0.93
สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการประเมิน	0.84	0.73
การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อนำไปกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียน	0.82	0.83
การสรุปลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ในชั้นเรียนของครูประจำชั้นจัดเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างหนึ่ง	0.80	0.84
ก่อนทำการประเมินภายในควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา	0.70	0.84
ข้อมูลจากสมุดการบ้าน และผลงานของนักเรียนสามารถนำมาใช้ในการประเมินได้	0.69	0.87
ก่อนทำการประเมินควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อกำหนดกรอบในการประเมิน	0.68	0.69
สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบและประสานงานการประเมินภายใน	0.60	0.61
การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้อง	0.56	0.80
พฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารควรเก็บข้อมูลจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง	0.56	0.67
ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่ควรนำมาจัดทำสารสนเทศเพื่อการประมวลผลภายใน	0.47	1.19
การวิเคราะห์ข้อมูลควรใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ	0.42	0.59
การเก็บข้อมูลตัวบ่งชี้หนึ่งๆ ควรใช้หลายๆวิธี	0.42	0.62

หมายเหตุ : ตัวพิมพ์เอนหมายถึง มีคะแนนน้อยกว่า 2.50

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาในองค์ประกอบด้านการใช้ผลการประเมิน

ข้อความ		
การใช้ผลการประเมิน	2.08	1.05
รูปแบบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกแห่งเหมือนกัน	3.25	1.34
เมื่อได้ผลการประเมินแล้วถือว่าสิ้นสุดกระบวนการประเมิน	3.21	1.05
การรายงานผลการประเมินตนเองควรเน้นรายงานจุดเด่นของสถานศึกษา	3.12	1.23
ผลการประเมินไม่ควรเผยแพร่เพราะจะทำให้เกิดความแตกแยก	3.11	1.00
ผลการประเมินของสถานศึกษาเป็นความลับทางราชการ	3.03	1.12
ผู้ปกครอง และ ชุมชนไม่มีส่วนได้เสียกับผลการประเมินของสถานศึกษา	2.85	1.26
หากผลการประเมินไม่ได้ระดับดี จะทำให้สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาเสื่อมเสียชื่อเสียง	2.73	1.25
รายงานการประเมินตนเอง เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.	2.66	0.89
สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานสมศ. ทุกปี	2.56	1.42
ผลการประเมินของสถานศึกษา ก. ดีกว่า สถานศึกษา ข. แสดงว่าสถานศึกษา ก. มีคุณภาพดีกว่า	2.41	1.26
ผลการประเมินของสถานศึกษาจะมีผลต่อการพิจารณาตัดเงินเดือนของบุคลากรในสถานศึกษา	2.38	1.29
การขอรับการประเมินจาก สมศ. ควรมีการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วง 5 ปีด้วย	2.37	1.10
รายงานการประเมินตนเองที่ใช้ในสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม	1.98	0.87
การประเมินคุณภาพการศึกษาจะเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อได้มีการนำผลการประเมินไปใช้	1.85	0.69
รายงานการประเมินตนเองควรมีเนื้อหา โดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับ	1.67	0.82
ผลการประเมินภายในที่มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยสามารถนำไปใช้วางแผนการดำเนินงานต่อไปได้	1.38	0.75
ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา	0.96	1.09
ผลการประเมินที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปรับปรุงและพัฒนา	0.57	0.66
การประเมินเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด	0.54	0.72
ผู้ที่ใช้ผลการประเมินคือ ครู และนักเรียนในสถานศึกษาเท่านั้น	0.53	1.22
สถานศึกษาใดที่ผ่านการประเมินจาก สมศ. จะได้รับใบรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	0.52	1.21

หมายเหตุ : ตัวพิมพ์เอนหมายถึง มีคะแนนน้อยกว่า 2.50

4. การวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

4.1 ผลการวิเคราะห์ความถี่ของการปฏิบัติงานในการประเมินคุณภาพการศึกษา

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความถี่ของการทำ และไม่ทำในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ และ เป็นการวิเคราะห์ความถี่ของการปฏิบัติงานเป็นรายชื่อ โดยผลการวิเคราะห์การทำ และไม่ทำในการปฏิบัติงานพบว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีการปฏิบัติในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และการรายงานผลการประเมิน ส่วนการปฏิบัติงานในด้านการใช้ผลการประเมินมีความถี่ของการทำน้อยที่สุด จำนวน 210 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 93.33 โดยมีสถานศึกษาที่ไม่ได้ทำจำนวน 15 โรงเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

สำหรับความถี่ของการปฏิบัติงานในแต่ละข้อนั้น ในองค์ประกอบด้านการเตรียมพร้อม พบว่า ด้านการเตรียมพร้อมสถานศึกษามีการเตรียมงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมินจำนวน 218 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาได้แก่สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากร จำนวน 215 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 98.62 ส่วนการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 186 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 85.32 ส่วนในด้านการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากรในสถานศึกษาพบว่า สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา มีความถี่มากที่สุดจำนวน 172 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 80.75 ส่วนการสำรวจแรงจูงใจในการทำการประเมินมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 108 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 50.70 สำหรับการปฏิบัติงานด้านการสร้างความตระหนักในการประเมินพบว่า การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยผู้บริหารมีความถี่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาได้แก่จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยบุคลากรแกนนำของสถานศึกษา จำนวน 215 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 97.73 ด้านการทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พบว่าการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษามีความถี่มากที่สุดจำนวน 213 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.07 ส่วนการวิเคราะห์ความสอดคล้องนโยบายสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษามีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 132 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 61.40 ในด้านการพัฒนาความรู้และทักษะในการประเมินพบว่า ผู้บริหารเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้มากที่สุดจำนวน 200 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 91.74 รองลงมาได้แก่ศึกษาจากเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับการประเมินภายในด้วยตนเอง จำนวน 186 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 85.32 ในด้านการเตรียมงบประมาณพบว่า มีการเตรียมงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการประเมินจำนวน 220 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.10 รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ส่วนความถี่การปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการวางแผนการประเมินพบว่า ด้านการวางแผนการประเมิน การกำหนดกรอบการประเมินมีความถี่มากที่สุดจำนวน 186 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.93 รองลงมาได้แก่ กำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมินจำนวน 183 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.56 โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 158 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 72.15 ในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน พบว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของ

สถานศึกษา และมาตรฐานมีความถี่มากที่สุดจำนวน 220 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.55 รองลงมา ได้แก่กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินตามสภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษาจำนวน 196 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 88.69 ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 148 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 66.97 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ได้แก่ผู้บริหารและครู มีความถี่สูงสุด ส่วนนักเรียนมีความถี่จำนวน 106 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 47.96 ส่วนผู้ปกครองมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 88 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 39.82 ด้านการกำหนดกรอบการประเมิน พบว่าการกำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับแหล่งผู้ให้ข้อมูลมีความถี่มากที่สุดจำนวน 213 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 98.16 รองลงมาได้แก่กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลจำนวน 211 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 97.24 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางกรอบการประเมิน ได้แก่ผู้บริหารมีความถี่มากที่สุดจำนวน 215 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.08 รองลงมาได้แก่ครูจำนวน 210 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 96.77 ส่วนนักเรียนมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 82 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 37.79 สำหรับมาตรฐานการศึกษาที่ใช้ในการประเมิน ส่วนใหญ่ใช้มาตรฐานการศึกษาชาติ : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาใช้มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดจำนวน 223 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.11 และใช้มาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเองจำนวน 153 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 68 ในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานพบว่า กำหนดแนวทางการดำเนินงานในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะยาวมีความถี่มากที่สุดจำนวน 210 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 98.59 รองลงมาได้แก่ กำหนดแนวทางการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานประจำปีจำนวน 188 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 88.26 ส่วนการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 176 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 82.63 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานได้แก่ผู้บริหารมีความถี่สูงสุดจำนวน 213 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ครูจำนวน 211 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.06 ส่วนผู้ปกครองมีจำนวน 73 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 34.27 ส่วนนักเรียนมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 59 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 27.70 รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

สำหรับความถี่การปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายในพบว่า ในด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน พบว่าใช้เครื่องมือที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้สร้างไว้แล้วมีความถี่สูงสุดจำนวน 186 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.41 รองลงมาได้แก่มีพัฒนาเครื่องมือขึ้นมาเองเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 174 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 78.03 ส่วนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง ความตรงมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 53 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 23.77 ในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ใช้เครื่องมือที่หลากหลายมีความถี่สูงสุดจำนวน 220 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 97.78 รองลงมาได้แก่เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลายจำนวน 186 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 82.67 ส่วนการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 177 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 78.67 ส่วนวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมมีความถี่สูงสุด รองลงมาได้แก่เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ จำนวน 222 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 98.67 และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 220 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 97.78 ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิต

วิทยามีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 34 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 15.11 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในให้มีความเป็นปัจจุบันมีความถี่สูงที่สุดจำนวน 224 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.56 รองลงมาได้แก่การวิเคราะห์ระดับภาพรวมของสถานศึกษา จำนวน 215 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 95.56 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลมีจำนวน 108 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 48.00 ส่วนการใช้สถิติขั้นสูงในวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 86 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 38.22 ส่วนในด้านวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่ใช้การแจกแจงนับความถี่ ร้อยละ การคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบรรยายสภาพ ส่วนการวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 72 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 32.00 และด้านการตรวจสอบการประเมินพบว่า การวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนามีความถี่สูงที่สุดจำนวน 215 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 97.73 รองลงมาได้แก่การกำหนดโครงการ / แนวทางในการแก้ไขในระยะต่อไปจำนวน 210 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 95.45 ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องพัฒนามีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 150 โรงเรียนคิดเป็น ร้อยละ 68.18 รายละเอียดดังตารางที่ 16

นอกจากนี้ในส่วนขององค์ประกอบในด้านการเขียนรายงานการประเมินตนเอง การรายงานผลการประเมิน และ ด้านการใช้ผลการประเมิน พบว่า ด้านการเขียนรายงานการประเมินตนเองพบว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีการเขียนรายงานการประเมินตนเองทุกปี รองลงมาได้แก่เขียนรายงานอย่างกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย และเขียนรายงานการประเมินตนเองตามรูปแบบที่สมศ.กำหนดมีจำนวน 223 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.11 ส่วนการเขียนรายงานตามรูปแบบที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเองมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 155 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 68.89 ในส่วนของการรายงานผลการประเมินพบว่าสถานศึกษาทุกแห่งมีการรายงานผลการประเมินให้ต้นสังกัด ผู้บริหาร รองลงมาได้แก่รายงานผลการประเมินให้ครู อาจารย์ จำนวน 220 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 97.78 ส่วนการรายงานผลการประเมินให้นักเรียนมีจำนวน 153 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 68.00 และการรายงานผลการประเมินให้ชุมชนมีความถี่น้อยที่สุดจำนวน 120 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 53.33 และในด้านการใช้ผลการประเมินส่วนใหญ่ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นและแสดงให้เห็นผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษามีจำนวนเท่ากันคือ 208 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 99.05 และสถานศึกษาประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องมีความถี่จำนวน 200 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 95.24 รายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.13 จำนวนร้อยละของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ

การปฏิบัติในด้าน	N	ทำ		ไม่ทำ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมพร้อม	225	218	96.89	7	3.11
การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา	225	213	94.67	12	5.33
การสร้างความตระหนักในการประเมิน	225	220	97.78	5	2.22
การทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	225	215	95.56	10	4.44
การพัฒนาความรู้และทักษะในการประเมิน	225	218	96.89	7	3.11
การเตรียมงบประมาณ	225	222	98.67	3	1.33
การวางแผนการประเมิน	225	219	97.33	6	2.67
การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน	225	221	98.22	4	1.78
การกำหนดกรอบการประเมิน	225	217	96.44	8	3.56
การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน	225	213	94.67	12	5.33
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	225	223	99.11	2	0.89
การเก็บรวบรวมข้อมูล	225	225	100.00	0	0.00
การวิเคราะห์ข้อมูล	225	225	100.00	0	0.00
การตรวจสอบการประเมิน	225	220	97.78	5	2.22
การเขียนรายงานการประเมินตนเอง	225	225	100.00	0	0.00
การรายงานผลการประเมิน	225	225	100.00	0	0.00
การใช้ผลการประเมิน	225	210	93.33	15	6.67

ตารางที่ 4.14 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการเตรียมพร้อม

การปฏิบัติงาน	N	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมความพร้อม			
สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากร	218	215	98.62
แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน	218	186	85.32
เตรียมงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมิน	218	218	100.00
ศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	218	200	91.74
ทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงาน	218	188	86.24
การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา			
สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา	213	172	80.75
สำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน	213	156	73.24

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	N	จำนวน	ร้อยละ
สำรวจเจตคติต่อการประเมิน	213	141	66.20
สำรวจแรงจูงใจในการทำการประเมิน	213	108	50.70
สำรวจประสบการณ์ในการประเมิน	213	159	74.65
การสร้างความตระหนักในการประเมิน			
จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยผู้บริหาร	220	220	100.00
จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยบุคลากรแกนนำของสถานศึกษา	220	215	97.73
จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยหน่วยงานต้นสังกัด	220	210	95.45
การทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา			
จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา	215	213	99.07
วิเคราะห์ความสอดคล้องนโยบายสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษา	215	132	61.40
สำรวจความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	215	151	70.23
สำรวจสภาพการดำเนินการประเมินภายในของสถานศึกษา	215	168	78.14
การพัฒนาความรู้และทักษะในการประเมิน			
ผู้บริหารเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้	218	200	91.74
เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้	218	159	72.94
ส่งครูแกนนำของโรงเรียนไปอบรมแล้วนำความรู้มาขยายผลให้ครูในโรงเรียน	218	142	65.14
ให้ครูทุกคนในโรงเรียนไปอบรมตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรม	218	128	58.72
ศึกษาจากเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับการประเมินภายในด้วยตนเอง	218	186	85.32
การเตรียมงบประมาณ			
เตรียมงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการประเมิน	222	220	99.10
เตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อื่น	222	211	95.05

ตารางที่ 4.15 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการวางแผนการประเมิน

การปฏิบัติงาน	N	จำนวน	ร้อยละ
การวางแผนการประเมิน			
กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน	219	158	72.15
กำหนดกรอบการประเมิน	219	186	84.93
กำหนดเกณฑ์การประเมิน	219	177	80.82
กำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน	219	183	83.56
การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน			

กำหนดคำถามของการประเมินจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง 221 156 70.59

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	N	จำนวน	ร้อยละ
กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษา	221	194	87.78
กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ตอบสนองความต้องการของชุมชน	221	148	66.97
กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินตามสภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษา	221	196	88.69
กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และมาตรฐาน	221	220	99.55
ผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน			
ผู้บริหาร	221	221	100.00
ครู	221	220	99.55
นักเรียน	221	106	47.96
ผู้ปกครอง	221	88	39.82
คณะกรรมการสถานศึกษา	221	124	56.11
การกำหนดกรอบการประเมิน			
กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล	217	211	97.24
กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับแหล่งผู้ให้ข้อมูล	217	213	98.16
กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับประเภทของเครื่องมือประเมิน	217	188	86.64
กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	217	172	79.26
กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสิน	217	153	70.51
ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางกรอบการประเมิน			
ผู้บริหาร	217	215	99.08
ครู	217	210	96.77
นักเรียน	217	82	37.79
ผู้ปกครอง	217	118	54.38
คณะกรรมการสถานศึกษา	217	143	65.90
มาตรฐานการศึกษาที่ใช้ในการประเมิน			
ใช้มาตรฐานการศึกษาชาติ : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	225	225	100.00
ใช้มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด	225	223	99.11
ใช้มาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเอง	225	153	68.00
การกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน			
กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะยาว	213	210	98.59
กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ในแผนการปฏิบัติงานประจำปี	213	188	88.26
กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ในแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตร	213	176	82.63
นิเทศติดตามโดยผู้บริหาร หรือคณะกรรมการประเมินภายใน	213	187	87.79

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	N	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน			
ผู้บริหาร	213	213	100.00
ครู	213	211	99.06
นักเรียน	213	59	27.70
ผู้ปกครอง	213	73	34.27
คณะกรรมการสถานศึกษา	213	87	40.85

ตารางที่ 4.16 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายใน

การปฏิบัติงาน	N	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน			
พัฒนาเครื่องมือขึ้นมาเองเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	223	174	78.03
ใช้เครื่องมือที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้สร้างไว้แล้ว	223	186	83.41
มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง ความตรง	223	53	23.77
การเก็บรวบรวมข้อมูล			
เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ใช้เครื่องมือที่หลากหลาย	225	220	97.78
เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย	225	186	82.67
เก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	225	177	78.67
วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล			
เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ	225	222	98.67
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ	225	169	75.11
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม	225	220	97.78
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยา	225	34	15.11
เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม	225	225	100.00
เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวัด และการนับ	225	211	93.78
เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	225	216	96.00
การวิเคราะห์ข้อมูล			
การใช้สถิติขั้นสูงในวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล	225	86	38.22
การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	225	108	48.00
จัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	225	213	94.67
จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในให้มีความเป็นปัจจุบัน	225	224	99.56
วิเคราะห์ระดับภาพรวมของสถานศึกษา	225	215	95.56

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	N	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล			
การแจกแจงความถี่ ร้อยละ	225	225	100.00
การคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	225	225	100.00
การบรรยายสภาพ	225	225	100.00
การวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ	225	72	32.00
การตรวจสอบการประเมิน			
ตรวจสอบโดยคณะกรรมการประเมินภายใน	220	200	90.91
วิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา	220	215	97.73
จัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องพัฒนา	220	150	68.18
กำหนดโครงการ / แนวทางในการแก้ไขในระยะต่อไป	220	210	95.45

ตารางที่ 4.17 จำนวน ร้อยละ ของการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการเขียนรายงานการประเมินตนเอง การรายงานผลการประเมิน และ ด้านการใช้ผลการประเมิน

การปฏิบัติงาน	N	จำนวน	ร้อยละ
การเขียนรายงานการประเมินตนเอง			
เขียนรายงานการประเมินตนเองทุกปี	225	225	100.00
เขียนรายงานอย่างกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย	225	223	99.11
รายงาน จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา	225	221	98.22
เขียนรายงานตามรูปแบบที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเอง	225	155	68.89
เขียนรายงานการประเมินตนเองตามรูปแบบที่สมศ.กำหนด	225	223	99.11
การรายงานผลการประเมิน			
รายงานผลการประเมินให้ต้นสังกัด	225	225	100.00
รายงานผลการประเมินให้นักเรียน	225	153	68.00
รายงานผลการประเมินให้ครู อาจารย์	225	220	97.78
รายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครอง	225	187	83.11
รายงานผลการประเมินให้ผู้บริหาร	225	225	100.00
รายงานผลการประเมินให้ชุมชน	225	120	53.33
การใช้ผลการประเมิน			
ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น	210	208	99.05
แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	210	208	99.05
สถานศึกษาประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	210	200	95.24
นำข้อเสนอแนะจากผู้ประเมิน ไปใช้ปฏิบัติ	210	203	96.67

4.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์คะแนนของการปฏิบัติงานเพื่อระบุการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์เป็นร้อยละ เนื่องจากในแต่ละข้อมิมน้ำหนักคะแนนไม่เท่ากัน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 กล่าวคือหากมีคะแนนสูงกว่าร้อยละ 60 แสดงว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง และหากมีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 แสดงว่ามีการปฏิบัติงานในระดับต่ำซึ่งจากผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ผลการประเมิน รายละเอียดดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ

การปฏิบัติงาน	ร้อยละ
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	70.23
การตรวจสอบการประเมิน	68.87
การเตรียมความพร้อม	63.49
การวางแผนการประเมิน	63.36
การเขียนรายงานการประเมินตนเอง	61.52
การวิเคราะห์ข้อมูล	60.04
การใช้ผลการประเมิน	59.17
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57.20
สรุปภาพรวม	62.99

หมายเหตุ : ตัวพิมพ์เอน หมายถึงมีคะแนนการปฏิบัติงานน้อยกว่าร้อยละ 60

5. ผลการวิเคราะห์รูปแบบโน้ตสน์ที่คลาดเคลื่อน และ การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม

ผู้วิจัยได้ทำการจัดรูปแบบโน้ตสน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้เกณฑ์คะแนนโน้ตสน์ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 แสดงว่ามีโน้ตสน์ที่ถูกต้อง ใช้สัญลักษณ์ ✓ และหากคะแนนโน้ตสน์ น้อยกว่าร้อยละ 60 แสดงว่า มีมโน้ตสน์ที่คลาดเคลื่อน ใช้สัญลักษณ์ ✗ ส่วนการปฏิบัติงานหากมีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 ถือว่ามีการปฏิบัติงานในระดับสูง หากมีคะแนนการปฏิบัติงานน้อยกว่าร้อยละ 60 ถือว่ามีการปฏิบัติงานในระดับต่ำ โดยผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบที่มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 10 เท่านั้น ส่วนรูปแบบโน้ตสน์และการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนทั้งหมดนั้นรายละเอียดในภาคผนวก จ

5.1 รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

ผลการวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนโดยใช้เกณฑ์ดังกล่าวพบว่า สามารถจัดรูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้ทั้งหมดจำนวน 45 รูปแบบโดยพบว่ารูปแบบที่ 1 ซึ่งมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในทุกองค์ประกอบ มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 58 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาได้แก่ รูปแบบที่ 2 มีจำนวน 42 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 18 ซึ่งมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 4 แต่ต่างกัน ในองค์ประกอบด้านการเตรียมความพร้อม การใช้ผลการประเมิน และการประเมินภายนอกจาก สมศ. ส่วนในรูปแบบที่ 5 มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบด้านการวางแผนการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นที่น่าสังเกตว่ารูปแบบที่ 1 ถึงรูปแบบที่ 5 มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเหมือนกันในองค์ประกอบด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเหมือนกัน 4 ใน 5 รูปแบบในองค์ประกอบด้านการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังตารางที่ 4.19

5.2 รูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่ามีทั้งหมด 42 รูปแบบ โดยพบว่ารูปแบบที่ 1 ซึ่งมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำในทุกองค์ประกอบ มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 39 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 17 รองลงมาได้แก่รูปแบบที่ 2 ซึ่งมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้ผลการประเมินเช่นเดียวกับรูปแบบที่ 3 แต่ต่างกัน ในองค์ประกอบด้านการวางแผนการประเมิน ส่วนรูปแบบที่ 4 และ 5 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำที่เหมือนกันในองค์ประกอบด้านการเตรียมความพร้อม และการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ต่างกัน ในองค์ประกอบด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นที่น่าสังเกตว่ารูปแบบที่ 1 ถึงรูปแบบที่ 5 มีรูปแบบการปฏิบัติงานที่เหมือนกันในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และ รูปแบบที่ 1 ถึงรูปแบบที่ 4 มีการปฏิบัติที่เหมือนกันในองค์ประกอบด้านการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.19 จำนวน ร้อยละ รูปแบบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีจำนวนร้อยละ 10 ขึ้นไป

รูปแบบ	หลักการของการประเมิน				การดำเนินงานประเมิน			การใช้ผลประเมิน			จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
	ความหมาย ความสำคัญ	การเตรียม ความพร้อม	การวางแผน การประเมิน	เครื่องมือ	การเก็บข้อ มูล	การ วิเคราะห์	การตรวจ สอบ	การเขียน รายงาน	การใช้ผล การประเมิน			
1	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	58	25.78	
2	✓	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	42	18.67	
3	✓	☒	✓	☒	☒	☒	✓	✓	☒	28	12.44	
4	☒	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	25	11.11	
5	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	✓	23	10.22	

ตารางที่ 4.20 จำนวน ร้อยละ รูปแบบของการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีจำนวนร้อยละ 10 ขึ้นไป

รูปแบบ	การเตรียม พร้อม	การวางแผน	เครื่องมือ	การเก็บข้อ มูล	การวิเคราะห์	การตรวจสอบ	การเขียนราย งาน	การใช้ผล ประเมิน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
1	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	39	17.33
2	✓	✓	✓	☒	☒	✓	✓	☒	35	15.56
3	✓	☒	✓	☒	☒	✓	✓	☒	29	12.89
4	☒	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	26	11.56
5	☒	✓	✓	☒	✓	✓	✓	✓	23	10.22

6. การวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ

6.1 รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณารูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามสังกัดพบว่าทุกสังกัดมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบด้านการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยในแต่ละสังกัดจะมีรูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบต่าง ๆ แตกต่างกัน และ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนโดยจำแนกตามสังกัดต่าง ๆ พบว่ามีคะแนนมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นมีคะแนนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนมากที่สุด โดยมีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 58.83 รองลงมาได้แก่สังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 60.00 และ สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 60.59 ตามลำดับ โดยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีคะแนนรวมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.60 และ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรายกลุ่มพบว่า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และ สังกัดเทศบาล แต่มีคะแนนเฉลี่ย

ไม่แตกต่างจากสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกรมสามัญศึกษามีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น และ สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสังกัดกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยแตกต่างจากสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.21

เมื่อพิจารณารูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาทุกขนาดมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบด้านการเตรียมพร้อม การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้ผลการประเมิน และเมื่อพิจารณาคะแนนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาดพบว่าโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่ามีความแตกต่างกันในด้านเครื่องมือ และการใช้ผลการประเมิน โดยพบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยที่คะแนนเฉลี่ยของสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.22

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการเคยรับการอบรม และไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมผู้ที่เคยรับการอบรมจะมีคะแนนมโนทัศน์สูงกว่าผู้ที่ไม่เคยรับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าผู้ที่เคยรับการอบรม และไม่เคยรับการอบรมจะมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบด้านเครื่องมือ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้ผลการประเมิน ส่วนในด้านการเตรียมพร้อม การวางแผนการประเมิน การเขียนรายงานการประเมิน และการประเมินภายนอกนั้น ผู้ที่เคยรับการอบรมจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยรับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.23

และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของสถานศึกษาตามตัวแปรการเคยรับการประเมินภายนอก และไม่เคยรับการประเมินภายนอกพบว่า โดยภาพรวมสถานศึกษาที่เคยรับการประเมินภายนอกจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาที่ไม่เคยรับการประเมินภายนอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาที่เคยรับการประเมินภายนอก และไม่เคยรับการประเมินภายนอกจะมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบด้านเครื่องมือ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้ผลการประเมิน ส่วนมโนทัศน์ด้านการเตรียมพร้อม และการประเมินภายนอกจาก สมศ. นั้น สถานศึกษาที่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า สถานศึกษาที่ไม่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.21 ร้อยละของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามสังกัด

มโนทัศน์	สังกัด					F	P
	สปข.	กรมสามัญ	เอกชน	เทศบาล	กทม		
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
ความหมาย ความสำคัญ	(58.58)	(64.00)	(69.73)	(59.57)	(66.51)	16.92	0.001
การเตรียมพร้อม	(65.01)	(61.23)	(57.58)	(60.64)	(49.54)	11.95	0.02
การวางแผน	(68.09)	(69.29)	(71.27)	(69.83)	(70.49)	0.75	0.554
เครื่องมือ	(62.77)	(55.56)	(63.18)	(57.45)	(56.55)	2.16	0.074
การเก็บข้อมูล	(53.03)	(52.94)	(58.18)	(55.74)	(51.49)	1.11	0.349
การวิเคราะห์	(57.45)	(58.47)	(59.09)	(46.41)	(56.85)	13.73	0.000
การตรวจสอบ	(82.45)	(75.00)	(75.85)	(77.13)	(77.08)	2.03	0.091
การเขียนรายงาน	(61.02)	(69.92)	(65.10)	(68.09)	(62.08)	1.63	0.166
การใช้ผลประเมิน	(61.40)	(53.69)	(54.75)	(55.66)	(61.44)	5.78	0.001
ประเมินภายนอก	(56.85)	(64.31)	(64.20)	(55.85)	(57.81)	4.01	0.004
รวม	(60.59)	(60.90)	(62.600)	(58.83)	(60.007)	3.51	0.008

หมายเหตุ : ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของคะแนนมโนทัศน์

ตารางที่ 4.22 ร้อยละ ของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

มโนทัศน์	ขนาดสถานศึกษา			F	P	1 - 2	1 - 3	2 - 3
	เล็ก	กลาง	ใหญ่					
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ					
ความหมาย ความสำคัญ	(62.53)	(64.88)	(62.18)	2.596	0.077	0.21	-1.41	-1.62
การเตรียมพร้อม	(57.89)	(59.63)	(58.59)	0.324	0.724	-0.26	-0.63	-0.37
การวางแผน	(69.93)	(70.90)	(68.24)	1.978	0.141	0.47	-0.27	-0.75
เครื่องมือ	(56.94)	(65.35)	(67.30)	3.249	0.035	-2.07	-1.68	0.39
การเก็บข้อมูล	(52.15)	(53.15)	(56.18)	2.779	0.064	-1.61	-0.40	1.21
การวิเคราะห์	(53.84)	(54.50)	(55.63)	2.24	0.109	-0.57	-0.21	0.36
การตรวจสอบ	(76.50)	(75.92)	(78.82)	1.516	0.222	-0.19	0.05	0.23
การเขียนรายงาน	(65.67)	(66.54)	(66.13)	0.166	0.847	-0.13	-0.24	-0.11
การใช้ผลประเมิน	(53.89)	(58.84)	(59.43)	3.19	0.043	-3.10*	-	0.33
							2.77*	
ประเมินภายนอก	(58.37)	(62.06)	(60.40)	0.239	0.787	-0.65	-1.18	-0.53
รวม	(59.05)	(61.37)	(61.63)	1.652	0.693	-7.89*	-	-0.86
							8.75*	

หมายเหตุ : ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของคะแนนโมทัศน์

ตารางที่ 4.23 ร้อยละของคะแนนโมทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามการรับการอบรม

มโนทัศน์	การอบรม		t	p
	เคย	ไม่เคย		
	ร้อยละ	ร้อยละ		
ความหมาย ความสำคัญ	(65.98)	(60.93)	1.987	0.048
การเตรียมพร้อม	(68.44)	(58.68)	2.153	0.036
การวางแผน	(69.52)	(57.21)	2.036	0.01
เครื่องมือ	(59.16)	(58.44)	0.228	0.82
การเก็บข้อมูล	(54.46)	(52.97)	0.601	0.55
การวิเคราะห์	(55.56)	(54.79)	0.383	0.702
การตรวจสอบ	(77.55)	(78.13)	-0.213	0.831
การเขียนรายงาน	(65.15)	(57.00)	2.238	0.04
การใช้ผลประเมิน	(57.35)	(57.42)	-0.035	0.972
ประเมินภายนอก	(71.88)	(58.69)	2.154	0.02
รวม	(63.13)	(58.02)	2.352	0.046

หมายเหตุ : ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของคะแนนโมทัศน์

ตารางที่ 4.24 ร้อยละ ของคะแนนโมทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามการรับประเมินภายนอก

มโนทัศน์	การรับการประเมินภายนอก		t	p
	เคย	ไม่เคย		
	ร้อยละ	ร้อยละ		
ความหมาย ความสำคัญ	(65.94)	(64.79)	-0.87	0.39
การเตรียมพร้อม	(66.28)	(59.14)	1.99	0.05
การวางแผน	(69.83)	(69.36)	0.26	0.79
เครื่องมือ	(59.12)	(59.19)	-0.02	0.98
การเก็บข้อมูล	(54.34)	(54.03)	0.10	0.92
การวิเคราะห์	(55.64)	(55.84)	0.29	0.77
การตรวจสอบ	(77.13)	(80.24)	-1.15	0.25
การเขียนรายงาน	(72.80)	(66.36)	2.16	0.03
การใช้ผลประเมิน	(57.35)	(57.49)	-0.07	0.95
ประเมินภายนอก	(63.50)	(58.87)	2.15	0.02
รวม	(62.74)	(60.86)	2.35	0.03

หมายเหตุ : ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของคะแนนโมทัศน์

6.2 รูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามสังกัดพบว่า ทุกสังกัดมีการปฏิบัติงานในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และเมื่อวิเคราะห์คะแนนการปฏิบัติงานจำแนกตามสังกัดพบว่าโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 59.09 รองลงมาได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 61.01 และสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 63.08 รายละเอียดดังตารางที่ 4.25

เมื่อวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาทุกขนาดมีการปฏิบัติในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ผลการประเมิน เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติงานประเมินภายในจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีคะแนนการปฏิบัติงานน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามการเคยรับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา และไม่เคยรับการอบรม พบว่าผู้ที่เคยรับการอบรมและไม่เคยรับการอบรม มีการปฏิบัติงานในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บข้อมูล เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าผู้ที่เคยรับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยรับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.27

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรการเคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. และไม่เคยรับการประเมินภายนอกพบว่า ทั้งสถานศึกษาที่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.และไม่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพบว่าโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยในด้าน การเตรียมพร้อม การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และการใช้ผลการประเมิน สถานศึกษาที่เคยผ่านการประเมินภายนอกจาก สมศ.จะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาที่ไม่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.25 ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามสังกัด

การปฏิบัติงานด้าน	สังกัด					F	P
	สพช	กรมสามัญ	เอกชน	เทศบาล	กทม		
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
การเตรียมพร้อม	(59.09)	(63.59)	(69.44)	(57.51)	(67.81)	18.323	0.002
การวางแผน	(63.06)	(70.72)	(68.91)	(56.15)	(57.96)	12.561	0.038
เครื่องมือ	(71.43)	(69.03)	(68.43)	(70.92)	(71.36)	0.293	0.883
การเก็บข้อมูล	(56.96)	(56.30)	(57.17)	(57.45)	(58.12)	0.357	0.839
การวิเคราะห์	(54.64)	(54.54)	(57.42)	(66.97)	(66.67)	9.972	0.046
การตรวจสอบ	(67.46)	(73.23)	(67.24)	(63.30)	(73.15)	3.055	0.018
การเขียนรายงาน	(63.92)	(63.89)	(60.95)	(57.70)	(61.14)	1.251	0.290
การใช้ผลประเมิน	(52.38)	(52.84)	(70.27)	(66.31)	(54.07)	19.311	0.023
รวม	(61.01)	(64.80)	(66.42)	(59.09)	(63.08)	13.168	0.005

หมายเหตุ : ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติ

ตารางที่ 4.26 ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การปฏิบัติงานด้าน	ขนาดสถานศึกษา			F	P	1 - 2	1 - 3	2 - 3
	เล็ก	กลาง	ใหญ่					
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ					
การเตรียมพร้อม	(63.04)	(63.63)	(64.21)	0.315	0.730	-0.42	-0.84	-0.42
การวางแผน	(62.47)	(64.40)	(63.46)	1.184	0.308	-1.38	-0.71	0.68
เครื่องมือ	(54.00)	(68.70)	(69.44)	3.67*	0.038	-1.32	-1.39	-0.07
การเก็บข้อมูล	(57.57)	(57.56)	(56.81)	0.278	0.757	0.00	0.10	0.10
การวิเคราะห์	(59.74)	(60.89)	(61.23)	0.772	0.463	-0.22	-0.28	-0.06
การตรวจสอบ	(66.40)	(67.35)	(69.08)	1.382	0.253	-0.11	-0.32	-0.21
การเขียนรายงาน	(60.51)	(61.78)	(61.52)	1.486	0.083	-0.42	-0.34	0.09
การใช้ผลประเมิน	(58.33)	(57.94)	(58.50)	0.759	0.469	0.05	-0.02	-0.07
รวม	(61.57)	(63.16)	(63.14)	5.052*	0.007	-3.84*	-3.80*	0.04

หมายเหตุ : ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติ

ตารางที่ 4.27 ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามการอบรม

การปฏิบัติงานด้าน	การอบรม		t	P
	เคย	ไม่เคย		
	ร้อยละ	ร้อยละ		
การเตรียมพร้อม	(63.55)	(62.37)	0.659	0.51
การวางแผน	(67.62)	(62.82)	-2.468	0.017
เครื่องมือ	(70.83)	(70.00)	-0.203	0.84
การเก็บข้อมูล	(57.43)	(56.01)	1.148	0.257
การวิเคราะห์	(60.21)	(59.87)	0.127	0.9
การตรวจสอบ	(70.83)	(67.75)	2.25	0.038
การเขียนรายงาน	(73.82)	(57.24)	2.398	0.043
การใช้ผลประเมิน	(60.68)	(59.17)	-0.671	0.506
รวม	(66.06)	(61.66)	2.248	0.032

หมายเหตุ : ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติ

ตารางที่ 4.28 ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามการรับการประเมินภายนอก

การปฏิบัติงานด้าน	การรับการประเมินภายนอก		t	P
	เคย	ไม่เคย		
	ร้อยละ	ร้อยละ		
การเตรียมพร้อม	(65.08)	(62.54)	2.258	0.038
การวางแผน	(67.45)	(67.15)	1.453	0.73
เครื่องมือ	(77.56)	(67.00)	1.951	0.058
การเก็บข้อมูล	(57.45)	(56.77)	0.864	0.75
การวิเคราะห์	(54.63)	(53.84)	0.568	0.87
การตรวจสอบ	(69.92)	(70.70)	0.773	0.68
การเขียนรายงาน	(61.17)	(56.67)	2.135	0.045
การใช้ผลประเมิน	(66.33)	(54.50)	2.057	0.023
รวม	(64.79)	(62.29)	2.386	0.002

หมายเหตุ : ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติ

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ห้มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา” เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ห้มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบห้มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนระหว่างสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) และ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 โรงเรียนใน 8 จังหวัด เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ชุดแบ่งเป็น 3 ตอน โดยข้อคำถามห้มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 77 ข้อ และข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประเมินภายใน จำนวน 18 ข้อ และได้ทดลองใช้เครื่องมือกับสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ จำนวน 15 โรงเรียนได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .9152 ส่งแบบสอบถามเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 260 ชุดได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 225 ชุด อัตราตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) และการใช้สถิติทดสอบที (t – test)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลภูมิหลังของผู้รับผิดชอบการประเมินภายในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 69 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาได้แก่ เชียงใหม่ และขอนแก่นจำนวน 24 โรงเรียนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 10 เมื่อจำแนกตามสังกัดพบว่าสังกัด สปช.และสังกัดกรุงเทพมหานครมีจำนวนมากที่สุดจำนวน 47 โรงเรียนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 20 เมื่อแบ่งตามขนาดสถานศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนมากกว่า 1000 คน จำนวน 123 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 54 และพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 194 โรงเรียนผ่านการประเมินภายนอกจาก สมศ.แล้วคิดเป็นร้อยละ 86 ส่วนสถานศึกษาที่ยังไม่ผ่านการประเมินภายนอกมีจำนวน 31 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 13 ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 138 คนคิดเป็นร้อยละ 61 ส่วนใหญ่เคย

เข้ารับการอบรมจำนวน 191 คนคิดเป็นร้อยละ 85 และสถานศึกษาสังกัด กทม ผ่านการประเมินภายนอกจาก สมศ.มากที่สุดจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 22 และสถานศึกษาสังกัด คณะกรรมการการศึกษาเอกชนยังไม่เคยได้รับการประเมินภายนอกจาก สมศ.มากที่สุดจำนวน 11 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 35 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้รับผิดชอบการประเมินภายในส่วนใหญ่มีเจตคติเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดี

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้องค์ประกอบจำนวนทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา มีค่าไอเกนเท่ากับ 4.348 มีค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนเท่ากับ 8.315 2) องค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายใน มีค่าไอเกนเท่ากับ 16.58 มีค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนเท่ากับ 15.759 3) องค์ประกอบด้านการใช้ผลการประเมิน มีค่าไอเกนเท่ากับ 9.129 มีค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนเท่ากับ 14.96 ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดสามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 39

3. สถิติเชิงบรรยายของมโนทัศน์

ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้รับผิดชอบการประเมินมีคะแนนมโนทัศน์เฉลี่ยเท่ากับ 2.00 โดยข้อความ การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (1.25) รองลงมาได้แก่ การประเมินภายในจำเป็นต้องสร้างเอกสารประกอบการประเมินในทุกตัวบ่งชี้ (1.36) และการประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ. (1.39) ตามลำดับ

สำหรับคะแนนมโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายในพบว่าโดยภาพรวมมีคะแนนมโนทัศน์เฉลี่ยเท่ากับ 1.92 โดยข้อความการเก็บข้อมูลตัวบ่งชี้หนึ่งๆ ควรใช้หลายวิธี และการวิเคราะห์ข้อมูลควรใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 0.42 ส่วนข้อความ ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่ควรนำมาจัดทำสารสนเทศเพื่อการประมวลผลภายในมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.47

ส่วนคะแนนมโนทัศน์ในองค์ประกอบด้านการใช้ผลการประเมินพบว่าโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 โดยข้อความ สถานศึกษาใดที่ผ่านการประเมินจาก สมศ. จะได้รับใบรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (0.52) ส่วนข้อความผู้ที่ใช้ผลการประเมินคือ ครู และนักเรียนในสถานศึกษาเท่านั้น (0.53) และการประเมินเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด (0.54)

4. ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

4.1 ผลการวิเคราะห์ความถี่ของการปฏิบัติงานในการประเมินคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์การทำและ ไม่ทำในการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ พบว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีการการปฏิบัติในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และการรายงานผลการ ส่วนการปฏิบัติงานในด้านการใช้ผลการประเมินมีความถี่ของการทำน้อยที่สุด จำนวน 210 โรงเรียน (ร้อยละ 93.33)

สำหรับความถี่ของการปฏิบัติงานในแต่ละข้อนั้นในองค์ประกอบด้านการเตรียมพร้อม พบว่า ด้านการเตรียมพร้อมสถานศึกษาทุกแห่งมีการเตรียมงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมิน รองลงมาได้แก่สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากร ส่วนการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมีความถี่น้อยที่สุด ส่วนในด้านการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา พบว่า สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา มีความถี่มากที่สุด ส่วนการสำรวจแรงจูงใจในการทำการประเมินมีความถี่น้อยที่สุด สำหรับการปฏิบัติงานด้านการสร้างความตระหนักในการประเมินพบว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยผู้บริหาร ด้านการทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พบว่าการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษามีความถี่มากที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ความสอดคล้องนโยบายสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษามีความถี่น้อยที่สุด ในด้านการพัฒนาความรู้และทักษะในการประเมินพบว่า ผู้บริหารเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ศึกษาจากเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับการประเมินภายในด้วยตนเอง

สำหรับความถี่การปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการวางแผนการประเมินพบว่า ด้านการวางแผนการประเมิน การกำหนดกรอบการประเมินมีความถี่มากที่สุด โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินมีความถี่น้อยที่สุด ในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน พบว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาและมาตรฐานมีความถี่มากที่สุด ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนมีความถี่น้อยที่สุด โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ได้แก่ผู้บริหารและครู ส่วนผู้ปกครองมีความถี่น้อยที่สุด ด้านการกำหนดกรอบการประเมิน พบว่าการกำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับแหล่งผู้ให้ข้อมูลมีความถี่มากที่สุด โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางกรอบการประเมิน ได้แก่ ผู้บริหารและครู ส่วนนักเรียนมีความถี่น้อยที่สุด สำหรับมาตรฐานการศึกษาที่ใช้ในการประเมิน ส่วนใหญ่ใช้มาตรฐานการศึกษาชาติ : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานพบว่า กำหนดแนวทางการดำเนินงานในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะยาวมีความถี่มากที่สุด โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้บริหารมีความถี่สูงสุด ส่วนนักเรียนมีความถี่น้อยที่สุด

สำหรับความถี่การปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการดำเนินงานประเมินภายในพบว่า ในด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน พบว่าใช้เครื่องมือที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้สร้างไว้แล้วมีความถี่สูงสุด ส่วนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง ความตรงมีความถี่น้อยที่สุด ในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ใช้เครื่องมือที่หลากหลายมีความถี่สูงสุด ส่วนวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมมีความถี่สูงสุด ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยามีความถี่น้อยที่สุด ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในให้มีความเป็นปัจจุบันมีความถี่สูงสุด ส่วนการใช้สถิติขั้นสูงในวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถี่น้อยที่สุด ในด้านวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ การคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบรรยายสภาพ ส่วนการวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบมีความถี่น้อยที่สุด และด้านการตรวจสอบการประเมินพบว่า การวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนามีความถี่สูงสุด ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องพัฒนามีความถี่น้อยที่สุด

นอกจากนี้ในด้านการเขียนรายงานการประเมินตนเองพบว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีการเขียนรายงานการประเมินตนเองทุกปี รองลงมาได้แก่เขียนรายงานอย่างกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย และเขียนรายงานการประเมินตนเองตามรูปแบบที่สมศ.กำหนด ในส่วนของการรายงานผลการประเมินพบว่าสถานศึกษาทุกแห่งมีการรายงานผลการประเมินให้ต้นสังกัด ผู้บริหาร รองลงมาได้แก่รายงานผลการประเมินให้ครู อาจารย์ ส่วนการรายงานผลการประเมินให้นักเรียน และการรายงานผลการประเมินให้ชุมชนมีความถี่น้อยที่สุด และในด้านการใช้ผลการประเมิน ส่วนใหญ่ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นและแสดงให้เห็นผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

4.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์คะแนนของการปฏิบัติงานเพื่อระบุการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์เป็นร้อยละ เนื่องจากในแต่ละข้อมีน้ำหนักคะแนนไม่เท่ากันโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 กล่าวคือหากมีคะแนนสูงกว่าร้อยละ 60 แสดงว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง และหากมีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 แสดงว่ามีการปฏิบัติงานในระดับต่ำซึ่งจากผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และ การใช้ผลการประเมิน

5. ผลการวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม

ผลการวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่า สามารถจัดรูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้ทั้งหมดจำนวน 45 รูปแบบและรูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาได้ทั้งหมดจำนวน 42 รูปแบบโดยพบว่ารูปแบบที่ 1 ซึ่งมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในทุกองค์ประกอบ มีจำนวนมากที่สุด

6. การวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ

6.1 รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณารูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามสังกัดพบว่าทุกสังกัดมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบด้านการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยในแต่ละสังกัดจะมีรูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบต่าง ๆ แตกต่างกัน และ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนโดยจำแนกตามสังกัดต่าง ๆ พบว่ามีคะแนนมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย สังกัดสำนักการศึกษาท้องถิ่นมีคะแนนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนมากที่สุด รองลงมาได้แก่สังกัดกรุงเทพมหานคร และ สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาทุกขนาดมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ประกอบด้านการเตรียมพร้อม การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และ การใช้ผลการประเมิน และเมื่อพิจารณาคะแนนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาดพบว่าโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการยอมรับการอบรม และไม่ยอมรับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมผู้ที่เคยรับการอบรมจะมีคะแนนมโนทัศน์สูงกว่าผู้ที่ไม่เคยรับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของสถานศึกษาตามตัวแปรการยอมรับการประเมินภายนอก และไม่ยอมรับการประเมินภายนอกพบว่า โดยภาพรวมสถานศึกษาที่เคยรับการประเมินภายนอกจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาที่ไม่เคยรับการประเมินภายนอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 รูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามสังกัดพบว่า ทุกสังกัด มีการปฏิบัติงานในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และเมื่อวิเคราะห์คะแนนการปฏิบัติงานจำแนกตามสังกัดพบว่า โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด รองลงมา ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาทุกขนาดมีการปฏิบัติในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ผลการประเมิน เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติงานประเมินภายในจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามการเคยรับการอบรม เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา และ ไม่เคยรับการอบรม พบว่าผู้ที่เคยรับการอบรมและไม่เคยรับการอบรม มีการปฏิบัติงานในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บข้อมูล เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรการเคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. และไม่เคยรับการประเมินภายนอกพบว่า ทั้งสถานศึกษาที่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.และไม่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพบว่าโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันโดยในด้าน การเตรียมพร้อม การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และการใช้ผลการประเมิน สถานศึกษาที่เคยผ่านการประเมินภายนอกจาก สมศ.จะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาที่ไม่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. มโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

จากการวิเคราะห์ห้วงมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า ในองค์ประกอบด้านหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในส่วนใหญ่มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในประเด็นเรื่องการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานเฉพาะกิจ ทำเฉพาะช่วงที่มีผู้มาประเมินเท่านั้น ไม่ใช่งานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทุมพร จามรมาน (2544) สุวิมล ว่องวาณิช (2544) และ รุ่ง แก้วแดง (2544) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดและการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนว่าครุมีความคิดว่า การประเมินเป็นการจับผิดการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน เป็นการทำงานเสริมนอกเหนือจากงานปกติ เป็นการประเมินเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว เพื่อรายงานต้นสังกัดและสอดคล้องกับ จงดี แซ่ตัน (2544) พบว่าการประเมินภายในของโรงเรียนมากกว่าครึ่งเป็นการประเมินเฉพาะกิจ (ร้อยละ 54.9) และการประเมินภายในต้องสร้างเอกสารประกอบการประเมินในทุกตัวบ่งชี้ นอกจากนี้ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในประเด็นการประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ. สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สยาม สุ่มงาม (2541) ได้พบว่าครุมีความคิดว่าการประเมินคุณภาพโรงเรียนเพียงเพื่อการให้ใบรับรองมาตรฐานการศึกษาเท่านั้น เมื่อผ่านการประเมินภายนอกจาก สมศ.แล้วก็จะมีการขึ้นป้ายว่าเป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพจาก สมศ.แล้ว ซึ่งหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมากที่สุด ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ. เนื่องจาก การประเมินรอบแรกเป็นการประเมินเพื่อยืนยันสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาเท่านั้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2545)

นอกจากนี้จากผลการวิจัยพบว่าผู้รับผิดชอบการประเมินมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในส่วนของ การกำหนดเกณฑ์การประเมิน ซึ่งฝ่ายบริหารจะเป็นฝ่ายกำหนดโดยบุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนด ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของสถานศึกษา (stakeholders) และในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินควรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานและมาตรฐานการศึกษา (สุวิมล ว่องวาณิช, 2544) นอกจากนี้การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้อง เพราะเป็นการประเมินตามความเป็นจริงและข้อมูลจากสมุดการบ้าน และผลงานของนักเรียนก็สามารถนำมาใช้ในการประเมินได้เช่นกัน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินนั้น ไม่ควรเก็บข้อมูลหลายๆตัวบ่งชี้เนื่องจากลักษณะของแต่ละตัวบ่งชี้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้ ความเข้าใจควรใช้การทดสอบ หรือการประเมินจากผลงาน ตัวบ่งชี้

ประเภทความรู้สึก ความคิดเห็น เจตคติ ควรใช้การสังเกตพฤติกรรม ประกอบการพูดคุยซักถาม การใช้แบบวัดทางจิตวิทยา การรายงานตนเอง หรือการให้คนรอบข้างเป็นผู้ประเมิน เป็นต้น

ในส่วนของรายงานการประเมินตนเอง เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. และรายงานการประเมินตนเองควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับและสถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม และสำหรับผู้ที่ใช้ผลการประเมินนั้นนอกจากผู้บริหาร ครู และนักเรียนในสถานศึกษา แล้วผู้ปกครองและชุมชนควรได้รับทราบถึงสภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษาด้วย ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการประเมินของสถานศึกษา เพื่อทุกฝ่ายจะได้ช่วยกันพัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพที่ดีต่อไป และสถานศึกษาใดที่ผ่านการประเมินจาก สมศ. ในรอบแรกจะไม่มีกรรับรองคุณภาพ เพราะการประเมินภายนอกรอบแรกเป็นการประเมินเพื่อยืนยันสภาพจริงของสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อยืนยันว่าสถานศึกษานั้นได้ปฏิบัติตามที่เขียนรายงานหรือไม่ โดยผู้ประเมินจะทำหน้าที่เหมือน หมอโรงเรียนในการตรวจเยี่ยมโรงเรียน ไม่ได้มีหน้าที่ตรวจสอบ หรือจับผิดการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา การประเมินภายนอกมุ่งเน้นการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตร และเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

2. รูปแบบมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

จากการวิเคราะห์รูปแบบมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่ารูปแบบที่ 1 ซึ่งมีคะแนนองค์ประกอบในทุกด้านน้อยกว่าร้อยละ 60 มีจำนวนมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมแล้ว สถานศึกษามีมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรหามาตรการในการเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง สมบูรณ์เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาจะได้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งจากการศึกษาของ สุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546) พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุประสิทธิผลได้นั้น เป็นผลมาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติเป็นสำคัญ ทั้งนี้หากสถานศึกษามีการบริหารงานที่ดี มีการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมาย การประกันคุณภาพการศึกษา และได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่นภายนอกสถานศึกษา ทุกสถานศึกษาก็สามารถบรรลุประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณ วิลาลักษณ์ (2542) พบว่าระดับความรู้ ความเข้าใจ ความร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพื่อเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะนำไปสู่ภาคการปฏิบัติเพื่อเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานของการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ นโยบายการบริหารและการปฏิบัติเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลางที่มีจำนวนบุคลากรมาก และมีความซับซ้อนของโครงสร้างการบริหารมากกว่ากลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและวางแนวทางการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของแคทลียา ศรีแปลก (2544) พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินภายในได้แก่ ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ความสามารถในการบริหารจัดการ การมีจิตวิทยาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และและการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอของผู้บริหาร นอกจากนี้สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานที่มีระบบการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโดยผู้บริหาร ซึ่งอาจเป็นตัวผู้บริหารสถานศึกษาเองหรือ โดยผู้ได้รับการมอบหมายจากผู้บริหาร มีการจัดทำระบบสารสนเทศให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานและหลีกเลี่ยงการใช้กระบวนการเสริมแรงทางลบ เน้นการใช้กระบวนการเสริมแรงทางบวก รวมถึงเร่งพัฒนาทักษะความสามารถของบุคลากรด้านการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีระบบการจัดการงบประมาณและการใช้พัสดุที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการติดต่อสื่อสารหลายช่องทาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและรับทราบข่าวสารตรงกันของบุคลากรในสถานศึกษา เน้นระบบการทำงานเป็นทีม ภายใต้การบริหารงานที่ดีของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ มีการใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมถึงการบริหารงานที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา นอกจากนี้ปัจจัยด้านลักษณะของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยโครงสร้างสถานศึกษาที่เหมาะสม และสภาพการใช้เทคโนโลยีภายในสถานศึกษาก็เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการบริหารงานสถานศึกษา ซึ่งในกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องใส่ใจและเห็นความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยนำพาให้สถานศึกษาบรรลุประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้

ในส่วนบุคลากรในสถานศึกษานั้นเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การประเมินคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ โดยบุคลากรในสถานศึกษาต้องมีการปรับพฤติกรรมการทำงานให้เป็นพฤติกรรม การปฏิบัติงานแบบใหม่ที่มุ่งเน้นความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา และการพยายามปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่ได้จากการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งจากผลการวิจัยของแคทลียา ศรีแปลก (2544) พบว่าการเห็นความสำคัญและคุณค่าของการประเมินภายในสถานศึกษา และการเห็นความสำคัญของผลการประเมิน ซึ่งการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุประสิทธิผลได้นั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริลักษณ์ ค้อชากุล (2544) พบว่าปัญหาในการควบคุมคุณภาพในระบบประกันคุณภาพการศึกษาคือบุคลากรบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการ ไม่ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่าย

หมวดวิชา และมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรยังไม่ชัดเจนในรูปแบบและวิธี คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหรือหรือตัวแทนจากชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานฝ่ายบริหารขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดก็มีส่วนช่วยในด้านการให้ความรู้ที่ถูกต้อง การกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมถึงกระตุ้นให้สถานศึกษาดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการนิเทศติดตามการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ควรมีการให้ข้อเสนอแนะรวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษาที่สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติตามได้จริง เพื่อให้บรรลุประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นมีคะแนนมโนทัศน์และการปฏิบัติที่น้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดเหล่านี้มีขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนและครูน้อย ทำให้ขาดความพร้อมในการบริหารงาน หรือไม่ค่อยได้รับการนิเทศหรือตรวจเยี่ยมจากผู้ประเมินหรือบุคคลภายนอก และมีภาวะของการแข่งขันต่ำ ทำให้ไม่มีแรงจูงใจ หรือแรงกระตุ้นในการบริหารจัดการ ส่วนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีคะแนนมโนทัศน์และการปฏิบัติงานประเมินภายในสูงที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดนี้ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีลักษณะการบริหารงานที่เป็นไปในเชิงธุรกิจ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ มีความพร้อมในด้านงบประมาณ และ บุคลากร จึงทำให้มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง และนอกจากนี้ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครองในด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นข้อมูลในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย ดังนั้นมโนทัศน์และการปฏิบัติงานประเมินภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงอยู่ในระดับที่สูงกว่าสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ สำหรับตัวแปรในด้านขนาดของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาขนาดกลาง และ สถานศึกษาขนาดใหญ่มีคะแนนมโนทัศน์และการปฏิบัติงานที่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ส่วนใหญ่จะมีที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ซึ่งเป็นแหล่งชุมชน การคมนาคมสะดวก ใกล้แหล่งวิทยาการต่าง ๆ มีโอกาสได้รับการประเมินและตรวจเยี่ยมจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และมีภาวะของการแข่งขันในการจัดการศึกษาสูง (พัชริ ชันอาสาสะวะ, 2544) น่าจะมีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้จากการศึกษาของ สมพงษ์ โสภณ (2542) และ เนตร เตโช (2542) พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่จะ

มีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงทำให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ประสบความสำเร็จได้สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นด้วย

และสำหรับตัวแปรการรับการอบรม และการรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. นั้น สถานศึกษาที่ผู้รับผิดชอบการประเมินได้รับการอบรม จะมีมีโนทัศน์และการปฏิบัติงานสูงกว่าสถานศึกษาที่ผู้รับผิดชอบการประเมินไม่ได้รับการอบรม เนื่องจาก การอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการอบรมนอกจากจะได้รับความรู้จากวิทยากร แล้วยังได้มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อบรมจากสถานศึกษาอื่น ๆ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และการช่วยเหลือกันในเชิงวิชาการด้วย ส่วนสถานศึกษาที่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. นั้นย่อมมีมีโนทัศน์ และการปฏิบัติงานที่สูงกว่าสถานศึกษาที่ไม่เคยรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. เนื่องจากกระบวนการในการรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. นั้นสถานศึกษาต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน และการปฏิบัติงานประเมินแก่บุคลากรในสถานศึกษา นอกจากนี้การมีประสบการณ์ในการรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. ทำให้ได้รับทราบกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ในการประเมินได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าระดับมีโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 60 โดยเฉพาะมีโนทัศน์และการปฏิบัติในด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายใน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รับทราบถึงสภาพระดับมีโนทัศน์และการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นข้อมูลพื้นฐานให้สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการเพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา มีโนทัศน์และการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นต่อไป

2. รูปแบบมีโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาของแต่ละสังกัดมีรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างเฉพาะเจาะจง จึงเป็นสารสนเทศที่แต่ละสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดสามารถที่จะนำผลจากการวิจัยไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานของตนได้ตามองค์ประกอบของมีโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาของแต่ละสังกัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์กับการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดต่าง ๆ 5 สังกัดเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในสังกัดอาชีวศึกษา หรือมหาวิทยาลัย ซึ่งมีธรรมชาติของการประกันคุณภาพที่แตกต่างไป ว่ามีมโนทัศน์ หรือการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนอย่างไร และควรมีการศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาให้สถานศึกษามีมโนทัศน์และการปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างไรให้ได้ผลมากที่สุด ตลอดจนการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่น่าจะส่งผลให้สถานศึกษามีมโนทัศน์และการปฏิบัติงานที่ถูกต้องต่อไป นอกจากนี้ควรมีการศึกษาเชิงลึกในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นว่ามีเหตุปัจจัยใดที่ทำให้มีมโนทัศน์และการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ และศึกษาเชิงลึกในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนว่ามีเหตุปัจจัยใดที่ทำให้มีมโนทัศน์และการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษา : การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา:
เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- แคลทียา ศรีแปลก. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของ
โรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคันทนาเยาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาค
วิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จงดี แซ่ตัน. (2544). การวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาในการ
ประเมินผลภายในของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2542). การพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา : กรณี
ตัวอย่างโรงเรียนคันทนาเยาว กรุงเทพมหานคร. โครงการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมิน
ภายในของสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มณิตา แมนผดุง. (2544). การศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน
อนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัสวีร์ โนนหัวรอ. (2545). การประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน :
การประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงกระบวนการลำดับลดหลั่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (2546). หลักเกณฑ์และวิธีการ
ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษา : ทุกคนทำได้ไม่ยาก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- วลี เฉลยสมัย. (2538). การพัฒนาวิธีการวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่คำนึงถึงสภาพที่
เป็นจริงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการ
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัชรวิทย์ เทพพุทธานุกร. (2544). การศึกษาการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา : ISO 9000- ธรรมนุญสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สยามมิตรการพิมพ์.
- วิโรจน์ ศรีโกศา และ พิระ รัตนวิจิตร. (2544). จากหลักการสู่แนวปฏิบัติ การประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาชาติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญกิจ.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2544). แนวทางการประเมินคุณภาพในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- วรวิทย์ กองกระโทก. (2545). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน เอกชน อาชีวศึกษากับการศึกษาระดับพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2537). การพัฒนาวิธีการวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2546). “การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของผู้เรียน” ใน การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. สุวิมล ว่องวาณิช, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย และ สุพักตร์ พิบูลย์. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จตุพร ดีไซน์.
- สยาม สุ่มงาม. (2541). กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2545). การวิเคราะห์มโนทัศน์และการปฏิบัติงานประเมินผลภายในสถานศึกษาระดับพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพนิดา ชัยวิทย์. (2546). การพัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2543). รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.

- อุทุมพร จามรมาน. (2544). **วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (รวมเกณฑ์ประเมินและตัวอย่างรายงาน)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ฟ้านี้.
- อุทุมพร จามรมาน. (2545). **9 ขั้นตอนการทำประกันคุณภาพการศึกษาที่ครบวงจร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ฟ้านี้.

ภาษาอังกฤษ

- Anthony, N.R. (1965). **Planning and control systems: a framework for analysis**. Cambridge, Mass. Harvard University Press.
- Byars, L.L. (1992). **Concepts of strategic management: formulation and implementation**. 3rd ed. N.Y.: Harper Collins Publishers.
- Cuttance, P. (1993). Quality assurance and quality management: Complementary but different functions. **Evaluation news & comment** 2(July 1993): 18-23.
- Cuttance, P. (1994). **Consumer evaluation of quality management and quality assurance systems for schools**. Paper prepared for the Australian Quality Council Conference, Sydney: NSW Department of School Education (8-9 July 1994): 5.
- Cuttance, P. (1995). Benchmarking school systems. **Paper prepared for the Australian College of Education Conference on Benchmarking School Education** (pp.199). Sydney: NSW Department of School Education.
- Freeman, R. (1997). **Quality assurance in training and education: a view to the future**. London: Kogan page.
- Geoffrey, D.D. (1994). **Developing quality systems in education**. New York: Routledge.
- Harman, G. (1996). **Quality assurance for higher education: developing and managing** Quality assurance for higher education systems and institutions in Asia and the Pacific. Bangkok: UNESCO Principal Regional Office for Asia and the Pacific.
- Hradesky, J.L. (1995). **Total quality management handbook**. New York: McGraw-Hill.
- Hutchins, G.B. (1991). **Introduction to quality: Control, assurance, and management**. New York: Macmillan.
- Juran, J.M. and Gryna, F.M. (1993). **Quality planning and analysis**. 3rd ed. Singapore: McGraw-Hill Book.

- Ministry of Education and Culture. (1995). **The development of education system in Indonesia: A country report**. Indonesia: the Office of Educational and Cultural Research and Development.
- Nevo & David. (2001). School evaluation: internal or external. **Studies in educational evaluation**. 27(2), 95 – 106. Retrived June 20, 2003, from Education Abstracts Full Text, Accession no. BEDI01017950.
- Nicholls, J. (1993). Customer value in four Steps, **TQM Mangzine** 5(6), 49-53.
- Price, J.L. (1968). **Organizational effectiveness: An inventor of propositions**. Home wood, III: Richard D. Irvin.
- Riley, K.A. and Nuttal, D.L. (eds.). (1994). **Measuring quality: education indicators United Kingdom and international perspectives**. London: The Falmer Press.
- Ross, K.R., Barzer, L. & Bennington, E. (2002). Quality assurance for distance Education: A faculty Peer Review Process. **Tech Trends**. 46(5): 48 – 52, 43.
- Sallis, E. (2002). **Total quality management in education**. 3rd ed. London: Kogan Page.
- Stebbing, L. (1993). **Quality assurance: The route to efficiency and competitiveness**. 3rd ed., Chichester, West Sussex: Ellis Horwood.
- Stufflebeam, D.L., et al (1971). **Educational evaluation and decision making**. Itasca, Illinois: Peacock Publishing.
- Thompson, A. and Strickland, A.J. (1995). **Strategic management: concept and cases**. 8th ed. Tex.: Business Publications, Inc.
- Tovey, P. (1994). **Quality assurance in continuing professional education an analysis**. New York: Routledge Publishers.



ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยข้อคำถามแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานประเมินคุณภาพการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นจึงขอความกรุณา ท่านอาจารย์ให้ข้อมูลตรงกับความจริงและการปฏิบัติของท่าน ตามความเป็นจริง ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่าน จะไม่มีผลกระทบใดๆ กับตัวท่านทั้งสิ้น ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น

ด้วยความเคารพอย่างสูง
นาย มัสดี แวดรามเม
นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1

ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง และ หน้าข้อความที่ตรงกับความไม่เป็นจริง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชา
 - 2. ปริญญาตรี สาขาวิชา
 - 3. ปริญญาโท สาขาวิชา
 - 4. ปริญญาเอก สาขาวิชา
 - 5. อื่น ๆ สาขาวิชา.....

3. สถานศึกษาของท่านอยู่ในจังหวัด
 - 1. กรุงเทพมหานคร 5. นุรีรัมย์
 - 2. นนทบุรี 6. ขอนแก่น
 - 3. เชียงใหม่ 7. ยะลา

4. ลำปาง

 8. พัทลุง

4. สถานศึกษาของท่านอยู่ในสังกัด (สังกัดเดิม)

- 1. สปช
- 2. กรมสามัญศึกษา
- 3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- 4. สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล)
- 5. กรุงเทพมหานคร

5. จำนวนนักเรียน

- 1. ไม่เกิน 300 คน
- 2. 301 – 1000 คน
- 3. ตั้งแต่ 1001 คนขึ้นไป

6. ท่านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาหรือไม่

- 1. เคยได้รับการอบรม จำนวน..... ครั้ง
 - 1.1) เรื่อง..... จัดโดย.....
 - 1.2) เรื่อง..... จัดโดย.....
 - 1.3) เรื่อง..... จัดโดย.....
 - 1.4) เรื่อง..... จัดโดย.....
 - 1.5) เรื่อง..... จัดโดย.....
- 2. ไม่เคยได้รับการอบรม

7. สถานศึกษาของท่านเคยได้รับการประเมินภายนอกจากสมศ.หรือไม่

- 1. เคยได้รับการประเมิน เมื่อปีการศึกษา.....
- 2. ไม่เคยได้รับการประเมิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมาย x ทับตัวเลขที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- กำหนดให้
- 1 หมายถึง เห็นด้วยกับคำหรือข้อความทางด้านซ้ายมากที่สุด
 - 2 หมายถึง เห็นด้วยกับคำหรือข้อความทางด้านซ้ายค่อนข้างมาก
 - 3 หมายถึง เห็นด้วยกับคำหรือข้อความทางด้านซ้ายค่อนข้างน้อย
 - 4 หมายถึง เฉย ๆ หรือทั้งสองอย่างพอ ๆ กัน หรือยังตัดสินใจไม่ถูก
 - 5 หมายถึง เห็นด้วยกับคำหรือข้อความทางด้านขวาค่อนข้างน้อย
 - 6 หมายถึง เห็นด้วยกับคำหรือข้อความทางด้านขวาค่อนข้างมาก
 - 7 หมายถึง เห็นด้วยกับคำหรือข้อความทางด้านขวามากที่สุด

ตัวอย่าง เช่น ถ้าท่านคิดว่าการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่ เยี่ยมมากที่สุด

แย่	1	2	3	4	5	6	7	เยี่ยม
-----	---	---	---	---	---	---	--------------	--------

a. ท่านคิดว่าการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่

ดี	1	2	3	4	5	6	7	ไม่ดี
สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	ไม่สำคัญ
ล้มเหลว	1	2	3	4	5	6	7	ประสบผลสำเร็จ
คุ้มค่า	1	2	3	4	5	6	7	สิ้นเปลือง
ไม่จำเป็น	1	2	3	4	5	6	7	จำเป็น
ยุ่งยาก	1	2	3	4	5	6	7	ง่าย
มีประโยชน์	1	2	3	4	5	6	7	ไร้ประโยชน์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อให้ทราบความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา					
2. การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ.					
3. การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้					
4. การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อตรวจสอบความคิดพลาดในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา					
5. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสถานศึกษาต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน					
6. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำในวงจรการทำงานปกติ					
7. การประเมินคุณภาพภายในเน้นการทำรายงานเพื่อรายงานให้ต้นสังกัด					
8. การประเมินคุณภาพการศึกษาช่วยให้สถานศึกษาทราบจุดอ่อน จุดแข็ง และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา					
9. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานเฉพาะกิจ					
10. การประเมินภายในจำเป็นต้องสร้างเอกสารประกอบการประเมินในทุกตัวบ่งชี้					
11. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง และชุมชนยอมรับว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ					
12. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานที่เน้นเก็บผลการประเมินไว้ใช้ภายในสถานศึกษา					
13. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระแก่บุคลากรในสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เพิ่มจากงานปกติ					
14. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างผลงานของผู้บริหาร					
15. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง					
16. ก่อนทำการประเมินภายในควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา					
17. บุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน					
18. เจตคติและแรงจูงใจในการทำการประเมินเป็นสิ่งที่จะต้องสำรวจก่อนทำการประเมิน					
19. สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบและประสานงานการประเมินภายใน					
20. บุคลากรที่ไม่ใช่คณะกรรมการประเมินภายในไม่สามารถที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเองได้					
21. คณะกรรมการประเมินภายในประกอบด้วยผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา					
22. คณะกรรมการประเมินภายในไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล					
23. ผู้มีส่วนในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานควรเน้นบุคลากรในสถานศึกษา					
24. ก่อนทำการประเมินควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อกำหนดกรอบในการประเมิน					
25. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินควรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานและมาตรฐานการศึกษา					
26. ชุมชน และกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้					
27. วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ควรใช้วิธีการเดียวกัน					
28. สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถกำหนดมาตรฐานเองได้					

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
29. เกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาทุกแห่งจะเหมือนกัน					
30. บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน					
31. เกณฑ์การประเมิน ควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
32. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายในไม่ควรจัดทำขึ้นเองเพราะจะไม่ได้มาตรฐาน					
33. การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้อง					
34. เครื่องมือแต่ละชุด ไม่ควรเก็บข้อมูลหลายๆตัวบ่งชี้					
35. ข้อมูลจากสมุดการบ้าน และผลงานของนักเรียนสามารถนำมาใช้ในการประเมินได้					
36. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ควรใช้เพียงชนิดเดียวก็เพียงพอแล้ว					
37. ข้อมูลครู ไม่ควรเก็บรวบรวมจากนักเรียน					
38. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย จะทำให้ได้ข้อมูลที่ซ้ำซ้อน					
39. การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้สิ้นเปลืองและไม่จำเป็น					
40. ข้อมูลนักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนก็เพียงพอ					
41. ทุกตัวบ่งชี้ ควรใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมือนกัน					
42. ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้ ความเข้าใจ ควรเก็บข้อมูลโดยการทดสอบ หรือประเมินผลงาน					
43. ตัวบ่งชี้ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยาดีที่สุด					
44. การเก็บข้อมูลตัวบ่งชี้หนึ่งๆ ควรใช้หลายๆวิธี					
45. พฤติกรรมการสอนของครู ควรเน้นสอบถามจากตัวครูโดยตรง					
46. พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารควรเก็บข้อมูลจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง					
47. การวิเคราะห์ข้อมูลควรใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ					
48. ควรใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมือนกันในทุกตัวบ่งชี้					
49. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินภายในจำเป็นต้องใช้สถิติและ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล					
50. การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อนำไปกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา พัฒนานักเรียน					
51. สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการประเมิน					
52. การสรุปลักษณะพฤติกรรมกรเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ในชั้นเรียนของครูประจำชั้นจัดเป็นวิธีการ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างหนึ่ง					
53. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่ควรนำมาจัดทำสารสนเทศเพื่อการประมวลผลภายใน					
54. ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในควรปรับปรุงให้มีความเป็นปัจจุบันตลอดเวลา					
55. เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรมีการตรวจสอบการประเมิน					
56. เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรมีการกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา					
57. รายงานการประเมินตนเอง เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.					
58. สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานสมศ. ทุกปี					

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ปานกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
59. รูปแบบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกแห่งเหมือนกัน					
60. รายงานผลการประเมินตนเองควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับ					
61. การรายงานผลการประเมินตนเองควรมีรายงานจุดเด่นของสถานศึกษา					
62. การขอรับการประเมินจาก สมศ. ควรมีการจัดทำทสรูปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วง 5 ปีด้วย					
63. รายงานการประเมินตนเองที่ใช้ในสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม					
64. สถานศึกษาใดที่ผ่านการประเมินจาก สมศ. จะได้รับใบรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา					
65. ผลการประเมินของโรงเรียน ก. ดีกว่า โรงเรียน ข. แสดงว่าโรงเรียน ก. มีคุณภาพดีกว่า					
66. ผลการประเมินที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปรับปรุงและพัฒนา					
67. หากผลการประเมินไม่ได้ระดับดี จะทำให้สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาเสื่อมเสียชื่อเสียง					
68. ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา					
69. ผลการประเมินภายในที่มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยสามารถนำไปใช้วางแผนการดำเนินงานต่อไปได้					
70. ผลการประเมินของสถานศึกษาจะมีผลต่อการพิจารณาคัดสินขึ้นเงินเดือนของบุคลากรในสถานศึกษา					
71. ผลการประเมินของสถานศึกษาเป็นความลับทางราชการ					
72. การประเมินเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด					
73. การประเมินคุณภาพการศึกษาจะเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อได้มีการนำผลการประเมินไปใช้					
74. ผลการประเมินไม่ควรเผยแพร่เพราะจะทำให้เกิดความแตกแยก					
75. ผู้ที่ใช้ผลการประเมินคือ ครู และนักเรียนในสถานศึกษา					
76. เมื่อได้ผลการประเมินแล้วถือว่าสิ้นสุดกระบวนการประเมิน					
77. ผู้ปกครอง และ ชุมชนไม่มีส่วนได้เสียกับผลการประเมินของสถานศึกษา					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3

การปฏิบัติงานประเมินคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ให้ตรงกับกรปฏิบัติจริงของท่านมากที่สุด

๒ หมายเหตุ

การวิจัยในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นจึงขอความกรุณาท่านอาจารย์ให้ข้อมูลตรงกับกรปฏิบัติของท่านตามความเป็นจริง ผู้วิจัยขอรับรองว่า คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใดๆ กับตัวท่านทั้งสิ้น ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น

การปฏิบัติงานประเมินภายในสถานศึกษา

1. การเตรียมความพร้อม

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากร
- แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน
- เตรียมงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมิน
- ศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
- ทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงาน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- สํารวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา
- สํารวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน
- สํารวจเจตคติต่อการประเมิน
- สํารวจแรงจูงใจในการทำการประเมิน
- สํารวจประสบการณ์ในการประเมิน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. การสร้างความตระหนักในการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยผู้บริหาร
- จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยบุคลากรแกนนำของสถานศึกษา
- จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยหน่วยงานต้นสังกัด
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. การทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับสภาพ และผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา
- วิเคราะห์ความสอดคล้องนโยบายสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษา
- สำรวจความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
- สำรวจสภาพการดำเนินการประเมินภายในของสถานศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. การพัฒนาความรู้และทักษะในการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- ผู้บริหารเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้
- เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้
- ส่งครูแกนนำของโรงเรียนไปอบรมแล้วนำความรู้มาขยายผลให้ครูในโรงเรียน
- ให้ครูทุกคนในโรงเรียนไปอบรมตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรม
- ศึกษาจากเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับการประเมินภายในด้วยตนเอง
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. การเตรียมงบประมาณ

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- เตรียมงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการประเมิน
- เตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อื่น
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. การวางแผนการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
- กำหนดกรอบการประเมิน
- กำหนดเกณฑ์การประเมิน
- กำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- กำหนดคำถามของการประเมินจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษา
- กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ตอบสนองความต้องการของชุมชน
- กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินตามสภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษา
- กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ผู้ที่มีส่วนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน

- ผู้บริหาร
- ครู
- นักเรียน
- ผู้ปกครอง
- คณะกรรมการสถานศึกษา

9. การกำหนดกรอบการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล
- กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับแหล่งผู้ให้ข้อมูล
- กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับประเภทของเครื่องมือประเมิน
- กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
- กำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสิน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางกรอบการประเมินประกอบด้วย

- ผู้บริหาร
- ครู
- นักเรียน
- ผู้ปกครอง
- คณะกรรมการสถานศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

10. มาตรฐานการศึกษาที่ใช้ในการประเมิน

- ใช้มาตรฐานการศึกษาชาติ : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ใช้มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด
- ใช้มาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเอง
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....
-
-

11. การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- กำหนดแนวทางการดำเนินงานในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะยาว
- กำหนดแนวทางการดำเนินงานในแผนการปฏิบัติงานประจำปี
- กำหนดแนวทางการดำเนินงานในแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตร
- นิเทศติดตามโดยผู้บริหาร หรือคณะกรรมการประเมินภายใน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

- ผู้บริหาร
- ครู
- นักเรียน
- ผู้ปกครอง
- คณะกรรมการสถานศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

12. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- พัฒนาเครื่องมือขึ้นมาเองเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
- ใช้เครื่องมือที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้สร้างไว้แล้ว
- มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง ความตรง
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

13. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ใช้เครื่องมือที่หลากหลาย
- เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย
- เก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ
- เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ
- เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม
- เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยา
- เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม
- เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวัด และการนับ
- เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

14. การวิเคราะห์ข้อมูล

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- การใช้สถิติขั้นสูงในวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
- จัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
- จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในให้มีความเป็นปัจจุบัน
- วิเคราะห์ระดับภาพรวมของสถานศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- การแจกแจงความถี่ ร้อยละ
- การคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- การบรรยายสภาพ
- การวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

15. การตรวจสอบการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- ตรวจสอบโดยคณะกรรมการประเมินภายใน
- วิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา
- จัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องพัฒนา
- กำหนดโครงการ / แนวทางในการแก้ไขในระยะต่อไป
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

16. การเขียนรายงานการประเมินตนเอง

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- เขียนรายงานการประเมินตนเองทุกปี
- เขียนรายงานอย่างกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย
- รายงาน จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา
- เขียนรายงานตามรูปแบบที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเอง
- เขียนรายงานการประเมินตนเองตามรูปแบบที่สมศ.กำหนด
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

17. การรายงานผลการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- รายงานผลการประเมินให้ต้นสังกัด
- รายงานผลการประเมินให้นักเรียน
- รายงานผลการประเมินให้ครู อาจารย์
- รายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครอง
- รายงานผลการประเมินให้ผู้บริหาร
- รายงานผลการประเมินให้ชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

18. การใช้ผลการประเมิน

- คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ
- คิดว่าจะทำ แต่ยังไม่ได้ทำ
- ทำไม่ต่อเนื่อง
- ทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าทำ สิ่งที่ทำคือ

- ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
- แสดงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
- สถานศึกษาประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง
- นำข้อเสนอแนะจากผู้ประเมินไปใช้ปฏิบัติ
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

✧ กรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยโดยเร็วที่สุด ✧

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ที่ท่านให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ และ ตรวจสอบเครื่องมือ

- | | |
|---|--|
| 1. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย | อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช | อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |
| 3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ | อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |
| 4. ดร. เพชรา พิพัฒน์สันติกุล | รองผู้อำนวยการสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา |
| 5. อาจารย์ พูลทอง ปิยะอนันต์ | นักวิชาการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา |
| 6. อาจารย์ ทวีพร ทองกัน | ผู้ประเมินภายนอก บริษัท การประเมินการศึกษา |
| 7. อาจารย์ สมบัติ รักตะปุระณะ | หัวหน้าฝ่ายนโยบาย และแผน โรงเรียนสตรีวัดระฆัง |

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

- หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ
- หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ
- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ (บัณฑิตศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 82680

ที่ ศธ.0512.6 (2700.0603) / 0161

วันที่ 27 พฤษภาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย

ด้วย นาย มัสดี แวดราแม นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกฤษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์



ที่ ศธ.0512.6 (2700.0603) / 0452

ฝ่ายวิชาการคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

1 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นาย มัฮดี แวดราแม นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา สาขาการวัดและประเมินผลการ
ศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์หัตถ์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมิน
คุณภาพการศึกษา” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้อง
ทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุดกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้
นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นาย มัฮดี แวดราแม ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว
เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680



ที่ ศธ.0512.6 (2700.0603) / 0561

ฝ่ายวิชาการคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

7 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นาย มัสดิ แวดราแม นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา สาขาการวัดและประเมินผลการ
ศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมิน
คุณภาพการศึกษา” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ
รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินภายใน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นาย มัสดิ แวดราแม ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว
เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบคุณมาในโอกาสนี้

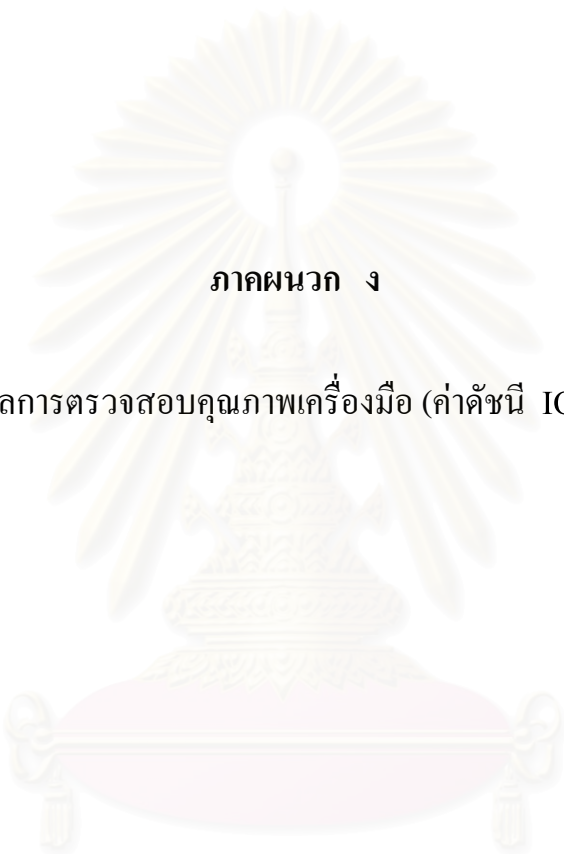
ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุลักษณ์ ศรีบุญวิทย์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680



ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (ค่าดัชนี IOC)


สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC)

ข้อความ	ค่า IOC	
	คะแนน	IOC
1. การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อให้ทราบความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา	7	1.0
2. การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อขอใบรับรองจาก สมศ.	7	1.0
3. การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้	7	1.0
4. การประเมินคุณภาพการศึกษาคือการประเมินเพื่อตรวจสอบความผิดพลาดในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา	7	1.0
5. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสถานศึกษาต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน	7	1.0
6. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำในวงจรการทำงานปกติ	7	1.0
7. การประเมินคุณภาพการศึกษานำมาใช้ในการทำรายงานเพื่อรายงานให้ต้นสังกัด	7	1.0
8. การประเมินคุณภาพการศึกษาช่วยให้สถานศึกษาทราบจุดอ่อน จุดแข็ง และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา	7	1.0
9. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานเฉพาะกิจ	7	1.0
10. ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการนำผลการประเมินไปใช้ในเชิงปฏิบัติ	5	.71
11. การประเมินภายในจำเป็นต้องสร้างเอกสารประกอบการประเมินในทุกตัวบ่งชี้	7	1.0
12. ข้อมูลที่มีอยู่เดิมไม่สามารถใช้ได้ เพราะ ไม่เป็นปัจจุบัน	4	.57
13. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง และชุมชนยอมรับว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	7	1.0
14. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานที่ต้องเก็บผลการประเมินไว้ใช้ภายในสถานศึกษา	7	1.0
15. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระแก่บุคลากรในสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เพิ่มจากงานปกติ	7	1.0
16. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างผลงานของผู้บริหาร	7	1.0
17. การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง	7	1.0
18. ก่อนทำการประเมินภายในควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา	7	1.0
19. บุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเมินไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน	7	1.0
20. เจตคติและแรงจูงใจในการทำการประเมินเป็นสิ่งที่จะต้องสำรวจก่อนทำการประเมิน	7	1.0
21. สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบและประสานงานการประเมินภายใน	7	1.0
22. บุคลากรที่ไม่ใช่คณะกรรมการประเมินภายในไม่สามารถที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเองได้	7	1.0
23. คณะกรรมการประเมินภายในประกอบด้วยผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา	7	1.0
24. คณะกรรมการประเมินภายในไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล	7	1.0
25. ผู้มีส่วนในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานควรเน้นบุคลากรในสถานศึกษา	7	1.0
26. ก่อนทำการประเมินควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อกำหนดกรอบในการประเมิน	7	1.0
27. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินควรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานและมาตรฐานการศึกษา	7	1.0
28. ชุมชน และกรรมการสถานศึกษาสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้	7	1.0
29. วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ควรใช้วิธีการเดียวกัน	7	1.0
30. มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นกรอบในการประเมินเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งอยู่บนบรรทัดฐานเดียวกัน	3	.42
31. สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถกำหนดมาตรฐานเองได้	7	1.0

ข้อความ	ค่า IOC	
	คะแนน	IOC
32. เกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาทุกแห่งจะเหมือนกัน	6	.85
33. บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน	7	1.0
34. เกณฑ์การประเมิน ควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	7	1.0
35. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายในควรจัดทำขึ้นใหม่ทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้	7	1.0
36. การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้อง	7	1.0
37. เครื่องมือแต่ละชุด ไม่ควรเก็บข้อมูลหลายๆตัวบ่งชี้	7	1.0
38. ข้อมูลจากสมุดการบ้าน และผลงานของนักเรียนสามารถนำมาใช้ในการประเมินได้	7	1.0
39. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ควรใช้เพียงชนิดเดียว	7	1.0
40. ในการเก็บข้อมูลจากนักเรียน ครูควรใช้วิธีการสุ่มเพื่อประหยัดเวลา และแรงงาน	4	.57
41. ข้อมูลครู ไม่ควรเก็บรวบรวมจากนักเรียน	7	1.0
42. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย จะทำให้ได้ข้อมูลที่ซ้ำซ้อน	7	1.0
43. การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้สิ้นเปลืองกระดาษ และไม่จำเป็น	7	1.0
44. ข้อมูลนักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนก็เพียงพอ	7	1.0
45. ทุกตัวบ่งชี้ ควรใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเหมือนกัน	7	1.0
46. ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้ ความเข้าใจ ควรเก็บข้อมูลโดยการทดสอบ หรือประเมินผลงาน	7	.80
47. ตัวบ่งชี้ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ควรเก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยา	7	.80
48. ตัวบ่งชี้ทักษะในการทำงาน เก็บข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรม และ สอบถามคนรอบข้าง	7	1.0
49. นักเรียนจะเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกตนเองได้ดีที่สุด	5	.71
50. พฤติกรรมการสอนของครู ควรเน้นสอบถามจากตัวครูโดยตรง	7	1.0
51. พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารควรเก็บข้อมูลจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง	7	1.0
52. การวิเคราะห์ข้อมูลควรใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ	7	1.0
53. ควรใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเหมือนกันในทุกตัวบ่งชี้	7	1.0
54. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินภายในจำเป็นต้องใช้สถิติและโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล	7	1.0
55. การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อนำไปกำหนดแนวทางพัฒนานักเรียน	7	1.0
56. หากต้องการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ผ่านมากับปัจจุบัน ควรใช้สถิติทดสอบ t - test	4	.57
57. ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรใช้การวิเคราะห์เนื้อหา	4	.57
58. สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการประเมิน	7	1.0
59. การสรุปลักษณะพฤติกรรมที่เรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนในชั้นเรียนของครูประจำชั้นจัดเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างหนึ่ง	7	1.0
60. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่สามารถนำมาจัดทำสารสนเทศเพื่อการประมวลผลภายในได้	7	1.0
61. ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินภายในควรปรับปรุงให้มีความเป็นปัจจุบันตลอดเวลา	7	1.0
62. เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรมีการตรวจสอบการประเมิน	6	.85
63. เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรเน้นการวิเคราะห์จุดเด่นเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น	3	.42
64. เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วควรมีการกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา	7	1.0
65. รายงานการประเมินตนเอง เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.	7	1.0

ข้อความ	ค่า IOC	
	คะแนน	IOC
66. สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง รายงานต้นสังกัด และ สมศ. ทุกปี	7	1.0
67. รูปแบบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกแห่งเหมือนกัน	7	1.0
68. รายงานผลการประเมินตนเองควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับ	7	1.0
69. การรายงานผลการประเมินตนเองควรมุ่งเน้นรายงานจุดเด่นของสถานศึกษา	7	1.0
70. การขอรับการประเมินจาก สมศ. ควรมีการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วง 5 ปีด้วย	7	1.0
71. รายงานการประเมินตนเองที่ใช้ในสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม	7	1.0
72. รายงานการประเมินตนเอง เพื่อเสนอ สมศ. ควรมีความยาว อย่างน้อย 30 หน้า	4	.57
73. การเขียนรายงานการประเมินตนเองควรมุ่งเน้นในส่วนที่แสดงความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษา	4	.57
74. สถานศึกษาใดที่ผ่านการประเมินจาก สมศ. จะได้รับใบรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	7	1.0
75. ผลการประเมินของโรงเรียน ก. ดีกว่า โรงเรียน ข. แสดงว่าโรงเรียน ก. มีคุณภาพดีกว่า	7	1.0
76. ผลการประเมินที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปรับปรุงและพัฒนา	7	1.0
77. หากผลการประเมินไม่ได้ระดับดี จะทำให้สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาเสื่อมเสียชื่อเสียง	7	1.0
78. ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา	7	1.0
79. ผลการประเมินภายในที่มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยสามารถนำไปใช้วางแผนการดำเนินงานต่อไปได้	7	1.0
80. ผลการประเมินของสถานศึกษาจะมีผลต่อการพิจารณาตัดสินขึ้นเงินเดือนของบุคลากรในสถานศึกษา	7	1.0
81. ผลการประเมินของสถานศึกษาเป็นความลับทางราชการ	7	1.0
82. การประเมินเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด	7	1.0
83. การประเมินคุณภาพการศึกษาจะเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อ ได้มีการนำผลการประเมินไปใช้	7	1.0
84. ผลการประเมินไม่ควรเผยแพร่เพราะจะทำให้เกิดความแตกแยก	7	1.0
85. ผู้ที่ใช้ผลการประเมินคือ ครู และนักเรียนในสถานศึกษา	7	1.0
86. เมื่อ ได้ผลการประเมินแล้วถือว่าสิ้นสุดกระบวนการประเมิน	7	1.0
87. ผู้ปกครอง และ ชุมชนไม่มีส่วนได้เสียกับผลการประเมินของสถานศึกษา	7	1.0
88. ผลการประเมินเน้นรายงานให้ผู้บริหารทราบ	4	.57
89. การประเมินภายนอกมุ่งเน้นการเปรียบเทียบคุณภาพการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา	5	.71
90. การประเมินภายนอกเน้นหลักการกำกับ ติดตาม และตัดสินคุณภาพของสถานศึกษา	7	1.0
91. การประเมินภายนอกเป็นการเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างแต่ละมาตรฐานภายในสถานศึกษานั้นๆ	4	.57
92. สิ่งที่ได้จากการประเมินภายนอกคือทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา	7	1.0
93. มาตรฐานการประเมินภายนอกมีทั้งหมด 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้	3	.42
94. สถานศึกษาต้องจัดทำแฟ้มเอกสารทุกมาตรฐานเพื่อเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.	7	1.0
95. การตัดสินคุณภาพภายนอกมี 3 ระดับคือ ระดับ3 ดีมาก ระดับ 2 ดี และระดับ1 พอใช้	3	.42
96. การประเมินภายนอกมุ่งเน้นการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตร	7	1.0
97. การประเมินเป็นงานเฉพาะกิจ ทำเฉพาะช่วงที่มีผู้มาประเมิน	7	1.0
98. การประเมินภายนอกเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	7	1.0
99. สถานศึกษาสามารถโต้แย้งผลการประเมินจาก สมศ. ได้	7	1.0
100. เมื่อผ่านการประเมินแล้วสามารถประชาสัมพันธ์ได้ว่าเป็นสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองคุณภาพจาก สมศ.	7	1.0



ภาคผนวก จ

รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบนวัตกรรมที่ตลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา

รูปแบบ	ความหมาย ความสำคัญ	การเตรียม ความพร้อม	การวางแผน การประเมิน	เครื่องมือ	การเก็บข้อ มูล	การ วิเคราะห์	การตรวจ สอบ	การเขียน รายงาน	การใช้ผล การประเมิน	การประเมิน ภายนอก	จำนวน	ร้อยละ
1	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	58	25.78
2	✓	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	☒	42	18.67
3	✓	☒	✓	☒	☒	☒	✓	✓	☒	✓	28	12.44
4	☒	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	☒	25	11.11
5	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	✓	☒	23	10.22
6	☒	☒	☒	✓	☒	☒	✓	☒	☒	☒	5	2.22
7	☒	✓	✓	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	3	1.33
8	✓	✓	✓	☒	✓	☒	✓	☒	✓	☒	2	0.89
9	✓	☒	✓	☒	☒	☒	✓	☒	☒	☒	2	0.89
10	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	✓	2	0.89
11	☒	☒	☒	☒	☒	✓	☒	☒	✓	✓	2	0.89
12	✓	✓	✓	✓	☒	☒	☒	☒	✓	☒	1	0.44
13	✓	✓	✓	☒	✓	✓	☒	☒	✓	✓	1	0.44
14	✓	✓	✓	☒	☒	✓	✓	☒	✓	☒	1	0.44
15	✓	✓	✓	☒	☒	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.44
16	✓	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	✓	1	0.44
17	✓	✓	✓	☒	☒	☒	☒	✓	✓	✓	1	0.44
18	✓	✓	✓	☒	☒	☒	✓	☒	☒	☒	1	0.44
19	✓	✓	✓	☒	☒	☒	☒	☒	✓	✓	1	0.44
20	✓	✓	☒	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.44
21	✓	✓	☒	☒	✓	☒	✓	☒	☒	✓	1	0.44
22	✓	✓	☒	☒	☒	☒	✓	✓	✓	☒	1	0.44
23	✓	✓	☒	☒	☒	☒	✓	☒	✓	☒	1	0.44
24	✓	☒	☒	✓	✓	✓	☒	☒	☒	☒	1	0.44
25	✓	☒	✓	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	1	0.44
26	✓	☒	✓	✓	☒	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.44
27	✓	☒	✓	✓	☒	☒	✓	✓	✓	✓	1	0.44
28	✓	☒	☒	✓	☒	☒	☒	☒	✓	☒	1	0.44
29	✓	☒	✓	☒	✓	✓	✓	☒	✓	✓	1	0.44
30	✓	☒	✓	☒	✓	✓	☒	✓	✓	☒	1	0.44
31	✓	☒	✓	☒	☒	✓	☒	☒	✓	☒	1	0.44
32	✓	☒	✓	☒	☒	✓	✓	☒	☒	☒	1	0.44

รูปแบบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา (ต่อ)

รูปแบบ	ความหมาย ความสำคัญ	การเตรียม ความพร้อม	การวางแผน การประเมิน	เครื่องมือ	การเก็บข้อ มูล	การ วิเคราะห์	การตรวจ สอบ	การเขียน รายงาน	การใช้ผล การประเมิน	การประเมิน ภายนอก	จำนวน	ร้อยละ
33	✓	☒	✓	☒	☒	✓	☒	✓	✓	☒	1	0.44
34	✓	☒	✓	☒	☒	✓	☒	☒	✓	✓	1	0.44
35	✓	☒	☒	☒	☒	✓	✓	☒	☒	☒	1	0.44
37	✓	☒	✓	☒	☒	☒	✓	☒	✓	☒	1	0.44
38	✓	☒	☒	☒	☒	☒	✓	☒	☒	☒	1	0.44
39	✓	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	1	0.44
40	✓	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	✓	☒	1	0.44
41	☒	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	☒	1	0.44
42	☒	☒	✓	✓	✓	✓	☒	☒	✓	✓	1	0.44
43	☒	✓	✓	✓	☒	☒	✓	☒	✓	☒	1	0.44
44	☒	✓	✓	✓	☒	✓	✓	☒	☒	☒	1	0.44
45	☒	✓	✓	✓	☒	☒	☒	✓	☒	☒	1	0.44
											225	100

รูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

รูปแบบ	การเตรียมพร้อม	การวางแผน	เครื่องมือ	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์	การตรวจสอบ	การเขียนราย งาน	การใช้ผล ประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
1	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	39	17.33
2	✓	✓	✓	☒	☒	✓	✓	☒	35	15.56
3	✓	☒	✓	☒	☒	✓	✓	☒	29	12.89
4	☒	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	26	11.56
5	☒	✓	✓	☒	✓	✓	✓	✓	23	10.22
6	✓	✓	☒	☒	☒	☒	☒	✓	13	5.78
7	☒	☒	✓	✓	☒	✓	☒	✓	6	2.67
8	✓	☒	☒	☒	☒	✓	☒	☒	4	1.78
9	☒	✓	☒	✓	☒	✓	☒	✓	3	1.33
10	☒	☒	✓	☒	☒	✓	✓	✓	3	1.33
11	✓	☒	☒	✓	☒	✓	☒	✓	3	1.33
12	✓	☒	✓	✓	☒	✓	☒	✓	2	0.89

รูปแบบการปฏิบัติในการประเมินภายใน (ต่อ)

รูปแบบ	การเตรียมพร้อม	การวางแผน	เครื่องมือ	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์	การตรวจสอบ	การเขียนรายงาน	การใช้ผลประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
13	✓	☒	☒	☒	☒	✓	☒	✓	2	0.89
14	✓	☒	☒	✓	☒	☒	☒	☒	2	0.89
15	☒	✓	✓	✓	☒	✓	☒	☒	2	0.89
16	☒	✓	☒	✓	☒	✓	✓	✓	2	0.89
17	☒	☒	✓	☒	✓	☒	✓	☒	2	0.89
18	☒	☒	✓	✓	☒	✓	✓	✓	2	0.89
19	☒	☒	☒	✓	✓	✓	✓	✓	2	0.89
20	☒	☒	☒	☒	✓	☒	☒	✓	2	0.89
21	☒	☒	☒	☒	☒	☒	✓	✓	2	0.89
22	✓	✓	✓	✓	☒	✓	☒	✓	1	0.44
23	✓	✓	✓	✓	✓	☒	☒	✓	1	0.44
24	✓	✓	✓	☒	☒	✓	✓	✓	1	0.44
25	✓	✓	☒	✓	☒	✓	✓	☒	1	0.44
26	✓	✓	☒	☒	☒	✓	✓	✓	1	0.44
27	✓	✓	☒	☒	✓	✓	☒	✓	1	0.44
28	✓	☒	✓	☒	☒	✓	✓	☒	1	0.44
29	✓	☒	☒	✓	☒	☒	✓	✓	1	0.44
30	☒	✓	✓	✓	☒	✓	☒	✓	1	0.44
31	☒	✓	✓	☒	✓	✓	✓	✓	1	0.44
32	☒	✓	✓	☒	☒	✓	☒	☒	1	0.44
33	☒	✓	✓	☒	☒	✓	☒	✓	1	0.44
34	☒	✓	✓	✓	✓	✓	✓	☒	1	0.44
35	☒	✓	☒	✓	✓	☒	✓	✓	1	0.44
36	☒	✓	☒	☒	☒	☒	✓	☒	1	0.44
37	☒	☒	✓	✓	☒	✓	✓	☒	1	0.44
38	☒	☒	✓	☒	✓	✓	☒	☒	1	0.44
39	☒	☒	✓	☒	☒	✓	☒	☒	1	0.44
40	☒	☒	✓	☒	☒	✓	☒	✓	1	0.44
41	☒	☒	✓	☒	✓	☒	☒	☒	1	0.44
42	☒	☒	☒	✓	☒	✓	✓	☒	1	0.44
									225.00	100.00



ภาคผนวก ฉ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และรูปแบบของมโนทัศน์ที่กลาดเคลื่อนจำแนกตามสังกัดต่าง ๆ

มโนทัศน์	สังกัด															F
	สพข.			กรมสามัญ			เอกชน			เทศบาล			กทม			
	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	
ความหมาย ความสำคัญ	35.15	(58.58)	☒	38.40	(64.00)	✓	41.84	(69.73)	✓	35.74	(59.57)	☒	39.90	(66.51)	✓	16.92*
การเตรียมพร้อม	23.40	(65.01)	✓	22.04	(61.23)	✓	20.73	(57.58)	☒	21.83	(60.64)	✓	17.83	(49.54)	☒	11.95*
การวางแผน	19.06	(68.09)	✓	19.40	(69.29)	✓	19.95	(71.27)	✓	19.55	(69.83)	✓	19.74	(70.49)	✓	0.75
เครื่องมือ	12.55	(62.77)	✓	11.11	(55.56)	☒	12.64	(63.18)	✓	11.49	(57.45)	☒	11.31	(56.55)	☒	2.16
การเก็บข้อมูล	21.21	(53.03)	☒	21.18	(52.94)	☒	23.27	(58.18)	☒	22.30	(55.74)	☒	20.60	(51.49)	☒	1.11
การวิเคราะห์	18.38	(57.45)	☒	18.71	(58.47)	☒	18.91	(59.09)	☒	14.85	(46.41)	☒	18.19	(56.85)	☒	13.73*
การตรวจสอบ	6.60	(82.45)	✓	6.00	(75.00)	✓	6.07	(75.85)	✓	6.17	(77.13)	✓	6.17	(77.08)	✓	2.03
การเขียนรายงาน	17.09	(61.02)	✓	19.58	(69.92)	✓	18.23	(65.10)	✓	19.06	(68.09)	✓	17.38	(62.08)	✓	1.63
การใช้ผล ประเมิน	34.38	(61.40)	✓	30.07	(53.69)	☒	30.66	(54.75)	☒	31.17	(55.66)	☒	34.40	(61.44)	✓	5.78*
ประเมินภายนอก	18.19	(56.85)	☒	20.58	(64.31)	✓	20.55	(64.20)	✓	17.87	(55.85)	☒	18.50	(57.81)	☒	4.01*
รวม	206.02	(60.59)		207.07	(60.90)		212.84	(62.600)		200.04	(58.83)		204.02	(60.007)		3.51*

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างสังกัดต่าง ๆ

สังกัด	สพข.	กรมสามัญ	เอกชน	เทศบาล	กทม	1-2	1-3	1-4	1-5	2-3	2-4	2-5	3-4	3-5	4-5
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}										
ความหมาย สำคัญ	35.15	38.40	41.84	35.74	39.90	-3.251*	-6.69*	-0.60	-4.76*	-3.44*	2.66*	-1.50	6.10*	1.94	-4.16*
การเตรียมพร้อม	23.40	22.04	20.73	21.83	17.83	1.360	2.68*	1.57	5.57	1.32	0.21	4.21*	-1.10	2.89	4.00*
การวางแผน	19.06	19.40	19.95	19.55	19.74	-0.336	-0.89	-0.49	-0.67	-0.55	-0.15	-0.34	0.40	0.22	-0.18
เครื่องมือ	12.55	11.11	12.64	11.49	11.31	1.442	-0.08	1.06	1.24	-1.53	-0.38	-0.20	1.15	1.33	0.18
การเก็บข้อมูล	21.21	21.18	23.27	22.30	20.60	0.035	-2.06	-1.09	0.62	-2.09	-1.12	0.58	0.97	2.68	1.70
การวิเคราะห์	18.38	18.71	18.91	14.85	18.19	-0.328	-0.53	3.53	0.19	-0.20	3.86*	0.52	4.06*	0.72	-3.34*
การตรวจสอบ	6.60	6.00	6.07	6.17	6.17	0.596	0.53	0.43	0.43	-0.07	-0.17	-0.17	-0.10	-0.10	0.00
การเขียนรายงาน	17.09	19.58	18.23	19.06	17.38	-2.493	-1.14	-1.98	-0.30	1.35	0.51	2.20	-0.84	0.85	1.68
การใช้ผลประเมิน	34.38	30.07	30.66	31.17	34.40	4.316*	3.72*	3.21*	-0.02	-0.59	-1.10	-4.34*	-0.51	-3.75	-3.23*
ประเมินภายนอก	18.19	20.58	20.55	17.87	18.50	-2.386	-2.35	0.32	-0.31	0.03	2.71	2.08	2.67	2.05	-0.63
รวม	206.02	207.07	212.84	200.04	204.02	-1.045	-6.82*	5.98*	2.00	-5.77*	7.02*	3.04*	12.80*	8.82*	-3.98*

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และ รูปแบบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

มโนทัศน์	ขนาดสถานศึกษา									F	1 - 2	1 - 3	2 - 3
	เล็ก			กลาง			ใหญ่						
	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ				
ความหมาย ความสำคัญ	37.52	(62.53)	✓	37.31	(64.88)	✓	38.93	(62.18)	✓	2.596	0.21	-1.41	-1.62
การเตรียมพร้อม	20.84	(57.89)	☒	21.09	(59.63)	☒	21.47	(58.59)	☒	0.324	-0.26	-0.63	-0.37
การวางแผน	19.58	(69.93)	✓	19.11	(70.90)	✓	19.85	(68.24)	✓	1.978	0.47	-0.27	-0.75
เครื่องมือ	11.39	(56.94)	☒	13.46	(65.35)	✓	13.07	(67.30)	✓	3.249*	-2.07	-1.68	0.39
การเก็บข้อมูล	20.86	(52.15)	☒	22.47	(53.15)	☒	21.26	(56.18)	☒	2.779	-1.61	-0.40	1.21
การวิเคราะห์	17.23	(53.84)	☒	17.80	(54.50)	☒	17.44	(55.63)	☒	2.24	-0.57	-0.21	0.36
การตรวจสอบ	6.12	(76.50)	✓	6.31	(75.92)	✓	6.07	(78.82)	✓	1.516	-0.19	0.05	0.23
การเขียนรายงาน	18.39	(65.67)	✓	18.52	(66.54)	✓	18.63	(66.13)	✓	0.166	-0.13	-0.24	-0.11
การใช้ผลประเมิน	30.18	(53.89)	☒	33.28	(58.84)	☒	32.95	(59.43)	☒	3.19*	-3.10*	-2.77*	0.33
ประเมินภายนอก	18.68	(58.37)	☒	19.33	(62.06)	✓	19.86	(60.40)	✓	0.239	-0.65	-1.18	-0.53
รวม	200.78	(59.05)		208.67	(61.37)		209.53	(61.63)		1.652	-7.89*	-8.75*	-0.86

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และรูปแบบของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำแนกตามการรับการอบรม

มโนทัศน์	การอบรม						t	P
	เคย			ไม่เคย				
	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ		
ความหมาย ความสำคัญ	39.59	(65.98)	✓	36.56	(60.93)	✓	1.987	0.048
การเตรียมพร้อม	24.64	(68.44)	✓	21.13	(58.68)	☒	2.153	0.036
การวางแผน	19.47	(69.52)	✓	16.02	(57.21)	☒	2.036	0.01
เครื่องมือ	11.83	(59.16)	☒	11.69	(58.44)	☒	0.228	0.82
การเก็บข้อมูล	21.79	(54.46)	☒	21.19	(52.97)	☒	0.601	0.55
การวิเคราะห์	17.78	(55.56)	☒	17.53	(54.79)	☒	0.383	0.702
การตรวจสอบ	6.20	(77.55)	✓	6.25	(78.13)	✓	-0.213	0.831
การเขียนรายงาน	18.24	(65.15)	✓	15.96	(57.00)	☒	2.238	0.04
การใช้ผลประเมิน	32.12	(57.35)	☒	32.16	(57.42)	☒	-0.035	0.972
ประเมินภายนอก	23.00	(71.88)	✓	18.78	(58.69)	☒	2.154	0.02
รวม	214.65	(63.13)		197.26	(58.02)		2.352	0.046

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และรูปแบบของมโนทัศน์ที่ตลาดเคลื่อนจำแนกตามการรับการประเมินภายนอก

มโนทัศน์	การรับการประเมินภายนอก						t	P
	เคย			ไม่เคย				
	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ		
ความหมาย ความสำคัญ	39.56	(65.94)	✓	38.87	(64.79)	✓	-0.87	0.39
การเตรียมพร้อม	23.86	(66.28)	✓	21.29	(59.14)	☒	1.99	0.05
การวางแผน	19.55	(69.83)	✓	19.42	(69.36)	✓	0.26	0.79
เครื่องมือ	11.82	(59.12)	☒	11.84	(59.19)	☒	-0.02	0.98
การเก็บข้อมูล	21.74	(54.34)	☒	21.61	(54.03)	☒	0.10	0.92
การวิเคราะห์	17.80	(55.64)	☒	17.87	(55.84)	☒	0.29	0.77
การตรวจสอบ	6.17	(77.13)	✓	6.42	(80.24)	✓	-1.15	0.25
การเขียนรายงาน	20.38	(72.80)	✓	18.58	(66.36)	✓	2.16	0.03
การใช้ผลประเมิน	32.11	(57.35)	☒	32.19	(57.49)	☒	-0.07	0.95
ประเมินภายนอก	20.32	(63.50)	✓	18.84	(58.87)	☒	2.15	0.02
รวม	213.33	(62.74)		206.93	(60.86)		2.35	0.03

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และรูปแบบของการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา จำแนกตามสังกัดต่าง ๆ

การปฏิบัติงาน ด้าน	สังกัด															F
	สภข			กรมสามัญ			เอกชน			เทศบาล			กทม			
	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	
การเตรียมพร้อม	42.55	(59.09)	☒	45.79	(63.59)	✓	50.00	(69.44)	✓	41.40	(57.51)	☒	48.82	(67.81)	✓	18.323*
การวางแผน	45.40	(63.06)	✓	50.91	(70.72)	✓	49.61	(68.91)	✓	40.43	(56.15)	☒	41.73	(57.96)	☒	12.561*
เครื่องมือ	6.43	(71.43)	✓	6.21	(69.03)	✓	6.16	(68.43)	✓	6.38	(70.92)	✓	6.42	(71.36)	✓	0.293
การเก็บข้อมูล	7.40	(56.96)	☒	7.32	(56.30)	☒	7.43	(57.17)	☒	7.47	(57.45)	☒	7.56	(58.12)	☒	0.357
การวิเคราะห์	10.38	(54.64)	☒	10.36	(54.54)	☒	10.91	(57.42)	☒	12.72	(66.97)	✓	12.67	(66.67)	✓	9.972*
การตรวจสอบ	8.10	(67.46)	✓	8.79	(73.23)	✓	8.07	(67.24)	✓	7.60	(63.30)	✓	8.78	(73.15)	✓	3.055*
การเขียนรายงาน	21.10	(63.92)	✓	21.09	(63.89)	✓	20.11	(60.95)	✓	19.04	(57.70)	☒	20.18	(61.14)	✓	1.251
การใช้ผล ประเมิน	6.29	(52.38)	☒	6.34	(52.84)	☒	8.43	(70.27)	✓	7.96	(66.31)	✓	6.49	(54.07)	☒	19.311*
รวม	147.64	(61.01)		156.81	(64.80)		160.73	(66.42)		143.00	(59.09)		152.64	(63.08)		13.168*

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา

การปฏิบัติงาน ด้าน	สพข	กรม สามัญ	เอกชน	เทศบาล	กทม										
						1 - 2	1 - 3	1 - 4	1 - 5	2 - 3	2 - 4	2 - 5	3 - 4	3 - 5	4 - 5
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}										
การเตรียมพร้อม	42.55	45.79	50.00	41.40	48.82	-3.24*	-7.45*	1.14	-6.27*	-4.21*	4.38*	-3.04*	8.60*	1.18	-7.42*
การวางแผน	45.40	50.91	49.61	40.43	41.73	-5.51*	-4.21*	4.98*	3.67*	1.30	10.49*	9.18*	9.19*	7.88*	-1.31
เครื่องมือ	6.43	6.21	6.16	6.38	6.42	0.22	0.27	0.05	0.01	0.05	-0.17	-0.21	-0.22	-0.26	-0.04
การเก็บข้อมูล	7.40	7.32	7.43	7.47	7.56	0.09	-0.03	-0.06	-0.15	-0.11	-0.15	-0.24	-0.04	-0.12	-0.09
การวิเคราะห์	10.38	10.36	10.91	12.72	12.67	0.02	-0.53	-2.34	-2.29	-0.55	-2.36	-2.31	-1.81	-1.76	0.06
การตรวจสอบ	8.10	8.79	8.07	7.60	8.78	-0.69	0.03	0.50	-0.68	0.72	1.19	0.01	0.47	-0.71	-1.18
การเขียนรายงาน	21.10	21.09	20.11	19.04	20.18	0.01	0.98	2.05	0.92	0.97	2.04	0.91	1.07	-0.06	-1.14
การใช้ผล ประเมิน	6.29	6.34	8.43	7.96	6.49	-0.05	-2.15	-1.67	-0.20	-2.09	-1.62	-0.15	0.47	1.94	1.47
รวม	147.64	156.81	160.73	143.00	152.64	-9.17*	-13.08*	4.64*	-5.00*	-3.92*	13.81*	4.16*	17.73*	8.08*	-9.64*

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และรูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การปฏิบัติงาน ด้าน	ขนาดสถานศึกษา									F	1 - 2	1 - 3	2 - 3
	เล็ก			กลาง			ใหญ่						
	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ				
การเตรียมพร้อม	45.39	(63.04)	✓	45.81	(63.63)	✓	46.23	(64.21)	✓	0.315	-0.42	-0.84	-0.42
การวางแผน	44.98	(62.47)	✓	46.36	(64.40)	✓	45.69	(63.46)	✓	1.184	-1.38	-0.71	0.68
เครื่องมือ	4.86	(54.00)	☒	6.18	(68.70)	✓	6.25	(69.44)	✓	3.67*	-1.32	-1.39	-0.07
การเก็บข้อมูล	7.48	(57.57)	☒	7.48	(57.56)	☒	7.39	(56.81)	☒	0.278	0.00	0.10	0.10
การวิเคราะห์	11.35	(59.74)	☒	11.57	(60.89)	☒	11.63	(61.23)	✓	0.772	-0.22	-0.28	-0.06
การตรวจสอบ	7.97	(66.40)	✓	8.08	(67.35)	✓	8.29	(69.08)	✓	1.382	-0.11	-0.32	-0.21
การเขียนรายงาน	19.97	(60.51)	✓	20.39	(61.78)	✓	20.30	(61.52)	✓	1.486	-0.42	-0.34	0.09
การใช้ผล ประเมิน	7.00	(58.33)	☒	6.95	(57.94)	☒	7.02	(58.50)	☒	0.759	0.05	-0.02	-0.07
รวม	149.00	(61.57)		152.84	(63.16)		152.80	(63.14)		5.052*	-3.84*	-3.80*	0.04

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และรูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามการรับการอบรม

การปฏิบัติงานด้าน	การอบรม						t	P
	เคย			ไม่เคย				
	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ		
การเตรียมพร้อม	45.75	(63.55)	✓	44.91	(62.37)	✓	0.659	0.51
การวางแผน	48.69	(67.62)	✓	45.23	(62.82)	✓	-2.468	0.017
เครื่องมือ	6.38	(70.83)	✓	6.30	(70.00)	✓	-0.203	0.84
การเก็บข้อมูล	7.47	(57.43)	☒	7.28	(56.01)	☒	1.148	0.257
การวิเคราะห์	11.44	(60.21)	✓	11.38	(59.87)	☒	0.127	0.9
การตรวจสอบ	8.50	(70.83)	✓	8.13	(67.75)	✓	2.25	0.038
การเขียนรายงาน	24.36	(73.82)	✓	18.89	(57.24)	☒	2.398	0.043
การใช้ผลประเมิน	7.28	(60.68)	✓	7.10	(59.17)	☒	-0.671	0.506
รวม	159.86	(66.06)		149.21	(61.66)		2.248	0.032

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และรูปแบบการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาจำแนกตามการรับการประเมินภายนอก

การปฏิบัติงานด้าน	การรับการประเมินภายนอก						t	P
	เคย			ไม่เคย				
	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ	\bar{X}	ร้อยละ	รูปแบบ		
การเตรียมพร้อม	46.86	(65.08)	✓	45.03	(62.54)	✓	2.258	0.038
การวางแผน	48.56	(67.45)	✓	48.35	(67.15)	✓	1.453	0.73
เครื่องมือ	6.98	(77.56)	✓	6.03	(67.00)	✓	1.951	0.058
การเก็บข้อมูล	7.47	(57.45)	☒	7.38	(56.77)	☒	0.864	0.75
การวิเคราะห์	10.38	(54.63)	☒	10.23	(53.84)	☒	0.568	0.87
การตรวจสอบ	8.39	(69.92)	✓	8.48	(70.70)	✓	0.773	0.68
การเขียนรายงาน	20.19	(61.17)	✓	18.70	(56.67)	☒	2.135	0.045
การใช้ผลประเมิน	7.96	(66.33)	✓	6.54	(54.50)	☒	2.057	0.023
รวม	156.79	(64.79)		150.74	(62.29)		2.386	0.002

ผลการวิเคราะห์ Factor Analysis

Factor Analysis

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	Analysis N
A1	.39	.59	224
A2	2.44	1.29	224
A3	.76	.93	224
A4	2.63	1.39	224
A5	.83	.93	224
A6	.45	.71	224
A7	2.42	1.13	224
A8	.36	.61	224
A9	2.94	1.20	224
A10	2.02	1.35	224
A11	.63	.83	224
A12	1.69	1.17	224
A13	2.70	1.21	224
A14	2.42	1.23	224
A15	.25	.45	224
A16	.71	.84	224
A17	2.96	1.29	224
A18	1.18	.93	224
A19	.60	.61	224
A20	3.12	1.06	224
A21	1.32	1.30	224
A22	2.60	1.36	224
A23	1.53	1.16	224
A24	.68	.69	224
A25	.50	.58	224
A26	.78	.69	224
A27	2.32	1.35	224
A28	2.41	1.37	224
A29	2.60	1.45	224
A30	.74	.94	224
A31	.42	.58	224
A32	2.50	1.22	224
A33	.57	.80	224
A34	1.97	1.29	224
A35	.69	.87	224
A36	2.69	1.24	224
A37	2.67	1.27	224
A38	2.62	1.22	224
A39	2.75	1.20	224
A40	2.88	1.07	224
A41	2.61	1.20	224
A42	1.71	1.16	224
A43	2.06	1.19	224
A44	.83	.74	224
A45	2.67	1.22	224
A46	.57	.67	224
A47	.42	.59	224
A48	2.27	1.21	224
A49	2.21	1.28	224
A50	.83	.83	224
A51	.42	.62	224
A52	.80	.84	224
A53	2.50	1.19	224

A54	.47	.63	224
A55	.75	.68	224
A56	.59	.66	224
A57	.67	.89	224
A58	1.55	1.42	224
A59	2.25	1.34	224
A60	.67	.82	224
A61	2.12	1.23	224
A62	1.38	1.10	224
A63	.98	.87	224
A64	1.36	1.21	224
A65	2.42	1.26	224
A66	.58	.66	224
A67	2.72	1.25	224
A68	.96	1.09	224
A69	.53	.75	224
A70	2.38	1.29	224
A71	3.03	1.12	224
A72	.54	.72	224
A73	.43	.69	224
A74	3.11	1.01	224
A75	1.84	1.22	224
A76	3.21	1.05	224
A77	2.85	1.26	224

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	.657
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. 16824.737
	Chi-Square
	df 2926
	Sig. .000

Communalities

	Initial	Extraction
A1	1.000	.429
A2	1.000	.346
A3	1.000	.298
A4	1.000	.354
A5	1.000	.435
A6	1.000	.293
A7	1.000	.378
A8	1.000	.203
A9	1.000	.397
A10	1.000	.151
A11	1.000	.383
A12	1.000	9.831E-02
A13	1.000	.486
A14	1.000	.422
A15	1.000	.552
A16	1.000	.577
A17	1.000	.492
A18	1.000	.194
A19	1.000	.254
A20	1.000	.527

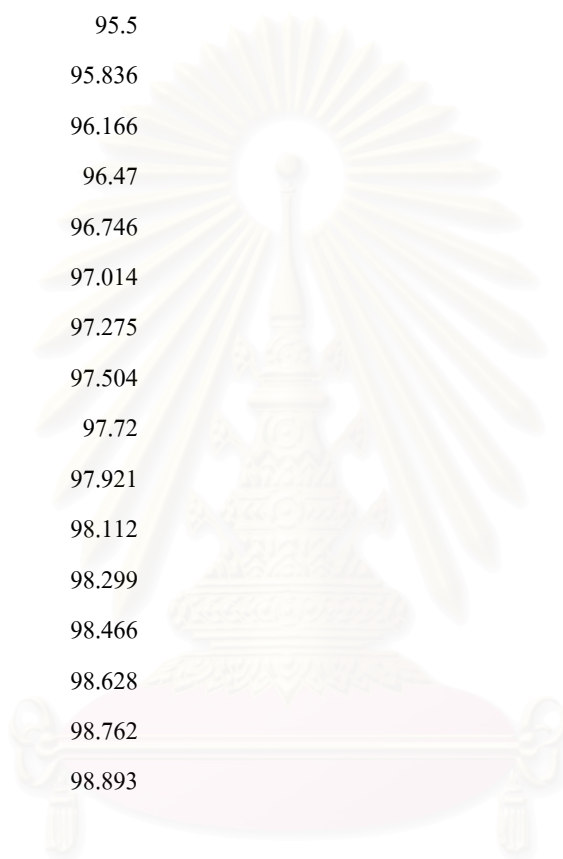
A21	1.000	.139
A22	1.000	.279
A23	1.000	.265
A24	1.000	.342
A25	1.000	.535
A26	1.000	.308
A27	1.000	.481
A28	1.000	.508
A29	1.000	.257
A30	1.000	2.789E-02
A31	1.000	.273
A32	1.000	.349
A33	1.000	.216
A34	1.000	.330
A35	1.000	.155
A36	1.000	.672
A37	1.000	.462
A38	1.000	.504
A39	1.000	.543
A40	1.000	.487
A41	1.000	.447
A42	1.000	.313
A43	1.000	.452
A44	1.000	.427
A45	1.000	.475
A46	1.000	.368
A47	1.000	.353
A48	1.000	.412
A49	1.000	.477
A50	1.000	.295
A51	1.000	.701
A52	1.000	.434
A53	1.000	.497
A54	1.000	.483
A55	1.000	.529
A56	1.000	.532
A57	1.000	.216
A58	1.000	.103
A59	1.000	.378
A60	1.000	.558
A61	1.000	.402
A62	1.000	.410
A63	1.000	.333
A64	1.000	.298
A65	1.000	.293
A66	1.000	.547
A67	1.000	.504
A68	1.000	.115
A69	1.000	.360
A70	1.000	.310
A71	1.000	.581
A72	1.000	.645
A73	1.000	.626
A74	1.000	.653
A75	1.000	.155
A76	1.000	.656
A77	1.000	.316

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	16.58	21.532	21.532	16.58	21.532	21.532	12.134	15.759	15.759
2	9.129	11.856	33.388	9.129	11.856	33.388	11.519	14.96	30.719
3	4.348	5.647	39.035	4.348	5.647	39.035	6.403	8.315	39.035
4	3.176	4.125	43.16						
5	2.825	3.669	46.829						
6	2.503	3.25	50.079						
7	2.396	3.111	53.19						
8	2.239	2.908	56.099						
9	2.016	2.619	58.717						
10	1.825	2.37	61.088						
11	1.653	2.146	63.234						
12	1.621	2.106	65.34						
13	1.517	1.97	67.309						
14	1.463	1.9	69.209						
15	1.4	1.818	71.027						
16	1.309	1.7	72.727						
17	1.224	1.59	74.317						
18	1.144	1.486	75.802						
19	1.087	1.412	77.214						
20	0.99	1.285	78.499						
21	0.928	1.205	79.704						
22	0.865	1.124	80.828						
23	0.832	1.08	81.908						
24	0.786	1.021	82.93						
25	0.754	0.979	83.908						
26	0.707	0.919	84.827						
27	0.676	0.877	85.704						
28	0.641	0.833	86.537						
29	0.633	0.822	87.36						
30	0.615	0.799	88.158						
31	0.554	0.72	88.878						
32	0.524	0.681	89.558						
33	0.502	0.652	90.21						
34	0.476	0.618	90.828						
35	0.455	0.59	91.419						

36	0.418	0.543	91.962
37	0.409	0.532	92.494
38	0.403	0.524	93.017
39	0.364	0.473	93.49
40	0.357	0.464	93.954
41	0.325	0.422	94.375
42	0.302	0.392	94.767
43	0.296	0.384	95.152
44	0.269	0.349	95.5
45	0.258	0.336	95.836
46	0.254	0.33	96.166
47	0.234	0.304	96.47
48	0.213	0.276	96.746
49	0.206	0.268	97.014
50	0.201	0.261	97.275
51	0.176	0.229	97.504
52	0.167	0.217	97.72
53	0.155	0.201	97.921
54	0.147	0.19	98.112
55	0.144	0.188	98.299
56	0.128	0.166	98.466
57	0.125	0.163	98.628
58	0.102	0.133	98.762
59	0.101	0.131	98.893
	9.51E-		
60	02	0.123	99.016
	8.74E-		
61	02	0.113	99.13
	8.13E-		
62	02	0.106	99.236
	8.03E-		
63	02	0.104	99.34
	6.72E-		
64	02	8.73E-02	99.427
	5.86E-		
65	02	7.61E-02	99.503
	5.81E-		
66	02	7.54E-02	99.579



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

		5.12E-	
67	02	6.64E-02	99.645
		4.72E-	
68	02	6.14E-02	99.706
		3.79E-	
69	02	4.93E-02	99.756
		3.48E-	
70	02	4.52E-02	99.801
		3.31E-	
71	02	4.30E-02	99.844
		3.06E-	
72	02	3.97E-02	99.884
		2.38E-	
73	02	3.09E-02	99.914
		2.31E-	
74	02	2.99E-02	99.944
		1.74E-	
75	02	2.27E-02	99.967
		1.47E-	
76	02	1.91E-02	99.986
		1.07E-	
77	02	1.39E-02	100

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix

	Component			
	1	2	3	
A74	.784			
A76	.748	.249		
A39	.724			
A71	.721		.201	
A17	.700			
A36	.699	.299	.308	
A67	.685			
A56	-.670	.258		
A38	.669	.217		
A53	.663	.206		
A13	.661			
A51	-.635	.495	.231	
A20	.619	.360		
A40	.617	.321		
A9	.613			
A60	-.613	.399		
A72	-.606	.472	.235	
A73	-.603	.461	.221	
A66	-.602	.269	.333	

A45	.592	.348	
A37	.590	.261	.214
A54	-.588	.369	
A15	-.583	.388	.247
A55	-.560	.461	
A41	.550	.318	.208
A14	.544		-.313
A48	.539	.325	
A61	.535	.320	
A25	-.531	.458	.209
A28	.512	.230	.439
A46	-.502	.340	
A27	.496		.483
A77	.462	.267	
A69	-.458	.381	
A1	-.456	.314	.350
A70	.454	.288	
A4	.446	.319	-.231
A6	-.442		.258
A2	.434	.315	-.243
A7	.427	.284	-.340
A32	.427	.315	.259
A19	-.403	.269	
A31	-.402	.320	
A50	-.380	.370	
A8	-.379	.209	
A30			
A43	.204	.544	-.339
A62		.528	-.355
A26		.508	
A24	-.269	.506	
A49	.451	.504	
A5	-.286	.496	-.328
A44	-.224	.486	-.375
A42	.218	.484	
A59	.356	.483	
A11	-.264	.473	-.299
A52	-.444	.466	
A64		.457	-.281
A47	-.399	.435	
A3		.420	-.307
A65	.312	.410	
A34	.297	.396	.291
A63	-.293	.382	-.318
A35		.369	
A29	.282	.350	.234
A18		.335	-.254
A12		.299	
A58		.288	
A10		.287	
A68		.267	
A16		.515	-.546
A22			.526
A23	.259		.421
A57	-.245		.361
A21			.331
A33	-.254	.241	.305
A75		.263	.268

Extraction Method: Principal Component Analysis.
a. 3 components extracted.

Rotated Component Matrix

	Component		
	1	2	3
A36	.817		
A52	.802	-.286	
A54	.787	-.402	
A20	.773		
A46	.758	-.319	
A28	.731		
A37	.720		
A41	.715		
A53	.711	-.280	
A38	.698	-.292	
A40	.691	-.220	
A48	.690		
A47	.690	-.352	
A39	.661	-.409	
A27	.661		-.343
A32	.660		
A45	.659	-.244	.277
A50	.652		.214
A24	.646		
A34	.644		
A49	.640		.437
A17	.618		
A18	.609	-.350	
A26	.608	-.421	.218
A31	.596	-.246	.300
A29	.590		
A23	.582		-.224
A33	.570	-.220	.297
A22	.554	-.240	.384
A19	.552		
A21	.526	.235	
A51	.514		
A30	.512		
A16	.510		
A42	.501		
A43	.491		
A25	.452		
A44	.416		
A56	.386	-.299	
A55	.342		.267
A35	.254		
A76		.750	
A74	-.228	.628	.224
A69		.617	
A71		.614	.214
A64		.613	
A59		.602	
A77		.573	.244
A65		.555	
A61		.536	
A67		.523	.337
A70		.520	
A63		.518	
A68	.343	-.508	.347
A57		.497	
A75	-.218	.483	.282
A72		.479	
A73		.453	

A62		.434	
A66	.277	-.429	
A60	.242	.428	
A58		.357	.312
A11			.536
A6			.512
A3		.298	.507
A8		.258	.490
A15	.329		.451
A7	.306	-.298	.443
A13		.363	.415
A9			.411
A4	.278	.217	-.394
A2	.370	-.239	.390
A1			.343
A10			.338
A14			.275
A12			.253
A5	.202		.245

Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 8 iterations.

Component Transformation Matrix

Component	1	2	3
1	.730	-.684	.001
2	.516	.551	.656
3	.449	.478	-.755

Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย มัสดี แวดราแม เกิดเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2523 อยู่บ้านเลขที่ 449/1 ม.11 ต.คลังชั้น อ.บันนังสตา จ.ยะลา สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป - ชีววิทยา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2544 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2545 ในระหว่างศึกษาระดับมหาบัณฑิตได้รับทุน ผู้ช่วยสอนจากบัณฑิตวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2545 และ 2546



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย